

FRANSE MILITAIRE INTERVENTIES IN DE SAHEL

VERKLARINGEN HOE RUSSISCHE INMENGING DE FRANSE
TERUGTREKKING BEÏNVLOEDDE

Wetenschappelijke verhandeling

Aantal woorden: 21.454

Aelön Messiaen

Studentennummer: 01507649

Promotor: Prof. dr. Tim Haesebrouck

Masterproef voorgelegd voor het behalen van de graad master in de politieke wetenschappen:
internationale politiek

Academiejaar: 2023 - 2024

ABSTRACT

Deze masterproef heeft als doel om verklaringen te vinden voor de impact van Russische inmenging op de terugtrekking van Franse militaire interventies in de Sahel. Daarbij wordt gefocust op interventies van de afgelopen tien jaar met als vertrekpunt de toegenomen militarisering in de regio. Dit zal namelijk een proces in gang zetten dat leidde tot de Franse terugtrekking waarbij onderzocht wordt wanneer en in welke mate Rusland via o.a. huurlingen (PMSC's) invloed uitoefende. Voor het onderzoek naar de geselecteerde cases Mali, Burkina Faso en Niger wordt gebruikt gemaakt van de methode *theory-testing process-tracing*. Concreet wordt aan de hand van bevindingen uit de literatuur en voorgaand onderzoek een model opgesteld dat de verhouding tussen de militarisering van de Sahel, de Franse terugtrekking en de Russische inmenging theoretiseert. Hieruit worden hypothesen afgeleid en getest aan de hand van observaties. Een eerste vaststelling is dat er aanwijzingen zijn dat Rusland invloed uitoefende bij de gemilitariseerde lokale bevolking wiens onvrede leidde tot een staatsgreep, vooral door het bestaande anti-regeringssentiment te exploiteren. Vervolgens werden observaties gevonden dat Rusland via PMSC's en lokale pro-Russische organisaties uit de *civil society* een anti-Frans narratief verspreidde bij de junta. Ten slotte werd met de uiteindelijke ontplooiing van Russische PMSC's bevestigd dat de nieuwe machtshebbers voluit voor het aanbod van Moskou hebben gekozen. De impact van Russische inmenging op de Franse militaire terugtrekkingen van Opération Barkhane, Opération Sabre en Les éléments français au Niger werd dus in redelijke mate bevestigd, waarbij Rusland vooral een bestaand ongenoegen succesvol capteerde.

Inhoudsopgave

Woord vooraf	4
Lijst met afkortingen	6
Lijst met figuren.....	8
1 Inleiding.....	9
1.1 Relevantie.....	10
1.2 Corpus	11
2 Status Questionis.....	12
2.1 Terugtrekking van militaire interventies & Frans beleid in de Sahel	12
2.1.1 Terugtrekking van militaire interventies	12
2.1.2 Frankrijk en hun militaire interventies	14
2.2 Sharp power & Rusland in de Sahel	16
2.2.1 Sharp power	16
2.2.2 Rusland, <i>Wagner Group</i> en andere PMSC's	18
3 Onderzoeksdesign	27
3.1 Onderzoeksmethode: <i>theory-testing process-tracing</i>	27
3.2 Caseselectie	29
3.3 Theory-testing process-tracing: stap 1 & 2	31
3.3.1 Conceptualisering (stap 1)	31
3.3.2 Operationalisering d.m.v. voorspellingen en tests (stap 2)	32
4 Empirisch onderzoek	34
4.1 Bewijs verzamelen en evalueren (stap 3)	34
4.1.1 Mali	34
4.1.2 Burkina Faso	37
4.1.3 Niger	40
4.2 Causaal mechanisme als geheel beoordelen (stap 4)	42
5 Conclusie.....	46
6 Bronnenlijst	48
7 Bijlagen.....	66

Woord vooraf

Tijdens mijn opleiding aan de Universiteit Gent, het uitoefenen van mijn job en de stage die ik dit academiejaar voltrok ben ik vele interessante onderwerpen tegengekomen in de internationale politiek. Vooral militaire interventies en de geopolitieke situatie in Afrika kon mij steeds boeien.

Graag wou ik dan ook mijn promotor, dr. Tim Haesebrouck, bedanken om mij wegwijs te maken in dit thema. Mede door hem was ik al enkele jaren geleden gefascineerd geraakt in de Sahel en ook nu kon ik steeds terecht bij hem voor hulp en constructieve feedback. Daarnaast heb ik ook een groot dankwoord voor de personen op mijn stageplaats, wat een Europese veiligheidsdienst was. Zij hebben mij tijdens het samenwerken enorm veel bijgebracht over militaire operaties in de Sahel. Ook waren ze steeds beschikbaar voor alle vragen hierover en kon ik van enkele experts elite-interviews afnemen.

Daarnaast wou ik ook mijn ouders bedanken voor de rust en stabiliteit die ze brachten de voorbije maanden en jaren, ze zorgden ervoor dat ik steeds ontspannen mijn studies kon aanvatten.

Ten slotte zou ik nog graag twee personen in het bijzonder een welgemeend woord van dank willen geven. Dit is ten eerste mijn broer Yaron die instond voor de lay-out van deze masterproef en waarop ik steeds kon rekenen voor technische vragen hierover. Als tweede zou ik mijn vriendin Tara heel erg willen bedanken. Bij haar kon ik altijd terecht voor raad, de kritische nalezing en boeiende gesprekken die mij tot bepaalde inzichten brachten.

Aelön Messiaen

Deinze, mei 2024

Withdrawal of [...] troops will become like salted peanuts to the [...] public: the more [...] troops come home, the more will be demanded.

Dr. Henry Kissinger

Lijst met afkortingen

ACLED	Armed Conflict Location and Event Data Project
ADF	Africa Defense Forum
AES	Alliance des États du Sahel
AFP	Agence France-Presse
AP	Associated Press
AQIM	Al Qaida in de Islamitische Maghreb
BBC	British Broadcasting Corporation
CAR	Centraal Afrikaanse Republiek
CDM	Collective pour la Défense des Militaires
CLP	Collectif des leaders panafricains
CM	Causaal Mechanisme
CMAS	Coordination des mouvements, associations et sympathisants
CNSP	Conseil national pour la sauvegarde de la patrie
CNN	Cable News Network
CNT	Conseil National de la Transition
COIN	Counter Insurgency
COPA-BF	Coalition des patriotes africains, section du Burkina Faso
COSI	Officer's Union for International Security
CSIS	Center for Strategic and International Studies
CT	Critical Threats
DShRG Rusich	Diversionno-shturmovaya razvedyvatel'naya gruppa Rusich
DW	Deutsche Welle
ECOWAS	Economic Community of West African States
EEAS	European External Action Service
EUCAP	European Union Capacity Building Mission
ECFR	European Council on Foreign Relations
EUTM	European Union Training Mission
FAMa	Forces Armées Maliennes
FBI	Fondation pour Combattre l'Injustice
FES	Friedrich Ebert Stiftung
FSB	Federalnaja sloezjba bezopasnosti Rossijskoj Federatsii
FZNC	Foundation for National Values Protection
GPM	Groupe Des Patriotes Du Mali
GRU	Glavnoje Razvedyvatelnoje Oepravlenije
Hb	Hoog bewijs

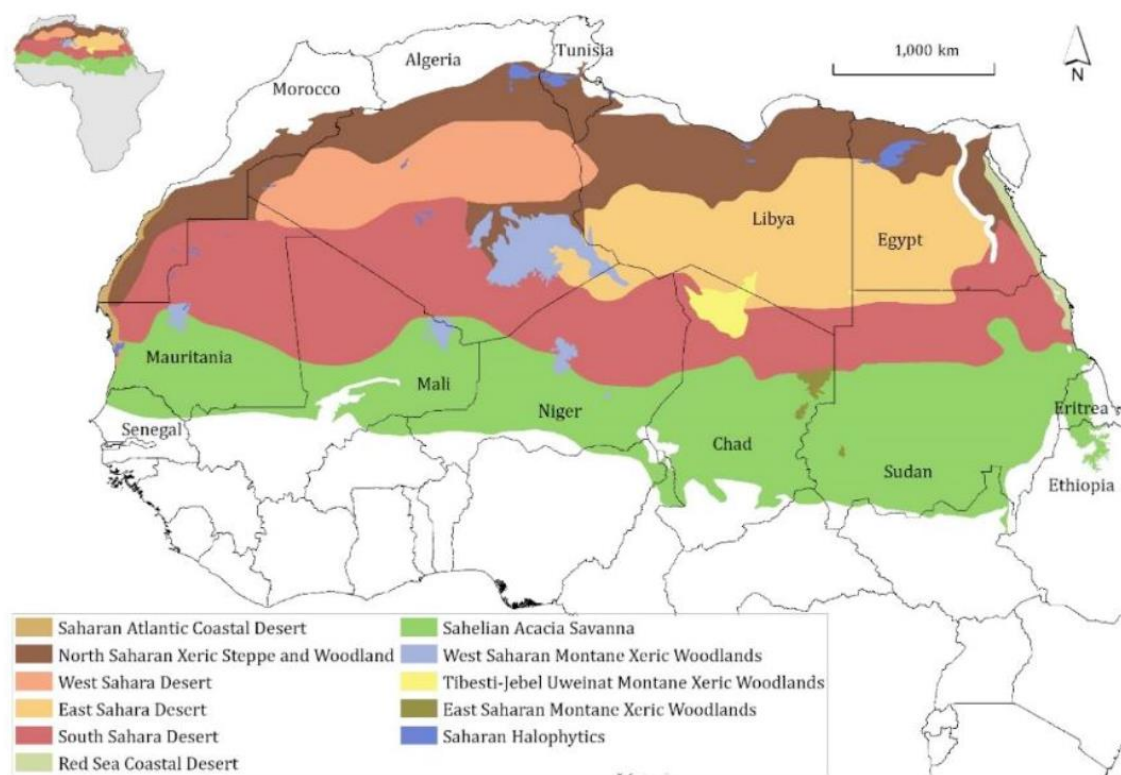
Hn	Hoge noodzakelijkheid
Hu	Hoge uniciteit
IBK	Ibrahim Boubacar Keïta
ISW	Institute for the Study of War
Lb	Laag bewijs
Ln	Lage noodzakelijkheid
Lu	Lage uniciteit
M5-RFP	Mouvement du 5 Juin-Rassemblement des Forces Patriotiques
Mb	Matig bewijs
MINUSMA	Mission Multidimensionnelle Intégrée des Nations Unies pour la Stabilisation au Mali
MISLOG-B	Mission logistique de Bangui
MNLA	Mouvement National pour la Liberation d'Azawad
MUJAO	Mouvement pour l'Unification et le Jihad en Afrique de l'Ouest
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OSW	Ośrodek Studiów Wschodnich
PARADE	Partenariat Alternatif Russie-Afrique pour le Développement Économique
PMC	Private Military Company
PMSC	Private Military and Security Company
PSC	Private Security Company
RECAMP	Renforcement des capacités africaines au maintien de la paix
RFI	Radio France Internationale
RTB	Radiodiffusion Télévision du Burkina
RTN	Office de Radiodiffusion et Télévision du Niger
TLP	Tournons La Page
UNPP	Union Des Patriotes Panafricanistes
USSR	Unie van Socialistische Sovjetrepublieken
VOA	Voice of America
WSJ	The Wall Street Journal

Lijst met figuren

Figuur 1: Ecoregio Sahel	p. 9
Figuur 2: Netwerk van Russische PMSC's in de Sahel.....	p. 25
Figuur 3: Testen in beoordeling voorspeld bewijs	p. 28
Figuur 4: Tabel caseselectie	p. 30
Figuur 5: Causaal mechanisme	p. 31
Figuur 6: Argumentatieboom.....	p. 45

1 Inleiding

Na de onafhankelijkheid van de Afrikaanse landen manifesteerden er zich een aantal zaken die decennialang het continent tekenden. Zo had Afrika het grootste aantal staatsgrepen en pogingen, bleven de Fransen via permanente basissen en militaire interventies aanwezig en probeerde de Sovjet-Unie landen te beïnvloeden en overtuigen om met hen samen te werken of zelfs de communistische ideologie over te nemen. Vanaf de jaren 2000 wijzigde deze situatie doordat Rusland na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie minder interesse toonde in Afrika en daalde het aantal succesvolle coups drastisch. Enkel de Franse aanwezigheid leek deze periode ongewijzigd door te komen. Vanaf 2020 verandert deze situatie ingrijpend. In de laatste vier jaar werden al meer staatsgrepen gepleegd dan de tien jaar ervoor en zijn deze daarbij veel succesvoller geworden. Landen zoals Mali, Burkina Faso, Niger, Tsjad en Gabon zagen hun bestuur dat soms al decennialang standhield, verschillende keren op ondemocratische manier wijzigen. In die periode waren nog twee opvallende tendensen zichtbaar. Zo raakte de relatie gespannen tussen de Fransen en de Afrikaanse gastlanden waar ze gestationeerd waren, wat uiteindelijk leidde tot een diplomatieke crisis en de terugtrekking van de Franse troepenmacht. Daarbovenop toonde Rusland opnieuw interesse in de regio. Het organiseerde grootschalige Afrikaconferenties, ging verschillende partnerschappen aan en ontplooipte finaal Russisch militair personeel in de vorm van huurlingen. Vooral in de Sahelregio, een ecoregio die zich grofweg uitstrekt van Senegal tot Soedan, zijn deze trends duidelijk aanwezig. Voor dit onderzoek wordt de regio in zijn meest brede vorm genomen waarbij ook landen als Kameroen en de CAR tot de Sahel worden gerekend (Figuur 1). In deze studie wordt alvast op zoek gegaan hoe het ene proces, namelijk Russische invloed, een impact had op de staatsgrepen en de Franse militaire terugtrekkingen. Op die manier wordt getracht een bijdrage te leveren aan het debat over de Russische impact op de gebeurtenissen in de Sahel van de afgelopen jaren.

Figuur 1: De in het groengekleurde ecoregio "Sahel" (Brito & Naia, 2021)

1.1 Relevantie

Het doel van deze masterproef is dus om aan te tonen hoe en op welke manier Russische inmenging heeft geleid tot de Franse militaire beslissing om zich terug te trekken in de Sahel. Zeker in de CAR en Mali hebben Franse interventies niet de gewenste resultaten gebracht en is de eindbalans niet succesvol. Over de effectiviteit van de aanwezigheden in Burkina Faso en Niger is er wegens de recente terugtrekking nog niet voldoende onderzoek gebeurd om uitspraken te doen over de resultaten. Echter kwam de vraag tot beëindiging wel vanuit de gastlanden terwijl Frankrijk de operaties wenste voor te zetten. Het is dus hoogst onzeker of Parijs hun strategische doelen dan wel heeft gehaald.

Opération Barkhane had als mandaat om de bedreigde regionale orde te stabiliseren. Dit zou het trachten te verwezenlijken door de verspreiding van jihadistische groeperingen in te dammen en daarnaast de lokale militairen hun operationele capaciteiten te verbeteren. Na negen jaar van voortdurende militaire inzet, twee staatsgrepen en een verdere verspreiding van de terroristische dreiging in de regio lijkt Mali niet dichter bij stabiliteit dan in 2013. Zo is de door geweld veroorzaakte vluchtelingenstroom de afgelopen jaren sterk toegenomen, met een piek van 400.000 binnenlandse ontheemden in 2021. Daarnaast hebben terroristische aanslagen niet alleen Mali, maar ook Burkina Faso en Niger verder gedestabiliseerd. Ook breiden de conflicten en onrusten nu zelfs uit naar regio's zoals de Golf van Guinee (Hatzigeorgopoulos, 2022). Deze vaststelling zorgt ervoor dat de strategische doelstellingen, omschreven in het mandaat, niet zijn gehaald. Ook de voortzetting, verspreiding, escalatie en intensivering van het geweld kon niet voorkomen worden. Een duidelijke exit strategie was niet ontwikkeld en kan mee het debacle verklaren over de tumultueuze terugtrekking. Frankrijk verliet Mali niet omdat het de doelen had gehaald maar omwille van oplopende spanningen met de junta. Ook de cijfers tonen aan dat de kosten op verschillende vlakken opliepen. Wat het financiële betreft steeg de kost van *Barkhane* van 695 miljoen euro in 2019 naar bijna 1 miljard in 2020 (Cumming et al., 2022). Daarnaast was de politieke kost zoals het aantal gesneuvelde Franse militairen eveneens belangrijk. De menselijk tol lag namelijk vrij hoog met de afgelopen tien jaar 59 gesneuvelde militairen in Mali, Burkina Faso, Niger en Tsjaad (Bijlage 1) (Le ministère des Armées, 2023). De situatie bij de lokale bevolking is zelfs nog dramatischer. Met honderdduizenden binnenlandse ontheemden en duizenden burgerslachtoffers (Africa Center for Strategic Studies, 2022) kunnen er vragen gesteld worden of het veroorzaakte leed tijdens de Franse interventie wel proportioneel was. Dit laatste werd op 3 januari 2021 tragisch geïllustreerd door een Frans bombardement in Mali dat een bruiloft aanzag voor een terroristische bijeenkomst. De vergissing, die werd bevestigd door MINUSMA, leidde tot 19 burgerdoden (Bako et al., 2021). De huidige veiligheidssituatie is momenteel ernstig in de Sahel. Volgens het ACLED is in de periode juli 2023 tot april 2024 de situatie in Mali nog verslechterd (150 gewelddadige incidenten per maand, een stijging van 25%), in Burkina Faso ongewijzigd hoog (110 gewelddadige incidenten per maand) en in Niger zeer verslechterd (45 gewelddadige incidenten, een stijging van 80%). Op basis van de huidige rapporten (Wasserfall, 2024) en de voorspellingen van het ACLED (Bijlage 2) blijft deze slechte veiligheidssituatie ook de komende maanden zeer negatief. Het toont alvast het maatschappelijk belang van dit thema aan.

Ook diplomatiek gezien hebben de gebeurtenissen een negatieve impact gehad op Frankrijk en zelfs de EU, de VS en de VN ondervinden de gevolgen. Waar zij moesten vertrekken kwamen andere partners zoals China in beeld of werden bestaande samenwerkingen met bijvoorbeeld Rusland intenser. Het adagium is alvast dat de samenwerking met Westerse en democratische landen wordt ingewisseld voor de autocratische staten. Aan Franse kant werden naast de stopzetting van de interventies ook de Franse ambassadeurs uit Mali, Burkina Faso en Niger gezet. De Europese missie voor civiele capaciteitsopbouw (EUCAP Sahel Niger) werd al door Niger beëindigd en ook over de voorzetting van de Europese trainingsmissie in Mali (EUTM Mali) bestaan grote twijfels. Daarnaast diende de VN-ontplooiing MINUSMA te vertrekken uit Mali en de Amerikanen kregen ook geen toestemming meer van de Nigerese autoriteiten om te blijven opereren in het land (EEAS, 2023; Reuters, 2023; Reuters, 2024; VOA, 2024).

Het zou te kort door de bocht zijn om ervan uit te gaan dat de Franse terugtrekkingen het gevolg waren van de toegenomen Russische machtsuitoefening. Dit wijst op een te enge interpretatie die nog vaak in de media maar ook de academische wereld wordt overgenomen. Dit onderzoek tracht alvast een dergelijk wetenschappelijk hiaat op te vullen. Zoals in de literatuurstudie vermeld wordt is ook de lokale actor een belangrijke schakel in de gebeurtenissen van de afgelopen jaren. Daarnaast valt er eveneens heel wat te zeggen over de Franse strategie in de Sahel die zeker bij de gastlanden niet altijd even goed ontvangen werd. Deze masterproef plaatst dan ook niet de Russische invloedsuitoefening, *sharp power* genaamd, als grondoorzaak van de Franse terugtrekking. Wel zoekt het de oorzaak bij de lokale actor en de toegenomen militarisering van die samenleving. Zoals Lebovich (2021) stelt: “although Russian influence and support for anti-French movements appears clear, it would also be a serious mistake to reduce all anti-French sentiment in the Sahel to Russian disinformation and agitation”. Het is dus de doelstelling van deze masterproef om te onderzoeken hoe en in welke mate Russische invloed een impact had op het proces tussen de gestelde oorzaak van toegenomen militarisering en de uitkomst, zijnde de Franse militaire terugtrekking. De algemene onderzoeksvraag zal daardoor geformuleerd worden als: “Hoe beïnvloedde de Russische inmenging in de Sahelregio de Franse beslissing om er zich militair terug te trekken?”.

1.2 Corpus

Deze wetenschappelijke verhandeling start met de status questionis waarin een overzicht wordt voorzien van de relevante wetenschappelijke literatuur. Concreet focust dit op de Franse militaire interventies en hun terugtrekking in de Sahel, waarna de Russische machtsuitoefening in die regio aan bod komt. Beide delen hebben ook een uiteenzetting van de relevante theoretische concepten die hierbij van toepassing zijn. Vervolgens wordt in het onderzoeksdesign de gebruikte methode voor deze studie toegelicht. Hier wordt gekozen voor *process-tracing* omwille van de focus op het causale verband dat wordt onderzocht tussen de staatsgrepen, de Franse terugtrekkingen en Russische invloed. Specifiek zal dit *theory-testing process-tracing* zijn voor het onderzoek. Dit komt doordat het vertrekpunt de wetenschappelijke literatuur en voorgaand onderzoek is waarbij het causale proces dat leidde tot de Franse terugtrekking wordt getheoretiseerd. Dit moet leiden tot voorspelde bewijzen waarvoor concrete observaties worden gezocht. De beoordeling van deze observaties is terug te vinden in Bijlage 6-8. De bronnen en vermelde data werden het laatst gecontroleerd op 8 mei 2024 waardoor het na deze datum niet valt uit te sluiten dat ze op het moment van raadplegen een lichte afwijking vertonen of zijn verwijderd van het internet. Verder worden ook de relevante cases geselecteerd waarbij uiteindelijk Mali, Burkina Faso en Niger worden onderzocht. In het empirisch onderzoek wordt het verloop van de Franse operaties in de drie gekozen landen, Opération Barkhane, Opération Sabre en Les éléments français au Niger toegelicht. Na elke uiteenzetting van deze interventies worden de voornaamste bevindingen samengevat over de beoordeling van de observaties. Uiteindelijk worden deze resultaten gebruikt om het volledige causale mechanisme te beoordelen en een antwoord te geven op de onderzoeksvraag. Ten slotte staan in de conclusie de belangrijkste besluiten beschreven met ook de aanbevelingen voor vervolgonderzoek naar Russische inmenging en Westerse interventies in de Sahel.

2 Status Questionis

Aangezien de onderzoeksvraag zich toespitst op enerzijds Russische inmenging en anderzijds de Franse militaire terugtrekking, kan de literatuurstudie in twee grote delen worden opgesplitst. Ten eerste wordt een uiteenzetting gegeven over de theoretische literatuur met betrekking tot terugtrekking van militaire interventies. Aangezien staatsgrepen en beslissingen van de autoriteiten in de Sahellanden belangrijke gevolgen hebben, wordt een overzicht voorzien over welke rol de lokale actor speelt bij een militaire terugtrekking. Daarnaast werden ook de verschillende manieren waarop teruggetrokken kan worden opgenomen in dit deel. Dit verschaft een beter inzicht waarom Frankrijk bepaalde beslissingen nam in hun terugtrekking. Om dit verder te begrijpen wordt een korte geschiedenis en strategie van Franse interventies in de Sahel toegelicht, net als de terugtrekking van de belangrijkste operaties die Frankrijk de afgelopen jaren in het gebied had. Het tweede deel van de status questionis is gericht op de Russische houding in de Sahel en het theoretische concept *sharp power*. Deze laatste is een relatief jonge term voor een vorm van machtsuitoefening door autocratische staten waarbij verder zal blijken dat het van toepassing is bij de uitgeoefende Russische invloed op de Sahellanden. Verder komt ook de geschiedenis en strategie van Russische inmenging in de Sahel aan bod. Dit zal verklaren hoe en waarom Rusland invloed uitoefent in de regio. Hierbij wordt speciaal aandacht besteed aan de inzet van Russische *Private Military and Security Companies* (PMSC's). Deze huurlingen zijn een belangrijke schakel in de machtsuitoefening vanuit Rusland en hun inzet heeft dan ook gevolgen voor de Franse militaire interventies. Een overzicht van de PMSC's zal duidelijk maken dat naast de bekendste, namelijk de *Wagner Group*, ook nog andere privé-milities actief zijn in het gebied. Het geeft daarbij ook een antwoord hoe de *Wagner Group* en hun bedrijvigheden worden verdergezet na de dood van hun leider Yevgeny Prigozhin in augustus 2023. Het leidde alvast niet tot een daling van de Russische activiteiten in de Sahel en maakte de invloed vanuit Moskou zelfs prominenter.

2.1 Terugtrekking van militaire interventies & Frans beleid in de Sahel

2.1.1 Terugtrekking van militaire interventies

- **De lokale actor en het terugtrekken van een militaire interventie**

Militaire operaties evolueren doorheen hun verloop waarbij ook de terugtrekking een belangrijk onderdeel is. In de literatuur zijn alvast verschillende onderzoeken te vinden over het terugtrekken van interventies, specifiek dan waarbij het conflict niet werd opgelost, het eerder gedwongen was of waarbij de gaststaat geen toestemming meer gaf aan de interveniërende macht. Zo wijst de studie van Bennett (2023) erop hoe deloyaliteit van bevriende lokale veiligheidstroepen leidt tot de terugtrekking van Westerse militairen. De onderzoeker stelt dat wanneer er geen serieuze tegenmaatregelen worden genomen om de stroom aan vijandige propaganda te compenseren, dit kan leiden tot diepe scheuren in de loyaliteit van de lokale veiligheidstroepen. Het resulteert in een ongeloofwaardige strategie die de lokale bevolking enerzijds moet aansporen zich te verzetten tegen de invloed van een opkomende macht, en anderzijds dient samen te werken met een verre en in verval rakende Europese staat.

Aloyo en Swenson (2022) deden dan weer onderzoek naar wanneer vredeshandhavers zich het best terugtrekken. Als ze namelijk te voortijdig vertrekken, kunnen de gevolgen rampzalig zijn met vele slachtoffers. Als ze echter te lang blijven, lopen vredeshandhavers het risico de bevolking die ze willen beschermen van zich te vervreemden en de soevereiniteit van het volk te ondermijnen. In hun theorie die ze hierop baseren worden drie criteria ontworpen wanneer een troepenmacht moet terugtrekken. Zo moet de reden voor het inzetten van de interventiemacht gerechtvaardigd zijn zoals het voorkomen van het uitbreken van een conflict, het beschermen van burgerlevens en het verhinderen van massale wrede daden. Ten tweede moeten vredeshandhavers legitiem zijn, zowel ten opzichte van de bevolking die ze willen beschermen als internationaal. Ten slotte dient de inzet doeltreffend te zijn, namelijk dat ze moreel gezien meer

goed dan kwaad verricht. Vooral over het tweede criterium concluderen de onderzoekers dat als er geen legitimiteit meer is van het gastland, terugtrekking de enige oplossing vormt (Aloyo & Swenson, 2022). Ook Lopez (2007) beschrijft dat het behouden van legitimiteit bij de lokale bevolking noodzakelijk is voor de *counterinsurgents*. Daarbovenop wordt er gewezen wat de gevolgen zijn van terugtrekking. Wanneer dit namelijk niet ordentelijk georganiseerd is kan dit zeker in de steden voor problemen zorgen. Het leidt tot een machtsvacuüm waarbij de bevolking zich helemaal gescheiden voelt van de *counterinsurgents*.

Bij Elias en Weisiger (2020) is de lokale actor eveneens een cruciale schakel die invloed heeft op de terugtrekking van een *counterinsurgency* interventie. Als de lokale leiders weten dat de externe bondgenoot zijn steun niet zal intrekken, dan richten ze zich eerder op het tevredenstellen van de binnenlandse actoren. Het zijn namelijk zij die ervoor kunnen kiezen om de leiders te vervangen door een alternatief. Echter kan dit wel tot een contradictie leiden wanneer die binnenlandse actoren het vertrek van de interveniërende macht eisen en bijgevolg de lokale machtshebbers ook. Want wanneer men het onmiddellijke vertrek eist van de buitenlandse troepen, dan maakt dit de plaatselijke regering juist heel kwetsbaar.

Volgens Wippman (1996) moet de interventiemacht zich dus terugtrekken wanneer de zittende lokale regering haar toestemming voor de buitenlandse militairen intrekt. Wel wijst de onderzoeker erop dat de plaatselijke situatie voor moeilijkheden kan zorgen bij het nemen van dergelijk besluit. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer de vraag tot beëindiging komt van strijdende partijen of een niet-erkende regering zoals een junta. Op die manier beargumenteren sommige beleidsmakers dat de intrekking een collectief besluit vereist en geen enkele factie het recht heeft om toestemming eenzijdig in te trekken. Wippman (1996) concludeert dat hoe dan ook op een gegeven moment de aanwezigheid van externe krachten uiteindelijk een hernieuwde toestemming nodig heeft van de nieuwe lokale machtshebbers.

• **Verschillende manieren en redenen om terug te trekken**

Bij een terugtrekking is het noodzakelijk om over een exitstrategie te beschikken. Dit is een overgangsplan voor de onttrekking van externe partijen uit een staat of gebied, waarbij de partijen idealiter hun belangrijkste doelen hebben bereikt (Caplan, 2012). Wanneer deze echter ontbreekt, wordt de mogelijkheid tot een succesvolle terugtrekking zeer gelimiteerd. Boeke (2014) wijst erop dat de besluitvormers hiermee dan ook rekening moeten houden tijdens de drie fasen van de interventie, zijnde de intrede, stabilisatie en implementatie en de overgang naar de exit zelf. Bij een terugtrekking zijn trouwens meerdere factoren cruciaal zoals de externe omgeving. Buurlanden spelen daarbij een essentiële rol en kunnen de exit vergemakkelijken of bemoeilijken. Ten tweede is de gaststaat van belang. Een politiek stabiel systeem met een functionerend ambtenarenapparaat is noodzakelijk bij de terugtrekking. Vaak wordt gefocust op de hervorming van de veiligheidssector, maar te weinig op het opbouwen van de overheids capaciteit. Ten slotte speelt ook de nationale politiek en de politici van de buitenlandse macht een rol. Succes bij militaire interventies in het buitenland is geen garantie voor een herverkiezing, maar mislukking zal die verkiezing zeker belemmeren (Boeke, 2014).

Terugtrekking is mogelijk op verschillende manieren. Er is de *time-driven* manier waarbij de exit bepaald wordt door een deadline. In de meest rigide vorm bepaalt dus de einddatum en niet de eindtoestand van de interventie de terugtrekking. In realiteit is dit wel flexibeler en wordt de initiële tijdsperiode van het mandaat opnieuw herdefinieert wanneer de deadline nadert. Ten tweede is er de doelgerichte aanpak. Hierbij is het de eindtoestand die van belang is. In theorie wordt de transitie naar de exit fase ingezet wanneer de strategische doelen zijn bereikt. De moeilijkheid is echter wel hoe en door wie dit wordt gemeten, wat tot discussies kan leiden bij de betrokken actoren. Vervolgens kan de terugtrekking worden bepaald door een democratisch proces. Verkiezingen spelen namelijk vaak een centrale rol in exit mechanismen voor militaire interventies. Het verleent legitimiteit in de ogen van de internationale gemeenschap alsook de eigen bevolking en biedt de interveniërende macht een gemakkelijke deur richting exit. Het meest ongunstige scenario is de abrupte exit. Een abrupte terugtrekking kan een *cut and run* beslissing

zijn, een uitzetting of een *exit by default*. Bij een *cut and run* verloopt de missie niet volgens plan en wordt de binnenlandse politieke druk van de interventiemacht te groot om nog te blijven. Bij een uitzetting beslist de gaststaat dan weer unilateraal dat de buitenlandse troepen het land moeten verlaten. Ten slotte is een *exit by default* wanneer de *Status of Forces Agreement* (het akkoord tussen het gastland en de interventiemacht) is verlopen en pogingen om er opnieuw over te onderhandelen zijn mislukt (Boeke, 2014; Caplan, 2012).

2.1.2 Frankrijk en hun militaire interventies

• Geschiedenis en strategie van Franse interventies in de Sahel

Wanneer het op Afrika aankomt kennen Franse militaire operaties een lange geschiedenis. Ook na de onafhankelijkheid van zijn kolonies heeft Frankrijk zich nooit helemaal kunnen afkoppelen. Zo omschrijven auteurs zoals Vallin (2015) Frankrijk in de periode na 1960 nog steeds als “gendarme van Afrika”. Dit komt doordat het pas laat geconfronteerd werd met dekolonisatie en het vooral een exclusieve invloed wilde behouden op voormalig Frans West-Afrika en Frans Equatoriaal Afrika. Het in stand houden van een coherente Franse invloedssfeer, desnoods met militair geweld zoals toenmalig president Charles De Gaulle dit zag, maakte ook deel uit van de grandeur die de president in zijn buitenlandse politiek liet uitschijnen. Echter worden de daaropvolgende decennia getypeerd door een afname van Franse troepen in Afrika met als dieptepunt de Rwandese genocide begin jaren 90 waar Frankrijk niet meer in staat bleek om de gendarme van Afrika te garanderen. Het leidde tot de ontwikkeling van een nieuw Frans veiligheidsbeleid, getypeerd door het concept RECAMP (*Renforcement des capacités africaines au maintien de la paix*). Het moest de lokale capaciteitsopbouw steunen, unilaterale interventies beperken tot evacuaties van Franse burgers en multilaterale interventies bevorderen. Het leidde begin jaren 2000 tot een periode van multilaterale interventies waar Frankrijk aan deelnam en gaf de Franse militaire aanwezigheid in Afrika opnieuw legitimatie (Charbonneau, 2006; Tardy, 2020; Vallin, 2015).

Dit beleid eindigde echter met de unilaterale Franse *Opération Licorne* in Ivoorkust waar een staatsgreep de regering dreigde omver te werpen. Het leidde tot een herdefiniëring van RECAMP, waarbij een directe unilaterale interventie als vredeshandhaving de capaciteitsopbouw kan aanvullen. Volgens Charbonneau (2006) produceerde deze Franse militaire samenwerking echter juist de onveiligheid die het wou bestrijden. Namelijk door het in stand houden en verdedigen van de sociale omstandigheden en krachten die vaak conflicten en geweld veroorzaken, werd de situatie alleen maar verergerd.

Door het aanvankelijk geringe succes in Ivoorkust verkoos de Franse president Sarkozy tijdens zijn ambtstermijn (2007-2012) opnieuw Frans militair engagement via multilaterale interventies met de VN, Afrikaanse Unie, ECOWAS en de EU. Desalniettemin bleef Frankrijk de leidende militaire actor in de regio (Vallin, 2015). Het was daardoor geen complete verrassing in 2013 dat Parijs met *Opération Sangaris* in de Centraal-Afrikaanse Republiek (CAR) en *Opération Serval* in Mali opnieuw voor het unilaterialisme koos. Tardy (2020) beschrijft de Franse houding na 2000 dan ook als institutioneel agnostisch. Dit betekent dat Frankrijk niet langer sterke institutionele voorkeuren heeft bij het uitvoeren van militaire operaties en in plaats daarvan kiest voor verschillende kaders (unilateraal of multilateraal met: de VN, de EU, de G5 Sahel of andere regionale organisaties) en naargelang de welke het meest oplevert. Het maakt Frankrijk opportunistisch omdat het alle opties open wil houden en tegelijkertijd het recht wil behouden om unilaterale missies uit te voeren. Banégas (2014) definieert de militaire interventies in Ivoorkust, Mali en de CAR als een nieuw Frans interventionistisch beleid. De onderzoeker stelt dat deze hebben geleid tot een toenemende militarisering van Frankrijks betrekkingen met de Afrikaanse samenlevingen. Hierbij voorspelde Banégas (2014) reeds enkel jaren op voorhand dat deze op veiligheid gebaseerde optiek uiteindelijk nieuw verzet zal aanwakkeren tegen “westers imperialisme”. Volgens het onderzoek van Powell (2016) heeft Frankrijk dan ook gefaald in de stabilisatiedoelstellingen. Doordat de Franse militaire positie in Afrika afhankelijk is van de

samenwerking met regimes die juist bijdragen aan het ontstaan van regionale instabiliteit, zijn er alleen maar in het beste geval resultaten op de korte termijn. Het creëren van een duurzame oplossing is op die manier onmogelijk.

Ook Shurkin (2020) haalt aan hoe het Franse beleid in de Sahel sterk gemilitariseerd is. Zo wordt de opvolger van *Serval*, *Opération Barkhane* vergeleken met de Amerikaanse operaties in Afghanistan. Beide interventies zouden niet leiden tot stabilisatie van de regio. Volgens de onderzoeker hadden de Fransen daarbij riskante verwachtingen. Zo gingen ze er namelijk van uit dat het gastland het door Franse ministeries voorgeschreven beleid zou opvolgen. Deze opvatting negeert het feit dat een internationale interventie per definitie de toch al wankelende legitimiteit van het gastland ondermijnt en spanningen tussen het gastland en Frankrijk bijna onvermijdelijk maakt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat onder andere Malinese demonstranten zich vaak richten op de kwestie van nationale soevereiniteit (Guichaoua, 2020; Shurkin, 2020). In het werk van Powell (2021) over Franse militaire interventies in Tsjaad komt eveneens een dergelijke opvatting aan bod. De auteur toont aan dat de Franse strategieën om de ineenstorting van autoritaire regimes te voorkomen het tegenovergestelde effect hadden. Het verergerde alleen maar gewelddadige conflicten en buitenlandse interventies in Tsjaad en andere landen (Powell, 2021; Van Der Velde, 2022). Amoah (2023) vat dan ook samen dat het Franse leger nog steeds een specifieke visie heeft over zijn operaties in Afrika. Zo zien ze zichzelf als degene die “beschaving brengt naar de heidenen van de woestijn” en daarom een cruciale rol moeten spelen in de bestrijding van terrorisme (Sandness, 2022). Echter stellen Idahosa et al. (2021) dat de Franse interventies en de militarisering van de regio juist meer terrorisme en rebellenaanvallen uitlokken. Ze concluderen dat hoe groter de externe militaire aanwezigheid is, hoe vaker terroristische aanslagen plaatsvinden in landen als Mali, Tsjaad, Niger en Burkina Faso. Dit komt doordat de operaties te veel focussen op het militaire aspect en te weinig op het sociaaleconomische zoals investeringen in onderwijs, werkgelegenheid, infrastructuur en sociale bescherming. Met het beëindigen van *Opération Barkhane* in 2022 besluiten Bertrand et al. (2024) dat de Franse strategie een mislukking was. Dit illustreert zich in een gedwongen terugtrekking uit de CAR, Mali, Burkina Faso en Niger, meer dan 50 gesneuvelde Franse militairen, tienduizenden omgekomen Afrikaanse burgers en een groot verlies van invloed ten koste van andere actoren zoals Rusland.

Sinds de onafhankelijkheid van de voormalige kolonies heeft Frankrijk dan ook elke gelegenheid aangegrepen om hun troepenmacht relevant te maken op het Afrikaanse continent. Dit doen ze via ontplooiingen van operaties en het uitbouwen van militaire basissen (Amoah, 2023; Yoroms, 2021). De vermeende suprematie van Frankrijk, afgeleid van zijn koloniale verleden en machtig leger, vormde de verwachtingen van de bevolking ten opzichte van de Franse interventie. Voor deze burgers was het moeilijk te bevatten dat Frankrijk niet in staat was om lokale gewapende groepen te verslaan of de bevolking tegen hen te beschermen. Nochtans hadden ze volgens hen de hele regio onder controle via een systeem van koloniale overheersing. Het leidde uiteindelijk tot groeiende ontevredenheid over de aanwezigheid van het Franse leger en de opkomst van verschillende samenzweringstheorieën over de vermeende “ware” redenen voor de Franse interventie, die vervolgens op sociale media werden verspreid (Bertrand et al., 2024). Het *counterterrorism/insurgency* en vredeshandhaving beleid van Frankrijk werd daardoor gezien als middel om de (economische) belangen in Afrika te beschermen in plaats van de lokale bevolking en werkte vooral de militarisering van de regio in de hand (Messiaen, 2023).

- **Terugtrekking van Franse interventies in de Sahel**

Naast het uitblijven van resultaten in de Sahel kampte Frankrijk nog met een ander probleem. Het heeft in veel gevallen namelijk zijn militaire interventie onder dwang van het gastland moeten terugtrekken. Opvallend is daarbij de *Pau Summit* van 2020 waarbij de landen van de G5-Sahel op vraag van Frankrijk hun steun uitspraken voor de Franse aanwezigheid. Volgens Rieker (2022) beoogden de Sahellanden hiermee vooral een grotere militaire inzet om het jihadisme te bestrijden. Dat is dan ook de reden waarom de aankondiging van Parijs in juli 2021, dat van plan

was zijn militaire aanwezigheid te verminderen, niet goed werd ontvangen. Hoewel de Franse regering dit trachtte te kaderen als onderdeel van het plan om de militaire aanwezigheid meer te europeaniseren, werden ze er door onder andere Mali van beschuldigd hen op een kritiek moment in de steek te laten. Het zou ertoe leiden dat Mali naar andere veiligheidspartners op zoek ging en deze vond met Rusland en de *Wagner Group* (Rieker, 2022). Okur & Togola (2023) halen aan dat in aanloop van de Franse verkiezingen in 2022 het onderwerp van de Franse terugtrekking nog steeds actueel was. Volgens de onderzoekers werd tijdens de voorbereidingen voor deze verkiezingen duidelijk dat de Franse politici een terugtrekking in de Sahel wouden compenseren door de Europese *Task Force Takuba*, waarbij Frankrijk weliswaar de leidende macht zou zijn van de geëuropeaniseerde troepenmacht.

Wanneer Franse-Malinese spanningen in 2022 een dieptepunt kennen is de Franse terugtrekking uit Mali een feit. Volgens Wilén (2022) konden hiervoor een aantal oorzaken gevonden worden. Zo was er eerst geen duidelijke en haalbare strategie waardoor de Fransen nalieten voldoende te investeren in ontwikkeling en diplomatie. Ten tweede faalde Parijs in hun communicatie met de Malinezen. Deze bleek onvoldoende bestand tegen de neokoloniale perceptie en desinformatiecampagnes van onder meer Rusland. Ten slotte negeerde Frankrijk dat samenwerking met leiders die op ondemocratische of discutabele manier aan de macht zijn gekomen, de kans vergroot dat ze de strategie niet zullen respecteren (Wilén, 2022). Na de terugtrekking uit Mali en de verhuis van Franse troepen naar Niger was het de bedoeling dat er meer zou gefocust worden op *special forces* operaties zoals *Opération Sabre* in Burkina Faso en de *Task Force Takuba*. Dit werd echter onmogelijk gemaakt na de dubbele staatsgreep in Burkina Faso van 2022 waarin Frankrijk zich opnieuw uit een Sahelland moest terugtrekken. Ook hierbij onderhield de junta goede relaties met Rusland en de *Wagner Group*. Na de staatsgreep in Niger van 2023 gebruikten de coupplagers dezelfde argumentatie om Frankrijk gedwongen te laten vertrekken. De meer dan duizend Franse militairen die nog resteerden van *Opération Barkhane* dienden huiswaarts te keren of trokken terug naar Tsjaad, het laatste G5-Sahelland waar Franse troepen nog ontplooid zijn (Olech, 2023). Volgens Harouna en Karim (2024) heeft het Franse vertrek dan ook geostrategische gevolgen. Ten eerste hebben jihadistische groeperingen een nieuwe manoeuvreerruimte ontdekt door etnische conflicten uit te buiten in landen die multi-etnische en multireligieus zijn vanwege de kunstmatige koloniale oorsprong. Het komt de onveiligheid en instabiliteit in de regio niet ten goede en kan volgens de onderzoekers zelfs verder uitbreiden naar de rest van Afrika. Ten tweede zijn geopolitieke spanningen tussen grootmachten en regionale machten zoals Algerije niet uit te sluiten. Deze laatste ziet zich als natuurlijke leider in de regio en onderneemt stappen om de invloed van externe partijen te beperken. Toch verzet het land zich niet tegen internationale samenwerking en valt het aanhalen van nauwere banden met bijvoorbeeld de VS niet uit te sluiten. Met de gedwongen terugtrekking van Frankrijk in een groot deel van de Sahel is hun invloed alvast sterk afgenomen en ligt de weg open voor andere actoren die zich als alternatief opwerpen.

2.2 Sharp power & Rusland in de Sahel

2.2.1 Sharp power

- **Definitie**

De manier waarop Rusland zijn invloed in Afrika tracht op te bouwen kan gesitueerd worden binnen wat Walker (2018) omschrijft als *sharp power*. Concreet is het een onconventionele methode van machtsuitoefening waarbij een buitenlandse, vaak autocratische, staat zich inmengt of infiltreert in de binnenlandse maatschappij en instellingen van een ander land om het te ondermijnen. Dit kan via inmenging in verkiezingen, partijpolitiek en media, infiltratie in de civiele samenleving of afluisteren van leiders. Dergelijke manipulatie gebeurt doorgaans via staatsgeleide en weinig transparante organisaties. Het is een specifieke tactiek in de hybride oorlogsvoering gericht op het beïnvloeden van harten en geesten. Volgens Lesage (2022) kan het zelfs gezien worden als een vorm van *soft power* met als verschil dat *sharp power* vaak wordt

geassocieerd met illegale en onwettige instrumenten. Andere auteurs zoals Nye (2018) betogen dat *sharp power* een onderdeel is van *hard power* waarbij het als een soort informatieoorlog valse informatie gebruikt om de harten en geesten te veroveren van de bevolking. Het verschil met *soft power*, dat hetzelfde doel nastreeft, is dat *sharp power* actief manipuleert via alternatieve feiten en desinformatie. Ateed en Özcan (2023) stellen dat er wel degelijk een verschil is met *hard power* dat gebruikmaakt van duidelijke economische en militaire middelen. *Sharp power* bevindt zich eerder in de grijze zone waarbij degene die het uitoefent dit vaak ontkent. Daarnaast kan het volgens de onderzoekers ook niet aan *soft power* gelijkgesteld worden. *Soft power* steunt namelijk op aantrekking terwijl *sharp power* gebaseerd is op censuur, het creëren van afleiding en het manipuleren van informatie. Ten slotte is er ook nog een verschil met *smart power*, wat namelijk staat voor het gelijktijdig gebruikmaken van zowel *hard* als *soft power* (Ateed en Özcan, 2023; Cacko & Skoneczny, 2021).

In hun onderzoek beschrijven Cacko en Skoneczny (2021) zes verschillende methodes van hoe *sharp power* kan uitgeoefend worden. De eerste en belangrijkste is *information warfare*. Hierbij wordt op grote schaal het doelpubliek bereikt met een specifieke boodschap (via bijvoorbeeld sociale media) en blijft de “agressor” anoniem. Daarnaast kan de term breed geïnterpreteerd worden aangezien de “oorlogsvoering” ook tijdens vreedstijd wordt uitgeoefend. Ten tweede kan er steun worden geleverd aan politieke entiteiten die de manipulatorstaat gunstig gezind zijn. Dit kan via het uitoefen van druk in verschillende domeinen (politiek, economisch, militair of diplomatiek), economische steun of propaganda. Vervolgens kan er ook aan geschiedkundige politiek gedaan worden. Hierbij is de machtsuitoefening de opzettelijke vervalsing en ontkenning van feiten die algemeen aanvaard zijn in de geschiedschrijving. Een vierde methode is de burgers van een bepaald land te overtuigen dat het regerende regime onvoldoende sociale legitimiteit heeft. Hierbij wordt het verkiezingsproces zelf ondermijnd en worden mensen overtuigd dat de uitkomsten ervan verzonden zijn. Dergelijke activiteiten kunnen onder andere bestaan uit het massaal verspreiden van nepnieuws over de inmenging van een vreemd land in het verkiezingsproces, onregelmatigheden bij het tellen van de stemmen of het aanzetten tot sociale protesten waarin de uitslag van de presidents- of parlementsverkiezingen wordt ontkend. Wetenschappelijk samenwerking is eveneens een manier van *sharp power*. Het strategische doel is om een lobby van experts te creëren die de belangen van de manipulatorstaat promoot, bijvoorbeeld bij vertegenwoordigers van de politieke elite of om openlijk kritiek te leveren op de acties van de staatsautoriteiten. De uitvoering van dit plan kan bestaan uit het organiseren van studiereizen naar de manipulatorstaat of het toekennen van studiebeurzen aan jongeren en universiteitsmedewerkers. Ten slotte is er nog het *hybrid conflict*, wat de meest agressieve methode is. Dit concept duidt op een crisissituatie waarbij de agressie nog net onder de *threshold of war* is. Hierbij ziet een van de partijen af van het directe gebruik van strijdkrachten en zet het andere middelen in om de tegenstander te bestrijden, d.w.z. economisch, politiek, diplomatiek of militair (Cacko & Skoneczny, 2021).

- **Russische *sharp power***

Richter (2022) beschrijft dat Rusland de meest uitgesproken gebruiker van *sharp power* is waarbij de reikwijdte heel breed gaat. Zo gebruikt de Russische Federatie vaak niet-gouvernementele maar wel door de staat gesponsorde groeperingen voor deze machtsuitoefening. Dit gaat over diensten zoals gevechtsoperaties, het verzamelen van inlichtingen, het verspreiden van propaganda, provocaties en cyber-operaties (Gregor et al., 2023). Walker (2018) noemt deze macht dan ook *sharp* omdat het de politieke en informationele omgeving van geïsoleerde landen tracht te doorboren, penetreren of perforeren. Rusland buigt hiermee de globalisering naar hun hand door het discours in het buitenland te manipuleren, vooral in de open informatieruimte die (beginnende) democratieën bieden.

Volgens een witboek van de VS is de huidige Russische *sharp power* strategie te vergelijken met de Sovjetdoctrine van *maskirovka*, ook wel militaire misleiding genoemd. Dat is het gebruik van camouflage, ontkenning, bedrog, misleiding en operationele behendigheid. Het witboek

omschrijft dat Rusland via deze strategie in staat is om hybride operaties uit te voeren waarbij het gebruik maakt van propaganda en PMSC's (Daly, 2023; Department of Defense, 2019). Onderzoekers zoals Bechis (2022) omschrijven deze hedendaagse strategie ook wel als de *Gerasimov doctrine*, vernoemd naar de stafchef van de Russische strijdkrachten. De legergeneraal stelde enkele jaren terug dat de grenzen tussen oorlog en vrede aan het vervagen waren. Hierdoor moest de traditionele oorlogsvoering worden heroverwogen door de mogelijkheden van de nieuwe informatieoorlogsvoering te onderzoeken en zo een strategisch voordeel te verkrijgen. De generaal schreef in 2013 al dat: "The role of nonmilitary means of achieving political and strategic goals has grown, and, in many cases, they have exceeded the power of force of weapons in their effectiveness" (Gerasimov, 2016).

2.2.2 Rusland, *Wagner Group* en andere PMSC's

- **Geschiedenis en strategie van Russische invloed in de Sahel**

De invloed die Rusland tracht uit te oefenen in de Sahel gaat al terug tot de Sovjet-Unie. Na het einde van de Tweede Wereldoorlog sloot de Sovjet-Unie (USSR) zich aan bij de strijd van een aantal Afrikaanse landen voor onafhankelijkheid van koloniale machten. Onder druk van de Sovjet-Unie werd in 1960 Resolutie 1514 van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties aangenomen, de zogenaamde Verklaring over het verlenen van onafhankelijkheid aan koloniale landen en volkeren, waarin werd verklaard dat er een einde moest komen aan kolonialisme, segregatie en discriminatie. De afwezigheid van een koloniaal verleden in Afrika onderscheidde Rusland in dit opzicht gunstig van de Westerse mogendheden (Abimbola et al., 2022; Issaev et al., 2022). Na de implosie van de USSR begin jaren 90 kreeg de opbouw van de betrekkingen met het Westen voorrang en nam de Russische belangstelling voor Afrika af.

Vanaf midden jaren 2010 nam Afrika opnieuw een prominentere rol in het Russische buitenlands beleid. Volgens Issaev et al. (2022) was de vijftientwintigjarige passiviteit van Rusland in Afrika echter in hun voordeel. Vooral in West-Afrika leeft zo de positieve perceptie dat Rusland de lokale bevolking en elites niet hebben ondermijnd, zeker in vergelijking met de andere grootmachten zoals Frankrijk. Ook de officiële retoriek van Rusland zoals het verhaal over de strijd tegen het kolonialisme wordt nog steeds goed ontvangen in Afrika. Zo onderstreepte de Russische minister van Buitenlandse Zaken Sergei Lavrov in een bespreking met zijn Afrikaanse ambtgenoten begin juli 2020, het belang en de relevantie van VN-resolutie 1514 uit 1960.

Het is opmerkelijk hoe de Russische interesse in de Sahel een serieuze toename kende de laatste 10 jaar. Volgens Elischer (2022) kan een verklaring hiervoor gevonden worden in de Arabische Lente en de annexatie van de Krim in 2014. Het eerste zorgde er namelijk voor dat langdurige partnerschappen met bevriende dictators tot een einde kwamen, het tweede leidde tot economische sancties. In navolging van beide zaken moest Moskou dus hun netwerk van economische partners uitbreiden. Ook hier wordt de dubbele strategie van Rusland bevestigd: het exporteren van wapens en controle krijgen over de lokale natuurlijke rijkdommen in ruil voor veiligheidsdiensten. Dat Rusland deze diensten levert via privé-milities zoals de *Wagner Group* zorgt ervoor dat het land niet formeel geassocieerd kan worden en het als facilitator optreedt. Het verhaal van Russische strijd tegen kolonialisme in combinatie met het bevorderen van de soevereiniteit van de Afrikaanse landen, de Russische onverschilligheid voor het binnenlands beleid van lokale autoritaire regimes en de traditionele kijk op genderverhoudingen en nationale waarden maakt van Rusland alvast een aantrekkelijke partner. Via propaganda en infiltratie in bijvoorbeeld lokale media wordt dit verder verspreid naar de gewone burger (Issaev et al., 2022; Messiaen, 2023). De landen in de Sahel zijn rationele agenten die op basis van een kosten-batenanalyse bepalen welke acties de moeite waard zijn en welke niet. Vanuit dit oogpunt biedt Rusland een kans om hun partnerschappen te diversifiëren en tegelijkertijd hun afhankelijkheid te verminderen. Bovendien hebben de Russische investeringen betrekking op sectoren die bovenaan de strategische agenda van veel Afrikaanse regeringen staan, zoals bewapening en kernenergie. De Russische hulp komt daarom meestal tegen relatief lage kosten en levert veel op

doordat de voorwaarden die de speelruimte van veel westerse partners beperken, worden omzeild (Faleg & Secrieru, 2020).

Sommige onderzoekers stellen dat de toegenomen Russische betrokkenheid in de Sahel het gevolg is van Westerse actoren die de regio verlieten. Zo veronderstelt de vacuüm logica dat liberale en niet-liberale actoren niet in dezelfde ruimte kunnen opereren. Concreet houdt dit in dat Rusland een soort vacuüm opvult in de Sahel nadat liberale interventionisten (in dit geval Frankrijk) een specifieke gaststaat hebben verlaten. In hun onderzoek zijn Jacobsen en Larsen (2023) het echter niet eens met deze toepassing van de theorie. Een eerste tekortkoming is dat de logica een beperkt begrip van de agency van de gaststaat met zich meebrengt. Ze suggereert namelijk dat liberale actoren besluiten om te vertrekken en dat niet-liberale actoren daarna in actie komen, zonder rekening te houden met de agency van de gaststaat in dat proces. Liberale actoren kunnen ook worden afgewezen en niet meer worden uitgenodigd door gastlanden, zoals is gebeurd met Frankrijk in Mali. Een tweede tekortkoming in de vacuümlogica is dat deze geen rekening houdt met hoe liberale actoren aanwezig zijn. De mandaten van liberale actoren en hun individuele modus operandi zorgen er soms voor dat de gaststaat een veiligheidsvacuüm ervaart dat het vervolgens door andere actoren laat opvullen. Ook hier kan verwezen worden naar de cases van Mali en CAR. Eén manier waarop Rusland ruimte voor zichzelf creëert te midden van de liberale aanwezigheid is door gebruik te maken van particuliere militaire bedrijven (Jacobsen & Larsen, 2023).

De nadrukkelijker rol die Moskou begon te spelen leidde vanaf 2017 tot verschillende akkoorden over militaire steun en samenwerking met vier van de vijf G5-Sahellanden (Duursma & Masuhr, 2022). Een eerste hoogtepunt van deze toegenomen Russische invloed was de door president Poetin (Rusland) en president el-Sisi (Egypte) georganiseerde Russisch-Afrikaanse top in Sotsji van 23 tot 24 oktober 2019. Met meer dan 40 staatshoofden en heel wat delegaties die alle Afrikaanse landen vertegenwoordigen, kon Rusland een onbekend aantal veiligheids- en commerciële contracten afsluiten, wat van de top een succes maakte (Elischer, 2022). Ook toen werd het narratief verspreid van het Westen als kolonist en Rusland als redder. Over de eerste werd gezegd dat het nog steeds hun toevlucht zoekt tot druk, intimidatie en chantage tegenover de soevereine Afrikaanse regeringen. Dit in tegenstelling tot Rusland dat volgens Poetin een belangrijke rol heeft gespeeld bij de bevrijding van het continent en heeft bijgedragen aan de strijd tegen kolonialisme, racisme en apartheid (Messiaen, 2023). Daarnaast verklaarde president Poetin op de top dat militairen uit 20 Afrikaanse landen studeerden aan instellingen gelieerd aan het Russische ministerie van Defensie. Dergelijke praktijken gebeuren wel vaker (Westerse staten zoals de VS doen dit eveneens) wat in het geval van Mali nog een rol zal spelen bij de eerste coup in 2020 (Ambrosetti & Ferrari, 2020; Messiaen, 2023).

De huidige basisarchitectuur die de machtspositie in Moskou vormt om invloed uit te oefenen, wordt door Duursma en Masuhr (2022) de “Kremlin Towers” of een “zonnestelsel” genoemd. Hierin wordt de macht van elites bepaald door hun nabijheid tot president Poetin. In deze visie is de Russische heersende kring een zeer complex netwerk van oligarchische en administratieve actoren, waartoe ook de verantwoordelijken van het militair-veiligheidscomplex (*siloviki*) behoren. Op die manier ontpopte de overleden Wagner Group leider Prigozhin zich destijds als een centrale speler. Hij verbond de binnenlandse machtsarchitectuur van Rusland met activiteiten in het buitenland die de doelen van het Kremlin bevorderden. Dergelijke praktijken worden door Issaev et al. (2022) schaduw-militaire diplomatie genoemd. Dit zijn politieke overeenkomsten en wapenleveringen met Russische bedrijven en de aanvoer van grondstoffen in ruil voor deals en gewapende bescherming van PMSC's. Bovendien vergt deze diplomatie heel weinig van het overheidsbudget, deze PMSC's worden niet erkend door de staat en staan ook niet genoteerd in het defensiebudget van het Kremlin. In hun onderzoek naar hoe de inzet van Russische PMSC's worden ontvangen in de Sahel kwamen Issaev et al. (2022) tot interessante vaststellingen. Zo werd duidelijk dat maar liefst 60-80% van de respondenten in Mali, Niger en Burkina Faso deze ontplooiingen steunt, net als het aantal personen die zich positief uitlaten over de Russische rol in hun land.

Een ander aspect dat in de wetenschappelijke literatuur vaak naar boven komt is Russische desinformatie, vaak online aangestuurd. Bartosiewicz (2022) noemt *cyberspace* ook wel the *4th theatre of warfare*. Het is namelijk op het internet dat de strijd plaatsvindt om de harten en geesten te winnen van de Afrikaanse gemeenschappen. Russische *trolls*, zoals de verspreiders van desinformatie worden genoemd, zijn hier bijzonder effectief in. Zeker aangezien ze met weinig moeite en middelen zichtbare resultaten halen. Zo wijst Lebovich (2021) erop dat doorheen de jaren Rusland banden heeft gelegd met activisten, het maatschappelijk middenveld en studentenbewegingen. Hier verspreidt het de nodige propaganda via officiële kanalen zoals *Sputnik* en *Russia Today*. Daarnaast wijzen volgens de onderzoeker Europese ambtenaren ook vaak op het gebruik door Rusland van trollenaccounts, valse demonstranten die voor ophitsing zorgen en het verspreiden van *fake news* en desinformatie. Dergelijke desinformatiecampagnes zijn gericht op een politiek doel. Meestal gaat het daarbij om het steunen van een geïsoleerd Afrikaans regime, dat zich dan schikt naar Moskou (Africa Center for Strategic Studies, 2022).

Fridman et al. (2023) vullen hierop aan en stellen dat lokale Afrikaanse media zoals de Malinese sites *Bamada.net* en *Niarele.net* gebruikt worden als spreekbuis voor de Russische propaganda. Volgens de onderzoekers is deze media vatbaar omwille van het gebrek aan kwalificaties voor journalisten, een povere beroepsopleiding en lage lonen. De primaire informatiebronnen zijn radio en televisie terwijl een derde van de bevolking zich beroept op het internet en sociale media. De informatie-uitwisseling gebeurt vooral het meest bij de plattelandsbevolking waarbij het risico op desinformatie hoog is (Messiaen, 2023).

Frequent wordt voor het verspreiden van *fake news* privé-milities ingeschakeld. De grootste speler op dit vlak is de *Wagner Group* waarbij Audinet en Gérard (2022) het hebben over een “Prigozhin-netwerk”, vernoemd naar de overleden Wagnerleider. Dit verwijst naar de hele structuur binnen de *Wagner Group* die verantwoordelijk is voor de verspreiding van desinformatie. Zo produceerde de groep dagelijks tientallen, vaak valse, berichten over Afrikaanse nieuwsfeiten, de agenda van Westerse mogendheden en de evolutie van de Russische “instructeurs”.

- **Russische PMSC's in de Sahel**

Wat vaak wordt gelinkt aan Russische activiteiten in Afrika zijn aan Moskou gelieerde privé-milities zoals de *Wagner Group*. Volgens het onderzoek van Amoah (2023) is dit geen nieuw fenomeen en bestaan *Private Military Companies* (PMC's) al eeuwenlang. De laatste jaren zijn PMC's wel nadrukkelijker op het gebied van traditionele troepenmachten gekomen en neemt het zelfs hun taken over zoals de *Wagner Group* deed met *Opération Barkhane* in Mali. Er dienen echter wel enkele begrippen worden afgebakend binnen het domein. Zo stelt Larsen (2023) dat er naast PMC's ook nog *private security companies* (PSC's) bestaan. Deze zijn meer gericht op defensieve diensten zoals beveiliging en het leveren van logistiek en bevinden zich eerder in het legale circuit. PMC's daarentegen voeren offensieve operaties uit d.m.v. directe gevechten en het gebruiken van dodelijk geweld, wat hen vaak buiten de wet doet opereren. Zo verbiedt de Russische regelgeving officieel PMC's, maar niet PSC's. Aangezien de Russische privé-milities in de Sahel beide activiteiten verrichten worden deze voor het verdere verloop van deze studie samengetrokken tot zoals Bukkvoll en Østensen (2018) omschrijven als *private military and security companies* (PMSC's) (Larsen, 2023; Mquirmi, 2022).

Parens (2022) vat de strategie van Russische PMSC's samen in een driedelige aanpak. Ten eerste worden campagnes van desinformatie en *fake news* gevoerd die worden gecombineerd met regeringsgezinde informatie zoals valse peilingen en demonstraties. Ten tweede verzekert de PMSC zich van betaling voor zijn diensten via concessies in ontginningsindustrieën zoals edelmetalen. Rusland heeft alvast stappen ondernomen hiervoor maar dit zal volgens de auteur nog een uitdaging zijn. Zo staat de mijnbouw in Mali onder strenge controle van de overheid, lokale stammen en gewapende groeperingen. Daarnaast bleek dat *Wagner* huurlingen vaststelden dat deze mijnen onvoldoende zouden zijn om de PMSC te betalen. Ten derde raken de huurlingen betrokken bij het leger van het land en verleent het diensten via training, advies, persoonlijke beveiliging en *counterinsurgency*-operaties (Doxsee et al., 2020; Mquirmi, 2022; Parens, 2023).

Van de Russische PMSC's is de *Wagner Group* de bekendste en beruchtste speler in Afrika. Toch kent de privé-militie voorlopers en concullega's in de regio. In volgende sectie komen de voornaamste Russische PMSC's aan bod die de laatste jaren actief waren in de Sahel.

- *Viktor Bout*

Voor zijn arrestatie door de Amerikaanse *Drug Enforcement Administration* in 2008 was Bout een van de meest productieve wapenhandelaars van na de Koude Oorlog waardoor hij de bijnaam "*Merchant of Death*" kreeg. Hij heeft een lange geschiedenis in het leveren van diensten aan landen voor hun nationale veiligheidsoperaties. Zo leidde hij een netwerk van bedrijven die betrokken waren bij de handel in wapens naar 17 Afrikaanse landen in ruil voor toegang tot natuurlijke hulpbronnen. Viktor Bout kan worden gezien als een van de voorlopers van de strategie van de *Wagner Group* in Afrika. Net als Prigozhin profiteerde Bout zich als crimineel ondernemer door gebruik te maken van een complex bedrijfsnetwerk en het aanbieden van Russische militaire activa in conflictgebieden om zo toegang te krijgen tot natuurlijke hulpbronnen. Onderzoek wees uit dat hij belangrijke banden had met Russische regeringskringen. Dergelijke afspraken maken deel uit van een breder patroon waarin het Kremlin criminele actoren heeft gebruikt om buitenlandse politieke doelen te dienen (Collins & Pojul, 2015; Global Initiative Against Transnational Organized Crime, 2023; Stott, 2023).

Na zijn vrijlating door een gevangenenruil met de Amerikaanse basketbalspeelster Brittney Griner heeft Bout opnieuw een actieve carrière (Bose & Pamuk, 2022). Hij begon in de politiek en won in september 2023 een zetel in de regionale assemblee van Oeljanovsk als lid van een ultranationalistische partij. Tijdens zijn campagne toonde Bout openlijk zijn banden met de *Wagner Group*. Zo werd Bout bijgestaan door Maxim Shugalei, een Russische socioloog en oude bondgenoot van Prigozhin. Shugalei staat aan het hoofd van de denktank *Foundation for National Values Protection* (FZNC). Hij werd gesteund door en werkte namens Prigozhin in Libië, Mali en de Centraal-Afrikaanse Republiek (CAR), waar hij pro-Russische verhalen en desinformatie promootte. Op zijn Telegramkanaal heeft Shugalei alvast melding gemaakt van het bespreken van plannen met Bout om militaire bedrijfsvoertuigen en vliegtuigen naar Afrika te exporteren (Global Initiative Against Transnational Organized Crime, 2023; Shugalei, 2023).

- *Moran Security Group*

De *Moran Security Group* werd opgericht als afsplitsing van de PMSC *Antiterror-Orel* door een mix van voormalige FSB-agenten en Russisch marinepersoneel. Het ontstond als een traditionele en legale PSC die zich richtte op het leveren van gewapende bewakers en inlichtingendiensten tegen piraterij. Hun eerste internationale missie gaat terug tot in 1999 toen ze een door Soedanezen gekaapt schip terugvorderden. Naast Irak is het operatiegebied van deze organisatie Afrika waaronder ontplooiingen in Nigeria en de CAR. Het zijn ook agenten van de *Moran Security Group* die in 2013 het *Slavonic Corps* stichtten om in Syrië actief te zijn, wat op zijn beurt de voorloper zal worden van de *Wagner Group* (Bukkvoll en Østensen, 2018; Marten, 2019; Rondeaux, 2019).

- *Sewa Security Service*

Over *Sewa Security Services* is weinig geweten. De PMSC is actief in de CAR en wordt gesteund door de Russische militaire inlichtingendienst *Glavnoje Razvedyvatelnoje Oepravlenije* (GRU). Onderzoekers nemen aan dat het een dekmantel is voor de *Wagner Group* en focust op de rekrutering voor *Wagner*, trainingsactiviteiten, gevechten in de frontlinie en vooral het versterken van de presidentiële garde. Het bedrijf zette trainingsvelden op in het kamp Berengo, een voormalig presidentieel paleis dat een vliegveld heeft, waardoor Wagner met kleine vliegtuigen kan vliegen (Arnold, 2019; Marten, 2023; Pokalova, 2023).

- *Officers Union for International Security (COSI)*

De *Officer's Union for International Security* (OUIS of COSI) wordt geleid door Alexander Ivanov en lijkt banden te hebben met het Russische ministerie van Defensie (Africa Defense Forum, 2022).

De PMC is een dekmantelbedrijf voor de *Wagner Group* en levert vanaf begin 2021 “Russische instructeurs” in de Centraal-Afrikaanse Republiek (U.S. DEPARTMENT OF THE TREASURY, 2023). Volgens Rademeyer et al. (2023) is een van de Russische toenaderingen tot de nieuwe militaire leiders van Burkina Faso afkomstig van COSI. Zo was er een publieke verklaring van de PMSC aan de Burkinese couppelegers in januari 2022, waarin de diensten van Russische instructeurs werden aangeboden als alternatieve veiligheidspartner voor Frankrijk.

- *Patriot*

Over de *Patriot* organisatie is er eveneens weinig *open source* informatie beschikbaar. De groepering heeft nauwe banden met de Russische federale veiligheidsdienst *Federalnaja sloezjba bezopasnosti Rossijskoj Federatsii* (FSB), het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Russische luchtmacht en is vooral actief in de CAR. Het is gefocust op veiligheid en beschermt belangrijke mensen en infrastructuurlocaties. Volgens het InformNapalm volunteer initiative (2020) is het een verbeterde versie van de *Wagner Group* waarbij alle leden militaire professionals zijn die nog gediend hebben bij de Russische speciale eenheden en dergelijke. Er wordt ook aangenomen dat de militie verantwoordelijk is voor de moord op drie Russische journalisten in de CAR die onderzoek deden naar de activiteiten van Russische PMSC's in het Afrikaanse land (Sukhankin, 2018).

- *DShRG Rusich*

De “Sabotage Aanvalsverkenningsgroep Rusich” ofwel *Diversionno-shturmovaya razvedyvatel'naya gruppа Rusich* (*DShRG Rusich*) is een neonazistische paramilitaire groep die heeft deelgenomen aan gevechten aan de zijde van het Russische leger in Oekraïne, onder andere in de buurt van Kharkiv en Luhansk. Er wordt ook gewag gemaakt van aanwezigheid in Afrika waarbij ze veiligheidscontracten proberen af te sluiten met landen als de CAR en Sierra Leone. Hierbij wordt aangenomen dat ze nauw samenwerken (of zelfs deel uitmaken) van de *Wagner Group* die samen met het Russische Ministerie van Defensie ook voor de financiering zorgt (Molfar, 2022a; Molfar, 2022b; TRM, 2022; U.S. DEPARTMENT OF THE TREASURY, 2022).

- *Wagner Group*

De bekendste Russische PMC is de *Wagner Group*, die in 2014 voor het eerst opdook op de Krim en sindsdien een voortrekkersrol speelt in het Russische buitenlandse beleid in Afrika, het Midden-Oosten en Oekraïne (Hałub-Kowalczyk, 2023). De groep werd dat jaar gevormd door ex-leden van het *Slavonic Corps* en kwam onder het commando van de GRU-veteraan Dmitrii Utkin, die ook de naam *Wagner* verzon (Marten, 2019). Tot zijn dood in augustus 2023 werd de organisatie gefinancierd door Jevgeni Prigozjin, een Russische zakenman en jarenlang een naaste medewerker van Poetin (Hałub-Kowalczyk, 2023).

Hoewel de *Wagner Group* vaak wordt afgeschilderd als een particulier militair bedrijf of een huurlingenorganisatie, was het waarschijnlijk een creatie van de GRU. Satellietbeelden bevestigen dat de *Wagner Group* van 2015 tot de miterij van 2023 (gericht tegen het Russische Ministerie van Defensie), trainde in de buurt van de basis van de speciale GRU-operaties (*spetsnaz*) 10e Brigade Speciale Missie in Molkino, Rusland (Marten, 2023a). Op die manier werd de *Wagner Group* een alternatief mechanisme voor Poetin om invloed te verwerven op een continent dat opnieuw het strijdtoneel vormt voor grootmachten (Rademeyer et al., 2023).

De activiteiten van de *Wagner Group* focussen zich zowel op het militaire, politieke en economische domein. Ten eerste zijn er de huurlingenactiviteiten. In landen als Mali, Soedan, de CAR, Libië en Mozambique gaf de PMSC steun aan verzwakte autocratische regeringen in de strijd tegen opstanden, rebellengroepen of burgeroorlogen. Deze hebben voormalige koloniale machten zoals Frankrijk verdrongen als de voornaamste militaire partner. Ten tweede is er het verschaffen van politieke strategie, advies en invloed via o.a. desinformatiecampagnes op sociale media en het inlaten met verkiezingen. Ten slotte houdt *Wagner* zich ook bezig met commerciële en illegale activiteiten via een netwerk van voornamelijk mijnbouwbedrijven (Rademeyer et al., 2023).

Wagners agressieve campagne om klanten binnen te halen is slechts de helft van het verhaal om de expansie van het bedrijf op het continent te begrijpen. Afrikaanse regimes die een veiligheids crisis doormaakten en weinig haalbare alternatieven hadden, zagen in Prigozhin een tegengewicht voor de Westerse en Afrikaanse instellingen. Zo bood *Wagner* leiders die sceptisch stonden tegenover democratie de kans om zich te beschermen tegen zowel interne als externe druk, of het nu ging om rebellen en terroristische groeperingen of oproepen tot democratische hervormingen. Men kan stellen dat de PMSC met succes gebruik maakte van anti-Franse sentimenten en profiteerde van de verslechterende veiligheidssituatie in de regio om in de gunst te komen van de heersende junta. (Faulkner et al., 2023).

Na het overlijden van Prigozhin lijkt er niet veel te veranderen in de activiteiten van de PMSC in Afrika. De huurlingen zijn voor hun doorreis afhankelijk van de Russische militaire luchtmachtbasis in Khmeimim, Syrië, en zouden het moeilijk hebben om terug te keren naar Rusland zonder de steun van het Ministerie van Defensie. Daarvoor doemden er trouwens al vragen op over de kracht van *Wagners* relaties met Mali. De juntaleider Assimi Goïta betuigde namelijk zijn steun aan Poetin op de Rusland-Afrika-top, slechts enkele dagen na de muiterij van Prigozhin. Het lijkt er dus op dat de steun van de junta wordt gegeven aan de “hoogste bieder” (Marten, 2023b; Faulkner et al., 2023).

Ten slotte gaat Moskou de *Wagner Group* niet volledig uitwissen. Zo is de PMSC er niet in geslaagd lucratieve grondstofwinningscontracten af te sluiten in Mali en werd ze direct betaald. In tegenstelling tot de CAR hoeft de Russische staat dus geen ingewikkelde economische constructies te ontrafelen en dienen ze enkel maar de *Wagner* portefeuille over te nemen. (Faulkner et al., 2023).

Het is een nu de vraag waar *Wagner* of zijn vervanger(s) zich vervolgens op zal wagen. Na de staatsgreep van juli 2023 in Niger werd de organisatie genoemd als mogelijke optie voor de junta, die op dat moment te maken had met een dreigende interventie van ECOWAS (Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten). Het was toen al twijfelachtig of de PMSC de middelen van andere Afrikaanse missies naar Niger kon overhevelen, gezien de verplichtingen in Oekraïne en de beperkte Russische transportsteun. Maar op basis van *Wagners* historische staat van dienst in het inspelen op onveiligheid en civiel-militaire crisissen, zal Moskou echter proberen *Wagner* of zijn opvolger(s) in te zetten waar de gelegenheid zich ook voordoet. Deze keer zal Rusland er echter voor zorgen dat de leiband veel korter is (Faulkner et al., 2023).

- *Convoy*

Convoy kwam voor het eerst onder de aandacht in 2020, toen het CNN-journalisten opspoorde en lastig viel die onderzoek deden naar *Wagner*-activiteiten in de CAR. Het wordt ook gezien als de mogelijke overkoepelende coördinerende tak van *Sewa Security Services* daar. *Convoy* staat onder leiding van Konstantin Pikalov, een voormalige *Wagner* commandant. Zo pochte Pikalov vlak voor de dood van Prigozhin dat *Convoy* van plan was om in acht niet nader genoemde Afrikaanse landen te opereren. Volgens Korotkov (2023) zou *Convoy* actief geweest zijn in Madagaskar door presidentskandidaten te beschermen bij de verkiezingen van 2018. Ook werd er interesse getoond in Burkina Faso met het uitbouwen van een nooit gerealiseerde *smart city* dat de openbare veiligheid en economische stabiliteit voor Afrikanen moest vergroten. Daarnaast werd onthuld dat Arkady Rotenberg een belangrijke geldschieter van *Convoy* is. De Russische miljardair was in de jaren zeventig als tiener de judopartner van Poetin en is sindsdien zijn goede vriend gebleven. Hij is de schakel tussen het Kremlin en *Convoy* (Global Initiative Against Transnational Organized Crime, 2023; Marten, 2023a; The Wall Street Journal, 2023).

- *Redut*

De paramilitaire groep *Redut* kwam in 2008 voort uit de PMSC *Antiterror-Orel* wat ook de historische band met de *Moran Security Group* en *Wagner* verklaart. De oorspronkelijke *Redut*-organisatie bestond grotendeels uit Russisch ex-militair personeel en heeft nauwe banden met het Russische Ministerie van Defensie en de GRU. *Redut* staat onder leiding van Konstantin

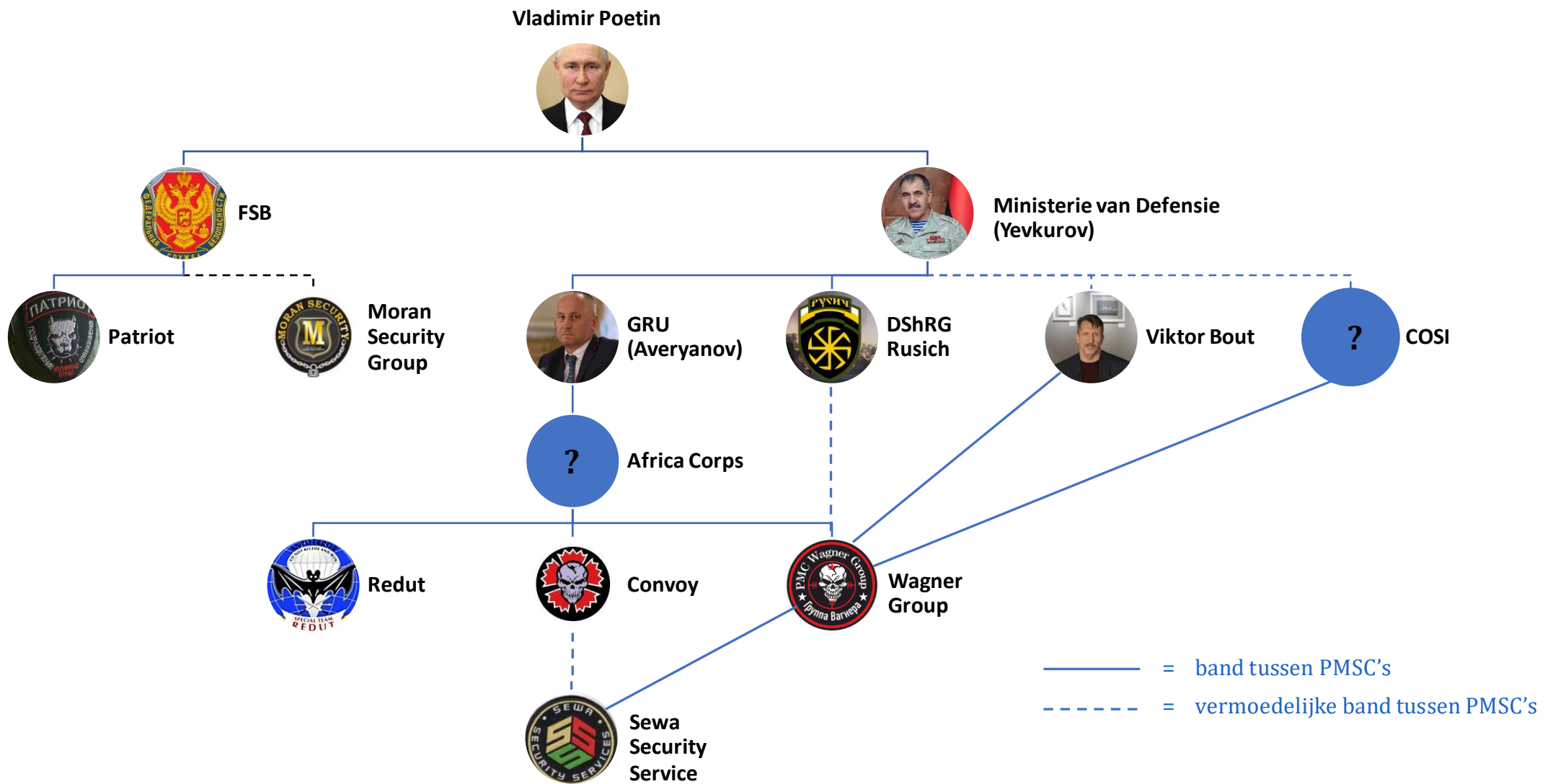
Mirzayants en wordt gefinancierd door Gennady Timchenko. Deze laatste, een Russische oligarch, behoort al jarenlang tot de *inner circle* van Poetin die hij al kent van toen Poetin viceburgemeester was in Sint-Petersburg. In die tijd waren ze namelijk betrokken bij een georganiseerde criminele oliehandel. Het verschil met de *Wagner Group* is dat deze veel meer autonomie had dan *Redut*. Om toestanden zoals de *Wagner*-muitelij van 2023 te vermijden geeft het Kremlin nu de voorkeur aan PMSC's waar het meer controle over heeft zoals het aan GRU loyale *Redut*. Naast ontplooiingen in Oekraïne en Syrië focust de groepering nu ook op Afrika (Global Initiative Against Transnational Organized Crime, 2023; Marten, 2023a; Rothman et al., 2024; The Wall Street Journal, 2023).

- *Africa Corps*

Na de dood van Prigozhin en andere prominente Wagnerfiguren komen drie andere Russische organisaties op de voorgrond in Afrika. Deze zijn *Convoy* en *Redut* met als aanstuurder het recent gestichte *Africa Corps* (Interview 5). Men neemt aan dat deze tegenwoordig een confederatie vormen waarbij uitwisseling van personeel mogelijk is en allemaal als dekmantel voor Afrikaanse operaties van de GRU werken (The Wall Street Journal, 2023). Zo bracht eind augustus en begin september een delegatie met Yunus-Bek Yevkurov (de Russische viceminister van Defensie), Andrei Averyanov (hoofd van de GRU) en vertegenwoordigers van *Redut* en *Convoy* een bezoek aan Afrika. Hierbij werd aan leiders van landen waar *Wagner* actief is (Libië, CAR, Mali en Burkina Faso) verzekerd dat de Russische samenwerking verzekerd blijft. Bij het bezoek in Mali vond ook een ontmoeting plaats met vertegenwoordigers van de Nigerese junta waaronder generaal Salifou Modi (vicepresident Niger) (France24, 2023; The Wall Street Journal, 2023).

Daarnaast is het Russische Ministerie van Defensie eind 2023 begonnen met de openbare werving voor het Russische *Africa Corps* dat de operaties van de *Wagner Group* in Afrika moet overnemen (Harward et al., 2023.). Het *Africa Corps* wil voet aan de grond krijgen in Burkina Faso en Niger en reeds bestaande *Wagner*-operaties in andere landen, zoals Libië, de CAR en Mali, overnemen. Ten minste 100 huurlingen van het *Africa Corps* werden in januari 2024 ingezet in Burkina Faso en nog eens 200 worden verwacht in de toekomst. Ook in april 2024 arriveerden een honderdtal leden van het *Africa Corps* in Niger. Onderhandelingen voor het opzetten van een Russische militaire basis in de CAR is eveneens een van de doelen. De organisatie staat onder de leiding van Yevkurov en heeft als doel 20.000 huurlingen te rekruteren (Bartosiewicz & Żochowski, 2024). Sinds 2023 hebben Burkina Faso, Mali en Niger het bondgenootschap *Alliance des États du Sahel* (AES) gevormd, wat verdere mogelijkheden creëert voor multilaterale samenwerking tussen de junta's en Rusland (Karr, 2024b).

Dit betekent echter niet dat de structuren die Wagner heeft opgezet zomaar zullen worden opgenomen door het Russische Ministerie van Defensie. Het zeer gedecentraliseerde model van *Wagner* is nog steeds nuttig voor Moskou want het vergemakkelijkt de aanpassing aan lokale situaties. De situatie in bijvoorbeeld Mali waar terrorisme wordt bestreden heeft weinig gemeen met de operaties in de Centraal-Afrikaanse Republiek, waar *Wagners* belangrijkste doel is om lucratieve mijnbouwactiviteiten veilig te stellen. *Wagner* heeft daarnaast ook propaganda-activiteiten in verschillende landen lopen. Het zal dus nog steeds nuttig zijn om de huurlingen bepaalde acties te laten uitvoeren om officiële betrokkenheid van Moskou te kunnen blijven ontkennen in het geval van executies of represailles in een land. Daarnaast is er een web van Russische oligarchen en zakenlieden die hebben geprofiteerd van Prigozhin's bedrijven en lege vennootschappen en er alles bij te winnen hebben dat het systeem blijft bestaan. Daarom is het in het belang van Moskou om ervoor te blijven zorgen dat iedereen die betrokken is bij de Afrikaanse activiteiten van Wagner blijft profiteren (France24, 2023; Moeder & Moorman, 2023). Op de volgende pagina vat een schema de connectie tussen de Russische PMSC's onderling en staatsinstellingen samen (Figuur 2).

Figuur 2: Het netwerk van Russische PMSC's in de Sahel

Het literatuuronderzoek wees op de belangrijke rol die buitenlandse staten hebben in het behouden van de legitimiteit van hun interventie bij de lokale bevolking en overheid. Het wijst op het belang van de lokale actor die ervoor kan zorgen dat een buitenlandse operatie zich gedwongen moet terugtrekken, ook al zijn de strategische doelen nog niet bereikt. Deze eenzijdig besloten uitzetting heeft Frankrijk meermaals ervaren in de Sahel. Het was een breuk met het verleden waarbij Frankrijk altijd zelf de regie in handen had en kon beslissen wanneer het zich terugtrok. Voor de gebeurtenissen van de laatste jaren bleef Parijs zijn invloed behouden in de Sahel, keerde het na een interventie soms terug naar hetzelfde land in unilaterale of multilaterale vorm of bouwde het zelfs een permanente basis uit. Deze ontplooiingen hadden wel een ding gemeen, namelijk dat ze de militarisering van het gebied in de hand werkten. De Franse interventies maakten vooral de regimes en hun legers machtiger en brachten weinig stabiliteit. Het zorgde ervoor dat de verwachtingen van de lokale bevolking niet werden ingelost en zich onder een antikoloniaal sentiment keerden tegen Parijs. Het gaf de lokale militairen, naast hun persoonlijke drijfveren, alleen maar meer motivatie en de nodige legitimiteit om een staatsgreep te plegen. Daarnaast werd ook gewezen op het belang van een andere externe actor. Zo begon Rusland via *sharp power* na jaren van desinteresse opnieuw invloed uit te oefenen in Afrika en de Sahel. Met het verspreiden van desinformatie, provocatie en de inzet van huurlingen probeert Moskou de Sahellanden voor zich te winnen ten koste van Frankrijk en het Westen. Grote Russisch-Afrikaanse conferenties, ontmoetingen tussen ministers en de verscheidenheid aan verschillende PMSC's actief in de Sahel wijzen op de gestegen invloed vanuit het Kremlin. Zeker wat de huurlingen betreft is het opgevallen dat Moskou meer en meer de touwtjes zelf in handen neemt. Waar vroeger de link met een privé-militie zoals de *Wagner Group* werd ontkend is het nu zichtbaarder geworden dat president Poetin en zijn *inner circle* zelf aan het hoofd staan van de PMSC's. Ook is duidelijk geworden dat de huurlingenorganisaties kunnen evolueren zoals de *Wagner Group* in het *Africa Corps* of dat ze met elkaar verbonden kunnen raken. Het zijn allemaal zaken die het gevolg zijn van de centrale aansturing vanuit het Kremlin, dat op die manier zijn invloed blijft vergroten.

3 Onderzoeksdesign

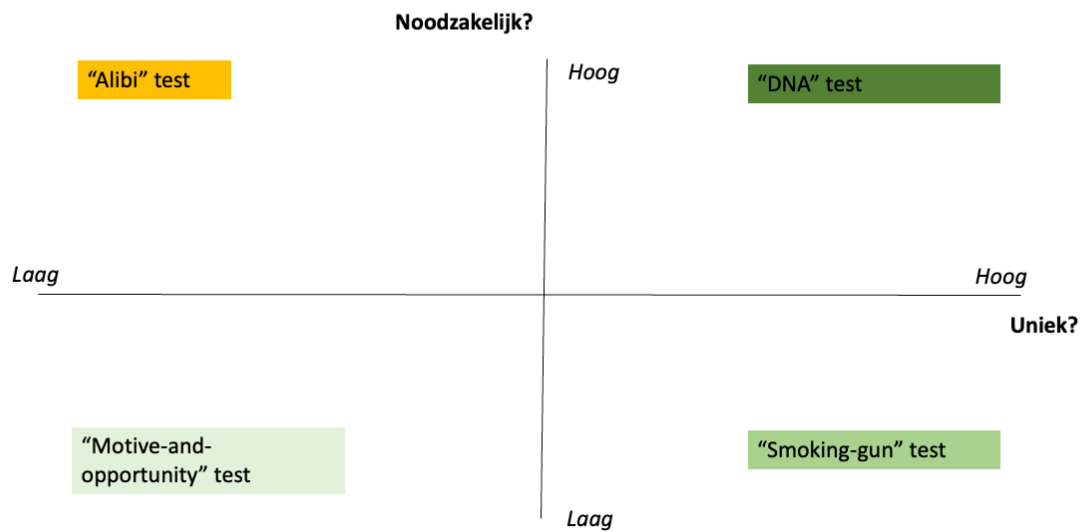
3.1 Onderzoeksmethode: *theory-testing process-tracing*

Het onderzoek baseert zich op de methode *process-tracing*, naar het standaardwerk van Beach (2018). Volgens de onderzoeker is het een methode die tot doel heeft een causaal mechanisme te traceren die zich afspeelt in een of meer concrete *casestudies*. De analytische focus ligt hierbij op het begrijpen van het proces tussen de oorzaak en uitkomst. In de literatuurstudie wordt duidelijk dat er geen enkelvoudige verklaring is waarom Frankrijk zich terugtrok in de brede Sahel. Wel lijkt er een opeenvolging van gebeurtenissen en factoren zichtbaar die een patroon lijken te vertonen over verschillende *cases* heen. Zo kan er een oorzaak geïdentificeerd worden waaraan het hele proces van gebeurtenissen wordt toegeschreven, namelijk de toegenomen militarisering in de brede Sahel. Doordat er duidelijk een oorzaak, uitkomst en daartussen een causaal proces (ook wel causaal mechanisme genoemd) gedefinieerd kan worden is de onderzoeksmethode *process-tracing* zeer geschikt.

Concreet wordt gekozen voor *theory-testing process-tracing*. Beach (2018) omschrijft dit als een deductief onderzoek waarbij de literatuur en voorgaand onderzoek zullen dienen als aanwijzingen voor het causale mechanisme (CM). Nadat het CM wordt getheoretiseerd worden de *cases* verzameld die in aanmerking kunnen komen voor het onderzoek. Uiteindelijk zal een deelverzameling aan *cases* worden geselecteerd die vergelijkbaar zijn op basis van oorzaak, uitkomst en veronderstelde CM. Deze *casussen* zullen deel uitmaken van het te voeren onderzoek.

De Ville (2023a) heeft het over vier stappen in deze methode (Bijlage 3). Ten eerste wordt een conceptualisering gemaakt van de *case*. Op basis van de hierboven beschreven literatuur en voorgaand onderzoek van Messiaen (2023) wordt een CM voorgesteld dat in deze studie focust op de invloed van Russische inmenging op de Franse militaire terugtrekkingen. Hierbij zal de keuze gemaakt worden voor een minimalistisch CM waarbij een *oneline* de verbinding vormt tussen de oorzaak en de uitkomst. Dit is vooral waardevol bij onderzoek naar meerdere *cases* wat hier het geval is. Aan dit CM worden uiteindelijk nog parameters toegevoegd waarbinnen een theorie verwacht wordt werkzaam te zijn. Deze parameters, ook wel contextuele condities genoemd, maken het causaal mechanisme mogelijk. Dit is verschillend van de oorzaak dat het causaal mechanisme in gang zet. Tijdens de tweede stap wordt een operationalisering uitgevoerd d.m.v. voorspellingen en tests. Hierbij wordt de *case* gelinkt aan een meerdere verwachte empirische manifestatie voorspellingen, ook wel hypothesen genoemd. Aangezien zowel het voorspelde CM als de hypothesen hetzelfde worden gedefinieerd bij de verschillende *cases*, worden deze gezamenlijk onderzocht bij stap 1 en 2. Vervolgens wordt er bewijs verzameld en geëvalueerd. Zo wordt voor elke verwachte empirische manifestatie voorspelling verschillende observaties gezocht die het vertrouwen in de veronderstellingen moeten verhogen of verlagen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van primaire data zoals afgenomen elite-interviews (Bijlage 4), officiële rapporten en propaganda in de (sociale) media en secundaire data die bestaan uit persberichten, verslagen, analyses en wetenschappelijke artikels. Als laatste stap stelt De Ville (2023b) dat het CM als geheel wordt beoordeeld op basis van de gevonden observaties. De voorspellingen kunnen zich uiten in vier soorten verwachte bewijzen. Deze zijn: patroonbewijs (statistische trends), sequentiebewijs (chronologie van de feiten) spoorbewijs (bestaan ervan toont belang) en verslagbewijs (inhoud levert bewijs). De beoordeling van de verwachte voorspellingen kunnen eveneens via vier testen gebeuren (Figuur 3). Deze testen onderscheiden elkaar via de noodzakelijkheid (het niet vinden van bewijs verzwakt de theorie) en de uniciteit (het vinden van bewijs versterkt de voorspelling). Op die manier is er de *motive-and-opportunity* test (lage uniciteit (Lu), lage noodzakelijkheid (Ln)), alibi test (hoge noodzakelijkheid (Hn), Lu), *smoking gun* test (hoge uniciteit (Hu), Ln) en de DNA test (Hn, Hu). Een argumentatieboom vat de bevindingen schematisch samen zodat er finaal conclusies worden getrokken over hoe Russische inmenging de Franse beslissing beïnvloedde om zich militair terug te trekken uit de Sahel.

Vier ideaaltypes voor de kracht van bewijs

Figuur 3: Vier soorten testen in de beoordeling van voorspeld bewijs (De Ville, 2023b)

3.2 Caseselectie

Het onderzoeksgebied van deze masterproef speelt zich af in Afrika. Om een eerste schifting te maken in de caseselectie wordt gewerkt binnen een tijds kader van de afgelopen tien jaar. Concreet wordt gekeken naar de voormalige Franse kolonies na de tweede wereldoorlog op het Afrikaanse vasteland omwille van de historische relevantie. Wat het actuele belang betreft wordt het gebied van de Sahel in de caseselectie opgenomen. Afhankelijk van de definitie van het Sahelgebied doet dit de potentiële cases uitbreiden met de niet-Franse gebieden Nigeria, Soedan, Zuid-Soedan, Eritrea en Ethiopië. Vervolgens worden drie criteria toegevoegd waarvan de cases over minstens een moeten beschikken. Deze zijn voor de periode na 2014: een Franse militaire ontplooiing op het grondgebied, het ondergaan van een succesvolle staatsgreep of ingrijpende beleidsverandering en de aanwezigheid van Russische PMSC's. Dit proces leidt tot tien landen, namelijk: Burkina Faso, CAR, Gabon, Guinee, Ivoorkust, Kameroen, Mali, Niger, Soedan en Tsjaad (Duzor & Williamson, 2023). Vervolgens wordt nog een verdere selectie gemaakt waarbij de cases met alle criteria aanwezig het interessantst zijn om verder te onderzoeken. Hierdoor wordt Kameroen niet opgenomen. Het land geniet al sinds 2017 interesse van de *Wagner Group* en is een logistiek hub voor de PMSC. Ook zijn er militaire akkoorden met Rusland. Er was echter geen Franse interventie in het land de afgelopen tien jaar en buiten interne spanningen viel er ook geen staatsgreep te noteren (Foreign Affairs Committee, 2023; Global Initiative Against Transnational Organized Crime, 2023). In Guinee en Soedan zijn dan wel succesvolle coups gepleegd en is de aanwezigheid van Russische PMSC's terug te vinden maar was er eveneens geen Franse interventie ontplooid (ADF, 2022; Aljazeera, 2023a). In Gabon zijn wel Franse militairen gestationeerd (Ministère des Armées, 2024a) en was er in 2023 een staatsgreep maar zijn er geen Russische PMSC's actief in het land. Ivoorkust wordt dan weer bedreigt door *Wagner* met propaganda (ADDO, 2022) en heeft met zowel *Opération Licorne* tot 2015 en momenteel *Les Éléments français en Côte d'Ivoire* een Franse troepenmacht op het grondgebied (Ministère des Armées, 2024b). Echter is er in de periode na 2014 geen staatsgreep waargenomen.

Ten slotte wordt er een laatste criterium toegevoegd aan de overblijvende gevallen Burkina Faso, CAR, Mali, Niger en Tsjaad. Frankrijk heeft zich namelijk onvrijwillig moeten terugtrekken. Op die manier wordt er onderzocht of er een verband kan gelegd worden tussen de terugtrekking, de staatsgreep en de Russische aanwezigheid. Tsjaad was tot 2014 het gastland van *Opération Épervier* waarna er tot 2022 *Barkhane*-troepen gestationeerd waren. Vanaf de stopzetting van die operatie werd de Franse aanwezigheid benoemd als *Les Éléments français au Tchad* en is nog steeds lopende. Hierdoor kan Tsjaad interessant zijn als vergelijkende case waarom Frankrijk er niet is teruggetrokken ondanks de staatsgreep en Russische beïnvloeding (Chason, 2023; The Economist, 2023). Echter past dit helaas niet binnen het tijdsbestek en omvang van de masterproef maar is het wel aan te raden om op te nemen in vervolgonderzoek. Ten slotte wordt de CAR ook niet opgenomen in deze masterproef. Frankrijk had er tot 2016 *Opération Sangaris* lopen die in 2016 overging in de kleinere logistieke missie *Mission logistique de Bangui* (MISLOG-B) (Glock, 2017; Majchut, 2023). Deze laatste operatie met een honderdtal Franse militairen was gestationeerd op de luchthaven van Bangui waarbij logistiek materiaal en voertuigen ter plaatse werden gehouden indien er opnieuw een Frans ontplooiing zou volgen. Op die manier zou men snel kunnen reageren. Echter werd deze situatie onhoudbaar door de aanwezigheid van de *Wagner Group* en verlieten de Fransen de CAR na 62 jaar eind 2022. (Africanews, 2022; Chapleau, 2022; France24, 2022b; Interview 7). Enerzijds is de CAR een interessante case doordat het als eerste voormalige Franse kolonie een grote ontplooiing van Russische PMSC's kende. Een *military official* van een Europese veiligheidsdienst noemde het zelf de testcase waarbij de geslaagde "experimenten" later werden toegepast op andere landen (Interview 7). Het zou zeker een meerwaarde voor onderzoek zijn door de manier waarop Rusland in de Centraal Afrikaanse staatsstructuur is binnengedrongen en het grote aantal PMSC's die er actief zijn. Anderzijds was er geen staatsgreep in de CAR. Ook het kleinere aantal Franse militairen bij MISLOG-B is verschillende van de grote ontplooiingen in de andere landen. Hierdoor zal de masterproef zich alleen focussen op drie cases, namelijk Mali, Burkina Faso en Niger. Dit komt doordat ze allemaal een of meerdere staatsgrepen kenden, gevolgd door een Russische PMSC ontplooiing en de

terugtrekking van een aanzienlijk Frans contingent. Deze landen tonen dus de grootste coherentie onder elkaar en zijn het meest geschikt om samen door het causaal mechanisme te worden getest. In vervolgonderzoek wordt alvast aangeraden om in de eerste plaats de CAR op te nemen als extra case, samen met Tsjaad als de vergelijkende. Voor een overzicht van de volledige caseselectie bij de tien relevante landen wordt verwezen naar Figuur 4.

Case	Franse operatie	Franse terugtrekking	Coup/veranderd beleid	Russische PMSC aanwezig
CAR	- Opération Sangaris	- 2016 (<i>overgang</i>)	- Nieuwe president sinds 2016	Wagner en Russische PMSC's sinds 2017-2018
	- MISLOG-B	- 2022		
Mali	- Opération Serval	- 2014 (<i>overgang</i>)	- Coup 2020 - Coup 2021	Wagner sinds december 2021
	- Opération Barkhane	- 2022		
Burkina Faso	- Opération Barkhane	- 2022 (<i>overgang</i>)	- Coup 2014 - Coup Jan 2022 - Coup Sep 2022	Africa Corps sinds januari 2024
	- Opération Sabre	- 2023		
Niger	- Opération Barkhane	- 2022 (<i>overgang</i>)	- Coup 2023	Africa Corps sinds april 2024
	- Éléments français au Niger	- 2023		
Tsjaad	- Opération Épervier	- 2014 (<i>overgang</i>)	- Coup 2021	Wagner beïnvloedt rebellen sinds 2023
	- Opération Barkhane	- 2022 (<i>overgang</i>)		
	- Éléments français au Tchad	- Lopende (°2022)		
Ivoorkust	- Opération Licorne	- 2015 (<i>overgang</i>)	Dreigende instabiliteit	Wagner bedreigt het land sinds 2023
	- Éléments français en Côte d'Ivoire	- Lopende (°2015)		
Gabon	- Éléments français au Gabon	- Lopende (°2014)	- Coup 2023	/
Kameroen	/	/	Interne spanningen	Wagner sinds 2017-2018
Soedan	/	/	- Coup 2021	Wagner sinds 2017
Guinee	/	/	- Coup 2021	Wagner sinds 2021

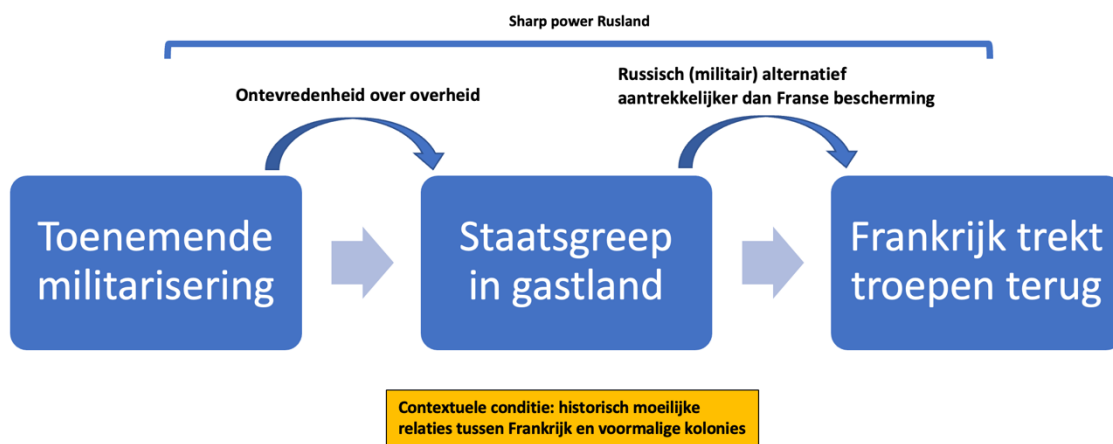
 = Franse aanwezigheid,
  = vrijwillige Franse terugtrekking of lopende,
  = onvrijwillige Franse terugtrekking,
 vetgedrukt = geschikte case voor dit onderzoek

Figuur 4: Tabel met de caseselectie

3.3 Theory-testing process-tracing: stap 1 & 2

3.3.1 Conceptualisering (stap 1)

In deze eerste stap van *theory-testing process-tracing* wordt het causaal mechanisme voorgesteld dat de hypothesen over de cases zal toetsen. Er wordt vertrokken vanuit het mechanisme dat werd ontworpen in het onderzoek van Messiaen (2023) naar hoe gestegen Russische interesse in Afrika leidde tot de mislukking van *Opération Barkhane* (Bijlage 5). Een aantal elementen zoals *sharp power* en de contextuele conditie over de historisch moeilijke relaties tussen Frankrijk en de voormalige kolonies blijft behouden. Een groot verschil met het nieuwe CM wordt de positie van Russische invloed. In dit onderzoek wordt het niet als oorzaak gezien maar is het wel steeds aanwezig als *sharp power* tijdens elk proces van het CM. Het vertrekpunt vormt hier de toenemende militarisering van de regio. Zoals in de literatuurstudie beschreven hebben de Franse interventies van de afgelopen tien jaar alleen maar tot een meer gewelddadige samenleving geleid waarin het leger een prominente rol speelt en ontevredenheid over de overheid kan leiden tot een staatsgreep. Een military official van een Europese veiligheidsdienst stelt dat de militarisering daarnaast ook een uiterlijke teken is van de coups doorheen de jaren, wat de vicieuze cirkel rond maakt (Interview 1). Daarnaast staat in de *status questionis* ook het belang van de lokale actor beschreven. Zo wordt duidelijk dat de nieuwe machtshebbers, mogelijks beïnvloedt door Russische *sharp power*, het Russische militaire alternatief boven dat van de Fransen gaan verkiezen. Het leidt er uiteindelijk toe dat de Franse troepen zich gedwongen moeten terugtrekken aangezien de samenwerking door de juntaleiders wordt stopgezet. Dit causaal mechanisme wordt geïllustreerd in Figuur 5. Vervolgens worden in de volgende secties de cases van *Opération Barkhane*, *Opération Sabre* en *Les éléments français au Niger* geschetst. In de volgende stap komen de hypothesen aan bod die worden getoetst met de cases.

Figuur 5: Causaal mechanisme dat verklaart hoe Russische inmenging een impact had op het proces tussen toenemende militarisering en de Franse militaire terugtrekking in de Sahel

3.3.2 Operationalisering d.m.v. voorspellingen en tests (stap 2)

Voor de operationalisering bij *theory-testing process-tracing* worden voorspellingen gemaakt over verwachte empirische manifestaties. Deze voorspellingen, ook wel hypothesen genoemd, moeten het vertrouwen in het CM (of een deel ervan) verhogen of verlagen. Voorts worden deze voorspellingen gewogen. Zo beschrijft de soort test de noodzakelijkheid en uniciteit van de voorspelling. Volgende drie hypothesen zullen worden getoetst in dit onderzoek.

H1: Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de lokale bevolking over hun overheid wat leidt tot een staatsgreep (anti-regering)

Voor dit eerste voorspelde bewijs worden er observaties gezocht voor het uitoefenen van Russische invloed op de ontevredenheid van de lokale bevolking over hun overheid. Daarnaast wordt er ook naar bewijs op zoek gegaan hoe die lokale ontevredenheid tot een staatsgreep leidde. Dit wordt onderworpen aan een *motive-and-opportunity test*. Zo zal bewijs voor Russische invloed op de lokale ontevredenheid die leidt tot de staatsgreep, een lage uniciteit en noodzakelijkheid hebben. Dit komt doordat er meerdere verklaringen en theorieën in aanmerking komen om de staatsgreep te verklaren. Echter, wanneer een hoog aantal stukken bewijs wordt gevonden zoals bijvoorbeeld massale Russische propaganda, kan dit wel het vertrouwen in de theorie verhogen. In eerste instantie wordt in de primaire data zoals elite-interviews, officiële rapporten en propaganda in de (sociale) media op zoek gegaan naar observaties die aantonen dat Rusland *sharp power* uitoefent op de lokale bevolking. Deze propaganda kan zich vertalen in gemanipuleerde mediaberichten, valse accounts op sociale media of het publiceren van peilingen die niet kloppen met als bedoeling het protest tegen de lokale autoriteit verder aan te wakkeren. Dit wordt verder onderbouwd met secundaire data die bestaan uit persberichten, verslagen, analyses en wetenschappelijke artikels. Het zijn ook deze gegevens die samen met de primaire data bruikbaar zijn als bronmateriaal voor het tweede deel van de hypothese, namelijk hoe de lokale ontevredenheid leidde tot een staatsgreep. Hier wordt onderzocht in welke mate protesten verantwoordelijk zijn voor de coup. Indien er bewijs kan teruggevonden worden voor het massaal plaatsvinden van protesten, waarbij frequent Russische kenmerken terugkomen zoals symbolen en opschriften, kan dit het vertrouwen in de hypothese versterken.

H2: Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de junta over Frankrijk wat leidt tot de Franse militaire terugtrekking (anti-Frans)

De tweede voorspelling wordt onderworpen aan de *smoking gun test*. Het vinden van dit soort bewijs verhoogt het vertrouwen in de hypothese in hoge mate, maar het niet vinden van dit soort bewijs verzwakt het vertrouwen nauwelijks. Hierbij worden observaties opgespoord hoe Rusland via *sharp power* invloed uitoefent op de junta. In de primaire en vooral de secundaire data worden op zoek gegaan naar hoe Moskou contact heeft met de nieuwe machthebbers. Verwacht wordt dat dit zich kan uiten in officiële bezoeken, het sluiten van militaire partnerschappen of verstevigen van de economische relaties. Maar analoog met de *sharp power* theorie wordt vooral verondersteld dat Kremlin gesponsorde groeperingen deze taak op zich nemen. De PMSC's zoals de *Wagner Group* of het *Africa Corps* spelen hier een belangrijke rol in. Hun aanwezigheid in het Afrikaanse land verhoogt het vertrouwen in de hypothese. Indien niet zal het vertrouwen niet zozeer verzwakken aangezien dergelijke invloed uitoefening soms heel subtiel en achter gesloten deuren plaatsvindt en moeilijk te achterhalen valt. Vervolgens wordt ook bewijs gezocht dat Frankrijk zich terugtrekt na spanningen met de junta. Dit kan zich vertalen in hevige openlijke discussies, het schrappen van samenwerkingsakkoorden, het uitzetten van belangrijke diplomaten of de overeenkomst beëindigen die de Franse aanwezigheid legitimeert.

H3: Rusland biedt een militair alternatief aan dat wordt aangenomen door de junta (pro-Russisch)

De derde hypothese wordt onderworpen aan de DNA test en heeft een hoge mate van zowel noodzakelijkheid als uniciteit. Als dit bewijs niet wordt gevonden, verzwakt het vertrouwen in de

theorie. Maar als die wel wordt gevonden zal het vertrouwen versterkt worden. Het aanbieden en aangenomen worden van Russische militaire steun in de vorm van PMSC's is namelijk een helder uiterlijk teken van Russische beïnvloeding. Observaties voor dergelijke aanbiedingen dienen gezocht te worden in bronnen die wijzen op Russische gesprekken met de lokale machthebbers. Ontmoetingen tussen de juntaleiders en vertegenwoordigers van de PMSC's of het Kremlin kunnen namelijk wijzen op een nakend militair partnerschap. Vervolgens is de effectieve ontplooiing van een Russische PMSC het bewijs dat het aanbod door de junta is aanvaard. Primaire bronnen zijn hier zeker belangrijk aangezien de inzet van PMSC's vaak wordt ontkend. Associaties met mensenrechtenschendingen en dubieuze contracten voor grondstofmijnen zorgen ervoor dat de junta's deze inzet het liefst zoveel mogelijk verborgen houden. Wel dient er rekening met gehouden te worden hoe groot de PMSC-ontplooiing is en of die effectief voorzien is om de voormalige Franse troepenmacht te vervangen.

4 Empirisch onderzoek

4.1 Bewijs verzamelen en evalueren (stap 3)

4.1.1 Mali

- **Opération Barkhane**

Opération Barkhane was de naam van de grootste Franse militaire interventie in de Sahel regio van het afgelopen decennium. Deze begon in 2014 als voorzetting en samenvloeiing van twee bestaande operaties, namelijk *Operation Epervier* in Tsjaad en *Operation Serval* in Mali. De interventie *Epervier* werd in 1986 opgestart met een akkoord tussen Frankrijk en Tsjaad om de Libische invasie in het noorden van Tsjaad tegen te houden. Deze actie was succesvol maar toch bleven de Fransen gestationeerd in het Afrikaans land voor o.a. het beschermen van Franse expats (Griffin, 2016). De tweede operatie, die zich afspeelt in Mali genaamd *Serval*, kent een recentere geschiedenis. Boeke en Schuurman (2015) beschrijven dat in 2012 een aanslepend conflict opnieuw oplaaide tussen de sedentaire bevolking in het zuiden van Mali en de voor autonomie strijdende Toearegs uit het noorden. De aanleiding hiervoor was de combinatie van de toen recent opgerichte beweging voor zelfbestuur van de Toearegs, de *Mouvement National pour la Liberation d'Azawad* (MNLA) en de terugkeer van Toeareg strijders na de ineenstorting van het Libische regime van Kadhafi. Daarnaast werd het Malinese leger uitgehold door corruptie en nepotisme waardoor het verder afbrokkelde. Dit leidde tot een militaire staatsgreep in maart 2012. Tijdens de staatsgreep zagen de MNLA-rebellen in het bezette noorden hun eigen etnisch-separatistische opstand gekaapt worden door de radicale islamitische schijnbondgenoten. De MNLA moest in juni 2012 met geweld de macht afstaan aan *Al Qaida in de Islamitische Maghreb* (AQIM), de Beweging voor Eenheid en Jihad in Afrika (bekend onder het Franse acroniem MUJAO) en *Ansar Dine*. Wanneer de jihadististen begin januari 2013 verder zuidwaarts trokken stuurde de Malinese interim-president een dringend verzoek naar Frankrijk om militaire bijstand. Wat leidde tot *Opération Serval*. Als gevolg hiervan konden de Franse troepen na enkele dagen het offensief stoppen en was de interventie een succes (Boeke & Schuurman, 2015).

Na een belangrijke nederlaag van het Malinese leger tegen de rebellen moesten de Fransen de terugtrekking in mei 2014 opschorten en begon het zelfs zijn troepen te versterken. Als gevolg hiervan voegde Frankrijk op 1 augustus 2014 de troepen van *Serval* en *Epervier* samen tot de nieuwe *Opération Barkhane*, met drie concrete doelstellingen. Ten eerste was dit het uitvoeren van gevechtsoperaties met als onmiddellijke doel terroristen te neutraliseren en hun middelen in beslag te nemen. In de tweede plaats werden er civiel-militaire acties ondernomen. Dit zijn projecten om de goodwill van de plaatselijke bevolking te winnen zoals het graven van waterputten, verlenen van medische diensten, uitdelen van speelmateriaal etc. Ten slotte was het opleiden van lokale troepen een belangrijke doelstelling (ECFR, 2023).

Naast basissen in Mali werd er een commandocenter in Tsjaad geïnstalleerd, werden de inlichtingenoperaties vanuit Niger gecoördineerd en zaten de Franse *special forces* in Burkina Faso (Wing, 2016). Samen met Mauritanië vormden deze landen het operatiegebied die daarbij een nieuwe regionale samenwerking opstartten, de G5 Sahel. Ook enkele Europese lidstaten gaven met de Verenigde Staten steun, voornamelijk op vlak van logistiek en inlichtingendiensten. Frankrijk probeerde het project internationaal nog meer vorm te geven wat leidde tot de oprichting van de *Takuba* operatie in 2019, een Europese militaire *task force* onder leiding van Frankrijk waar honderden Europese speciale eenheden in waren betrokken (Shurkin, 2020).

Vanaf 2019 begon de steun voor de operatie echter af te zwakken. Een van de dodelijkste naoorlogse helikoptercrashes in combinatie met grote twijfels of een duidelijke overwinning wel mogelijk was deed de Franse bevolking de interventie in vraag te stellen (Cumming et al., 2022). Zelfs de Franse politiek uitte openlijk hun bedenkingen zoals Dumas et al. (2021) in hun rapport d'information stellen over *Opération Barkhane*: "dorénavant, chaque perte sera plus d'avantage

ressentie par l'opinion et relancera les débats sur le bien-fondé de notre présence au Sahel". Ook bij de Malinese bevolking werd het narratief van de interventie heel negatief. Zo ontstond er het beeld dat de Franse operatie voorrang gaf aan de bescherming van Europeanen en niet de Malinezen tegen terreur. Dat de Franse oproepen om te onderhandelen met de MNLA viel in slechte aarde bij de Malinese regering. Het leidde tot complottheorieën en beweringen van prominente figuren zoals imam Dicko dat Frankrijk Mali probeert te herkoloniseren en het jihadisme een Westerse creatie is (Cumming et al., 2022).

Tijdens deze periode van dalende steun was er een opeenvolging van gebeurtenissen die uiteindelijk hun culminatiepunt kenden met de militaire terugtrekking van de Fransen. Een belangrijk moment was de Russisch-Afrikaanse top in Sotsji van 23 tot 24 oktober 2019. Het was toen dat Ruslands inspanningen om de politieke, economische en sociale invloed in Afrika te vergroten een eerste hoogtepunt kende (Elischer, 2022). Een volgend evenement was de *Pau Summit* van 13 januari 2020. In navolging van grote demonstraties en protesten in Bamako het jaar voordien, die de Frans-Malinese relaties verder onder druk zetten, riep Macron de leiders van de Sahellanden bijeen in Pau begin 2020. De president zag de noodzaak hiervan in want ondanks hij terughoudend was om extra troepen te sturen vroeg de verslechterde veiligheidssituatie om een versterking van de missie. Echter wekte de Pau top de indruk dat Frankrijk de Afrikaanse leiders had ontboden om onder dwang hun steun uit te spreken voor het voortzetten van de interventie (Gazeley, 2022).

Nadat de Malinese parlementsverkiezingen tijdens de lente van 2020 erg controversieel en in het voordeel van IBK verliepen, bleef het antiregeringsprotest aangroeien. Tijdens deze manifestaties verschenen Russische vlaggen en borden die opriepen tot een grotere Russische betrokkenheid (Elischer, 2022). Wanneer de belangrijkste oppositieleider wordt ontvoerd en de populaire imam Dicko zich keert tegen IBK zullen de protesten alleen maar uitbreiden en gewelddadiger worden, tot de bom barst met de staatsgreep op 18 augustus 2020 onder leiding van *special forces* kolonel Goïta (Korotayev & Khokhlova, 2022). Na de coup zal Bah N'Daw, een voormalig defensie-minister en compromisfiguur, als president geïnstalleerd worden. Aangezien N'Daw met Franse steun zou blijven strijden tegen het terrorisme nam de internationale druk af, ondanks andere coupgelegers zoals Goïta en defensie-minister Camara de Russen als partners zagen (Dumas et al. 2021; Korotayev & Khokhlova, 2022).

Een andere belangrijke gebeurtenis is, in tegenstelling tot de Malinezen, de Franse weigering om te onderhandelen met terroristen. In een interview met *Jeune Afrique* op 20 november 2020 zegt president Macron letterlijk "avec les terroristes, on ne discute pas, on combat" (Roger & Yahmed, 2020). Parijs speelde namelijk hierin geen rechtlijnige rol aangezien het wel de Malinese autoriteiten steunde in de onderhandelingen met de JNIM over de vrijlating van Europese gijzelaars. Dat de Fransen wel akkoord gaan om met terroristen te onderhandelen over "eigen" gegijzelden maar niet bereid waren hetzelfde te doen voor de veiligheid van Mali liet de spanning oplopen.

Het moment van 2021 is de tweede staatsgreep waarbij interim-president N'Daw en premier Ouane door het leger gearresteerd werden en van hun bevoegdheden ontdaan. Goïta, die als vice-president de coup orkestreerde, werd geïnstalleerd als president van Mali. De functies van het wetgevende orgaan werden overgedragen aan de *Conseil National de la Transition* (CNT) (Korotayev & Khokhlova, 2022). Als reactie hierop schortte Frankrijk de gezamenlijke militaire operaties gedurende drie weken op en kondigde het in juni 2021 een heroriëntering aan van zijn militaire operaties in de Sahel. Dit vertaalde zich naar de europeanisering van *Opération Barkhane* met een kleiner Frans contingent en de omvorming tot Takuba (Doxsee et al., 2022). Concreet zou dit leiden tot de sluiting van drie Franse basissen, een bijna halvering van de troepen tegen midden 2022 en de verplaatsing van het hoofdkwartier militaire operaties naar Niger (Cumming et al., 2022). Echter berustte de wettigheid van *Takuba* nog op de overeenkomst die Frankrijk met

Mali had gesloten voorafgaand aan *Serval*, een geheel andere interventie. Bamako zag in de operationalisering van *Takuba* een gebrek aan respect en gebruikte het als rechtvaardiging om het vertrek van de Franse en Europese troepen te eisen (Hatzigeorgopoulos, 2022). Ingrijpend is daarbij dat in het najaar van 2021 bekend raakte dat er een akkoord in de maak was om Russische huurlingen, i.e. de *Wagner Group*, toegang te geven tot Mali. Het ging toen over een 1000-tal huurlingen die veiligheidsoperaties zouden uitvoeren op vraag van Mali. Voor Frankrijk had dit negatieve implicaties aangezien hiermee de antiterrorismeoperatie *Barkhane* werd ondermijnd en het zou de terugtrekking alleen maar versnellen (Oxford Analytica, 2022b). De keuze van de Malinese junta voor *Wagner* heeft daarbij verschillende redenen: het politieke nut van *Wagner* als anti-Frans symbool, wanhoop na de vervreemding van Westerse veiligheidspartners, het potentieel als extra kracht bij wredere *counterinsurgency* operaties en de mogelijke rol van *Wagner* bij de bescherming van het regime (Oxford Analytica, 2023a).

Het dieptepunt in de Frans-Malinese relaties komt er in de maand januari van 2022 wanneer blijkt dat de Malinese regering de beloofde verkiezingen van februari dat jaar voor vijf jaar ging uitstellen (Korotayev & Khokhlova, 2022). Als reactie sloot ECOWAS de landsgrenzen met Mali en sprak het zware economische sancties uit. Het leidde tot massale protesten in Mali de week erop waarbij grote menigten hun steun uitspraken voor de junta en tegen de sancties (Elischer, 2022). Daarnaast sloeg de junta terug met het weigeren en uitwijzen van een Deens detachement die *Opération Barkhane* en *Takuba* kwamen versterken. (Commonspace.eu, 2022). Het leidde tot een harde uithaal van de Franse minister van Buitenlandse Zaken Le Drian naar de junta door ze te beschuldigen als onwettig en het nemen van onverantwoordelijke maatregelen (Irish & Jacobsen, 2022; Le Parisien, 2022). Uiteindelijk besluit de junta om op 31 januari 2022 de Franse ambassadeur Joel Meyer het land uit te wijzen. De Malinese autoriteiten rechtvaardigden hun besluit na de Franse “vijandigheden” zoals de uitspraken van Le Drian. Volgens hen kon de ambassadeur niet geaccrediteerd zijn bij autoriteiten die Frankrijk niet erkent (France 24, 2022a). Wat de interventie betreft zal Frankrijk samen met de andere partners hun troepen naar Niger verplaatsen waardoor *Opération Barkhane* feitelijk wordt beëindigd, iets wat later officieel wordt meegedeeld op 9 november 2022 (BBC News Afrique, 2022).

- **Evaluatie van het voorspelde bewijs: Mali**

Voor het verzamelen en evalueren van de observaties die het voorspelde bewijs moeten bevestigen of ontkrachten wordt een beroep gedaan op een tabel. De hypothese wordt hierbij in twee delen gesplitst waarbij voor elk deel vijf observaties werden gezocht. Een observatie kan hierbij meerdere bronnen bevatten, afhankelijk van de betrouwbaarheid en de bevestiging van de voorspelling. Zo bevat de bron een degelijke, matige of zwakke empirische betrouwbaarheid en bevestigt deze de voorspelling in sterke, matige of zwakke mate. Op basis van de tien gevonden observaties wordt dan een uitspraak gedaan over in welke mate bewijs is gevonden voor die hypothese, wat dan wordt herhaald voor de andere twee voorspelde bewijzen en dus leidt tot in totaal 30 observaties per case. Voor Mali is de tabel terug te vinden in Bijlage 6.

De eerste hypothese *Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de lokale bevolking over hun overheid wat leidt tot een staatsgreep (anti-regering)* werd opgesplitst in volgende delen. Ten eerste werden observaties gezocht voor Rusland die de ontevredenheid van de Malinese bevolking over hun overheid beïnvloedde. Het andere deel ging over het zoeken van bewijs voor de Malinese ontevredenheid die leidde tot een staatsgreep. Voor beide delen hebben de gevonden bewijzen voornamelijk een degelijke betrouwbaarheid. Dit komt door primaire bronnen zoals sociale media en de afgenomen elite-interviews met *military officials*. Het gaat hierbij over peilingen die het anti-overheid en pro-Russisch sentiment maten of middenveldorganisaties met een uitgesproken menig tegen de overheid en voor Rusland. De meerderheid van de observaties kent een matige empirische bevestiging van het verwachte bewijs, al zijn deze bij sommige (degelijk betrouwbare) bronnen ook zwak. Rusland heeft wel degelijk een invloed uitgeoefend bij de Malinese anti-regeringsprotesten die leidden tot de staatsgreep waardoor de observaties als **relatief matig bewijs** kunnen gezien worden. Wel was de Russische inmenging echter meer opportunistisch

waarbij men gebruik maakte van de aanwezige onvrede bij de lokale bevolking. In plaats van de situatie te voeden buitte Moskou deze subtiel uit.

Het tweede voorspelde bewijs *Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de junta over Frankrijk wat leidt tot de Franse militaire terugtrekking (anti-Frans)* werd opgesplitst in “Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de Malinese junta over Frankrijk” en “Frankrijk trekt zich terug na spanningen met de Malinese junta”. Hier hebben de gevonden observaties allemaal een matige tot degelijke betrouwbaarheid. De matige bronnen zijn deze waarbij gebruik wordt gemaakt van persberichten zonder de oorspronkelijke bewoording van officials terwijl de degelijke officiële sites zijn of de afgenomen elite-interviews. Bijna alle observaties zijn een matige empirische bevestiging voor het bewijs waarbij zelfs enkele sterke bevestigingen zijn gevonden. Op verschillende manieren heeft Rusland de Malinese junta beïnvloedt in hun ontevredenheid over Frankrijk wat uiteindelijk leidde tot de Franse terugtrekking. Zo werden juntaleiders opgeleid in Moskou en produceerden Russische kanalen een anti-Frans narratief. Ook werd duidelijk bewijs gevonden dat Frankrijk zich terugtrok na hevige spanningen met de junta. Wel is het belangrijk om te bemerken dat Rusland vooral de bestaande Frans-Malinese spanningen uitbuite en aanwakkerde maar niet orkestreerde. Het **voorspelde bewijs 2** kan dus als **overtuigend matig** gezien worden.

Voor de pro-Russische hypothese *Rusland biedt een militair alternatief aan dat wordt aangenomen door de junta* werden eerst observaties gezocht voor “Rusland biedt een militair alternatief aan de Malinese junta” gevolgd door “de Malinese junta neemt het Russische bod aan”. Acht van de tien gevonden observaties hebben een degelijke empirische betrouwbaarheid. Dit komt omdat hiervoor vaak officiële bronnen, de elite-interviews of betrouwbare sites werden gebruikt. Deze hebben ook allemaal een sterke empirische bevestiging van de voorspelling aangezien ze duidelijk aantonen hoe Rusland hun militair alternatief aan de Malinese junta bood, die er vervolgens op in ging. Zo bevestigden de *military officials* de Russische-Malinese toenadering en zijn er harde bewijzen voor de inzet van Russische PMSC's zoals de Wagner Group in Mali. Hierdoor is **sterk bewijs** gevonden voor de hypothese. Wel moet er gesteld worden dat het aanbieden en vooral ingaan op het Russische aanbod gebeurde na 2020. Voor deze periode zijn wel observaties gevonden dat Rusland Mali benaderde maar dit is niet in dezelfde mate zoals bij de latere junta (waarbij PMSC's betrokken worden, wat niet voor 2020 gebeurde).

4.1.2 Burkina Faso

- **Opération Sabre**

Toen president Macron in juni 2021 de heroriëntering van *Opération Barkhane* aankondigde was het voorzien dat de Franse aanwezigheid meer gericht was op *special forces* activiteiten zoals met *Task Force Takuba* en *Opération Sabre* in Burkina Faso. Door de gedwongen Franse terugtrekking in Mali konden deze plannen nooit ten volle worden uitgevoerd. Maar ook aan Burkinese kant was er eind 2022 sterke aversie hiertegen en vond men in de Russen een nieuwe veiligheidspartner (Olech, 2024).

Frankrijk lanceerde in 2009 *Opération Sabre* in de Sahel regio als reactie op een reeks gijzelingen en een aanslag op de Franse ambassade in Mauritanië. De operationele eenheid van 400 *special forces* was actief in verschillende Sahel-landen en had als hoofddoel om de jihad-dreigingen in de regio aan te pakken en Franse belangen te verdedigen. Deze vestigde zich uiteindelijk op de Kamboinsin-basis aan de rand van Ouagadougou dat wegens de centrale ligging interessant was. Dit geografische belang werd bevestigd toen *Sabre* in januari 2013 tussenbeide kwam om de opmars van jihadisten richting Bamako te stoppen. Zo was *Sabre* gedurende 15 dagen vrijwel de enige gevechtseenheid aan de zijde van de Malinezen, tot de Franse *Serval*-troepen arriveerden (Desgrais & Guichaoua, 2018; Paquier, 2023; Shurkin, 2014; Tanguy, 2023). Met de inzet van *Serval* en vervolgens *Opération Barkhane* vanaf 2014 verschoof de missie van *Sabre* vooral naar het opsporen en doden van jihadleiders. Volgens Tanguy (2023) werden de meeste jihadleiders in de Sahel geneutraliseerd door commando's van *Sabre* of door gewapende drones of gevechtsvliegtuigen in het kader van hun speciale operaties. Daarnaast hielpen de speciale

troepen ook mee in het bevrijden van gijzelaars zoals in 2015 met de aanslag op het Radisson Blu hotel in Bamako. Ook de exfiltratie in 2014 van de afgezette Burkinese president Compaoré naar Ivoorkust werd uitgevoerd door de *special forces* van *Sabre*. In 2022 wordt het interventiegebied van *Opération Sabre* drastisch verkleind na het vertrek van Franse troepen in Mali. Hierdoor kregen de speciale eenheden geen toestemming meer om in het land te opereren (Paquier, 2023). Het zou een voorbode zijn voor wat hen zelf te wachten stond. De eerste staatsgreep van 23-24 januari 2022 werd nog voorzichtig optimistisch onthaald door de Fransen. De coupleider, Luitenant-Kolonel Paul-Henri Sandaogo Damiba, volgde verschillende Franse en Amerikaanse opleidingen en schortte de samenwerking met Frankrijk niet op (BBC, 2022). De drijfveer was vooral onvrede bij de militairen over de te lakse houding van president Kaboré in de strijd tegen het jihadisme. Dit veranderde tijdens de tweede staatsgreep op 30 september datzelfde jaar door kapitein Ibrahim Traoré. De nieuwe coupplanners rechtvaardigden hun actie om verschillende redenen: Damiba's falen om op zijn beurt de jihadistische opstand resoluut te verzwakken; rampen op het slagveld; Damiba's flirt met voormalig pro-Frans president Blaise Compaore; Damiba's vermeende toenadering tot Frankrijk; en de wens om een mogelijk partnerschap met Rusland te verkennen. Dat laatste argument zal later nog zelf onderuitgehaald worden door de machtshebbers. Daarbij beschuldigde de nieuwe junta Frankrijk ervan Damiba te hebben geholpen bij het organiseren van een tegencoup. Vervolgens braken anti-Franse demonstraties uit in de grootste steden en beschadigden demonstranten de Franse ambassade (Oxford Analytica, 2022a).

In januari 2023 riep Frankrijk zijn ambassadeur in Burkina Faso terug op verzoek van de Burkinese autoriteiten. Aanleiding was een brief van de ambassadeur die zonder medeweten van Burkina Faso aan Franse onderdanen vroeg om wegens veiligheidsoverwegingen een stad op 100 km van Ouagadougou te verlaten (RFI, 2023a). Later die maand ging Parijs in op het Burkinese verzoek om hun troepen terug te trekken. Boven op de anti-Franse protesten die maand was de junta van mening dat de Franse aanwezigheid geen toegevoegde waarde had in de strijd tegen terrorisme (Schwikowski, 2023). Op 18 februari 2023 werd *Opération Sabre* officieel beëindigd en werden de Franse *special forces* overgeplaatst naar buurland Niger waar de resterende Franse militairen van *Barkhane* toen waren gestationeerd (Le Monde, 2023; Paquier, 2023).

Tijdens de laatste maanden van *Sabre* kan Rusland niet buiten beschouwing gelaten worden. Zo doken er regelmatig Russische vlaggen op tijdens anti-Franse demonstraties en werden borden waargenomen die opriepen tot samenwerking met Moskou. Daarnaast lekte uit dat Burkinese premier Kyelem Apollinaire de Tambela op 07 december 2022 in het geheim naar Moskou was gereisd (Jeune Afrique, 2022). Volgens Oxford Analytica (2022c) was het precieze doel onduidelijk, al leek de aankoop van Russisch militair materieel niet uitgesloten te zijn. Diezelfde periode was er ook de Burkinese beslissing om een vergunning voor een nieuwe goudmijn te verlenen aan het Russische bedrijf Nordgold. Het toonde aan dat de banden met Rusland werden opgeschaald. De premier had daarnaast al bij verschillende gelegenheden zijn wens geuit om de buitenlandse partnerschappen van Burkina Faso te diversifiëren. Na het vertrek van de Fransen zal de Burkinese-Russische samenwerking alleen maar intensiever worden. Dit wordt geïllustreerd door publieke verklaringen over Rusland als strategische partner, het opleiden van Burkinese officieren in Rusland, de opening van een Russische ambassade en uiteindelijk de aankomst van een 100-tal huurlingen van het *Africa Corps* (voorheen de *Wagner Group*) eind 2023 – begin 2024 (Aljazeera, 2023b; Oxford Analytica, 2023b; Oxford Analytica, 2024a; Roger, 2022).

Volgens Gravellini (2023) lijkt Burkina Faso het voorbeeld van Mali te volgen in de afwijzing van de Franse militaire aanwezigheid. Hij kadert het ook in de opkomst van de pan-Afrikaanse beweging, die pleit dat Afrikanen hun lot in eigen handen moet nemen en uiteindelijk de buitenlandse machten in Afrika verwerpt. Daar komt nog bij dat gezien de veiligheidschaos waarin de Sahel is gedompeld, sommige beleidsmakers vraagtekens zetten bij de doeltreffendheid van operaties zoals *Minusma*, *Barkhane* en *Sabre*. Daarnaast was er nog de moeilijkheid om definitieve overwinningen te behalen op jihadistische bewegingen en de felle strijd tussen islamitische bewegingen die resulteert in allianties. Dit alles wordt aangewakkerd door krachten van derden

die voortkomen uit autoritaire regimes, met name uit Rusland, die ervoor hebben gekozen om van Afrika een spanningsveld te maken met de westerse democratieën en een uitdaging voor hun invloed zone.

Het regime in Ouagadougou is echter minder stabiel dan dat in Bamako. Een verklaring hiervoor kan zijn dat de junta in Bamako bestaat uit actoren die min of meer representatief zijn voor de Malinese strijdkrachten. President Traoré is daarentegen veel jonger en als kapitein lager in rang dan de kolonels van Bamako. Hij geniet slechts wankel steun binnen het sterk verdeelde Burkinese leger. Verschillende coup pogingen tijdens zijn bewind tonen alvast aan dat een lange regeerperiode geen sinecure wordt. (International Crisis Group, 2023).

- **Evaluatie van het voorspelde bewijs: Burkina Faso**

Voor het voorspelde bewijs *Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de lokale bevolking over hun overheid wat leidt tot een staatsgreep (anti-regering)* worden eerst bronnen gezocht voor het deel “Rusland beïnvloedt de ontevredenheid van de Burkinese bevolking over hun overheid” en in tweede instantie “de Burkinese ontevredenheid leidt tot een staatsgreep”. In Bijlage 7 wordt beschreven dat de empirische betrouwbaarheid van de gevonden observaties wordt gezien als matig tot degelijk. Dit komt door het elite-interview met een military official en berichtgeving van degelijke persagentschappen. Indien de primaire bronnen zoals Burkinese getuigenissen vanuit de junta of maatschappelijk middenveld verder kunnen bevestigd worden kan de betrouwbaarheid zelfs volledig degelijk worden. Er zijn echter wel weinig observaties die een sluitend bewijs geven voor Russische invloed voor de staatsgreep. Uitgenomen van de pro-Russische influencers kan de hypothese niet hard gemaakt worden en zijn er voornamelijk alleen enkele indicaties. Grootschalige door Rusland aangestuurde anti-overheidsprotesten waren eveneens niet meteen zichtbaar. Wel is het zo dat de Burkinese ontevredenheid, zeker bij het leger, leidde tot een coup maar er is slechts **relatief matig bewijs** gevonden dat Rusland zich inmengde in het proces dat tot de staatsgreep leidde.

Bij de anti-Franse hypothese *beïnvloedt Rusland de ontevredenheid bij de junta over Frankrijk wat leidt tot de Franse militaire terugtrekking*. Hierbij wordt de opdeling gemaakt “Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de Burkinese junta over Frankrijk” en “Frankrijk trekt zich terug na spanningen met de Burkinese junta”. De betrouwbaarheid van de observaties is over het algemeen degelijk. Dit komt doordat de bronnen vaak integere persagentschappen zijn of als primair kunnen gezien worden zoals het elite-interview en berichten op officiële sociale media-accounts. Bij de matige bronnen zoals anti-Franse protesten en Russische kanalen die een anti-Frans sentiment creëren, zijn nog extra observaties nodig om de betrouwbaarheid te verhogen maar de eerste aanwijzingen lijken alvast een goede stap in die richting. Over het algemeen kan gesteld worden dat ontevredenheid over Frankrijk bij de Burkinese junta en bevolking leidde tot de stopzetting van *Opération Sabre*. Ook de Russische vlaggen die telkens terugkeerden tijdens demonstraties zijn een indicatie dat er invloed vanuit Moskou werd uitgeoefend bij de Frans-Burkinese spanningen. Echter zijn er voorlopig nog onvoldoende observaties gevonden die aantonen dat Rusland rechtstreeks betrokken is bij maatschappelijke middenveldorganisaties of de junta in die periode. Verder onderzoek moet deze betrokkenheid uitklaren maar met de huidige aanwijzingen is wel **matig bewijs** gevonden voor de Russische invloed die zich voorlopig manifesteert als opportunistisch i.p.v. orkestrerend.

Het derde voorspelde bewijs *Rusland biedt een militair alternatief aan dat wordt aangenomen door de junta (pro-Russisch)* werd eerst onderworpen aan een onderzoek naar observaties of Rusland een militair alternatief bood aan de Burkinese junta en vervolgens of die junta het Russische bod aannam. Een meerderheid van de bronnen zijn degelijk betrouwbaar omwille van geloofwaardige open source sites. De matige observaties zoals uitspraken van Russische PMSC-leiders of acties van Burkinese leiders kunnen daarnaast hun betrouwbaarheid verhogen indien er triangulatie wordt gedaan. De observaties zijn ook in de meeste gevallen een sterke empirische bevestiging van de hypothese wat dit een **relatief sterk bewijs** maakt. Er is duidelijk zichtbaar hoe het contact tussen Burkina Faso en Rusland leidde tot een militair partnerschap en de uiteindelijke

ontplooiing van Russisch militair personeel en het Africa Corps. Wel moet bemerkt worden dat de samenwerking er kwam nadat de Burkinese junta toenadering en nieuwe partners zoekt. Rusland van hun kant stond alvast open voor een coöperatie en het lijkt erop dat het hiervoor invloed uitoefende, al mag dat ook niet overdreven worden. Daarnaast zal de tijd nog moet uitwijzen in welke mate de Russen COIN-operaties gaan ondernemen en of hun contingent nog gaat uitbreiden. Maar hun militaire aanwezigheid is alvast een feit.

4.1.3 Niger

- **Les éléments français au Niger**

De Franse militaire aanwezigheid in Niger is terug te brengen tot 2006 wanneer ze als deel van de door VS-geleide *Global War on Terror* met een onbekend aantal manschappen training gaven aan de Nigerese strijdkrachten. Enkele jaren later volgt een grotere ontplooiing met het begin van *Opération Barkhane* in 2014. Vanuit verschillende locaties waaronder een grote luchtmachtbasis in Niamey speelde het Sahelland een belangrijke ondersteunende rol bij de interventie. Na de terugtrekking uit Mali werden in de zomer van 2022 de Franse troepen gehergroepeerd in Niger, Ivoorkust en Tsjaad. Enkele maanden later worden deze ook verhoogd door *special forces* uit Burkina Faso waardoor de Franse aanwezigheid groeide van een 500-tal militairen in 2014 tot een 1500-tellende troepenmacht in 2022. Het was toen dat Parijs een ander samenwerkingsverband toepaste in de Sahel dan dat van de stopgezette *Opération Barkhane*. Het oude model van externe operaties dat strikt onder Frans commando stond werd vervangen door een operationeel partnerschap dat nauwer verweven was met de lokale legers waarbij de strategie veranderde en men de Franse voetafdruk wou verkleinen. Deze interventie, die nu verder ging onder de overkoepelende naam *Forces françaises au Sahel*, telde 1500 militairen onder *les éléments français au Niger* en 1000 manschappen in Tsjaad horende bij *les éléments français au Tchad*. Met deze nieuwe strategie wouden de Franse troepen niet meer alleen opereren maar steeds in coördinatie met de betrokken landen en internationale instellingen. Zo traden de Franse troepen enkel op wanneer hun Nigeriaanse tegenhangers daarom vroegen, bijvoorbeeld om inlichtingen en luchtsteun te geven. Daarnaast maakte het uitvoeren van civiel-militaire ontwikkelingsacties ten gunste van de lokale bevolking hier ook een onderdeel van uit (Charrier, 2023; Ministère des Armées, 2022). RFI (2023b) sprak dan ook van een *débarkhanisation des esprits*, een volledige herformulering van de geesten waarbij de Fransen een andere positie aannamen dat tijdens *Barkhane*. In tegenstelling tot die interventie werd er zelfs al rekening gehouden met de terugtrekking. De bedoeling was dat alles wat werd opgebouwd zou worden overgedragen aan Niger zodat ze niet meer afhankelijk hoefden te zijn van Frans personeel die het bemant. Een Franse generaal zei in mei 2023 dat over twee jaar de Nigerese strijdkrachten voldoende zouden bewapend moeten zijn om zelf de veiligheid en stabiliteit in Niger te garanderen, waardoor de Fransen dan ook konden vertrekken (RFI, 2023b).

Die situatie bleek alsnog niet zonder risico te zijn voor de Nigerese president Mohamed Bazoum, wiens pro-Franse houding niet unaniem werd gesteund. Noch binnen zijn regering, noch onder zijn bevolking (Garcia, 2022). Op 26 juli 2023 werd namelijk een militaire staatsgreep gepleegd onder leiding van generaal Abdourahamane Tiani die zichzelf als president verklaarde van de junta genaamd *Conseil national pour la sauvegarde de la patrie* (CNSP). De coupplegers verantwoordden zichzelf doordat ze de verslechterde veiligheidssituatie wouden aanpakken, hoewel in Niger de terroristische dreiging beter werd beantwoord dan in de andere Sahellanden. In realiteit lag een geschil tussen Bazoum en Tiani aan de basis van de coup waarbij de president de generaal aan de kant wou schuiven. Ook werd beweerd dat de vorige president Mahamadou Issoufou, door wie Tiani nog werd aangesteld, een hand zou hebben gehad in het gebeuren. Daarnaast maakten Tiani en zijn medestanders gebruik van de ontevredenheid over de regeringspartij die door de Nigerezen werd beschuldigd van systematisch nepotisme en corruptie. Dit kan echter niet vergeleken worden met de situatie in Mali drie jaar ervoor. Er waren wel protesten georganiseerd door de *civil society* maar grootschalige demonstraties die het ontslag van Bazoum eisten werden niet waargenomen (Bilquin & Pichon, 2023). Het regionale blok

ECOWAS veroordeelde de staatsgreep meteen, voerde zware sancties in en dreigde met een militaire interventie indien de gegijzelde president Bazoum niet werd vrijgelaten. De junta's in Mali en Burkina Faso daarentegen verdedigden de staatsgreep en zouden Niger militair bijstaan indien ECOWAS tot een interventie zou overgegaan zijn. Deze bijstand officialiseerden ze later in september 2023 met het wederzijdse defensiepact *Alliance des États du Sahel* (AES). De relatie tussen de Nigerese machtshebbers en Frankrijk ging dan weer naar een dieptepunt. Terwijl Frankrijk openlijk een interventie van ECOWAS steunde braken er in verschillende delen van Niger demonstraties uit tegen de voormalige koloniale macht. Ook bij een deel van het Nigerese leger heerste al langer onvrede waar desinformatie had geleid tot complottheorieën over de “echte, koloniale reden” van de Franse aanwezigheid. De junta probeerde dan ook de steun voor de staatsgreep te koppelen aan het idee dat Niger zijn soevereiniteit zou herwinnen door af te zien van de Franse militaire samenwerking, wat bij de militairen en de bevolking op gejuich werd onthaald (Bianchi & Sangaré, 2024). De spanningen blijven dan ook verder oplopen wanneer de Franse ambassadeur weigert om de juntaminister van Buitenlandse Zaken te ontmoeten (Aljazeera, 2023c). Als reactie hierop wordt de diplomaat Niger uitgestuurd. In navolging hiervan en de aanhoudende anti-Franse protesten kondigt president Macron op 24 september 2023 de officiële terugtrekking uit Niger aan, wat eind december dat jaar voltrokken was (Élysée, 2023, Ministère des Armées, 2023).

De case van Niger doet ook vragen oproepen over de Russische rol. Zo zijn er enkele gelijkenissen te vinden met de gebeurtenissen in Mali en Burkina Faso maar duiken er eveneens belangrijke verschillen op. Zo was er al jarenlang een Russisch-Nigerese militaire samenwerking waarbij o.a. Russische vliegtuigen aan Niamey werden geleverd en Nigerese officieren training kregen in Rusland. Ook onder president Bazoum werd deze samenwerking verdergezet (Diop, 2022). Opvallend was dat de staatsgreep van juli 2023 al snel geprezen werd door *Wagner*-baas Prigozhin, die meldde dat hij de diensten van zijn PMSC had aangeboden aan de junta (Osborn, 2023). Daarnaast waren er ook tekenen dat de junta in de weken na de coup contact zou hebben gehad met Wagner, vooral omdat het een veiligheidspartner zocht die kon helpen verdedigen tegen een mogelijke ECOWAS-interventie (Karr, 2023; Mednick, 2023). Terwijl de laatste Franse troepen vertrokken raakte begin december 2023 bekend dat de junta had samengezeten met een Russische delegatie onder leiding van de vice-minister van Defensie Yevkurov. Net als bij Mali en Burkina Faso leidde het tot een officieel militair samenwerkingsverband (Barros et al., 2023; Oxford Analytica, 2023b). Met de verslechterende veiligheidssituatie en de uitwijzing van de 600-tellende Amerikaanse troepenmacht schuift de junta nog meer op richting Rusland. Het leidde tot enkele nieuwe akkoorden, ook in niet defensiedomeinen zoals energie en landbouw. Met de aankomst van een honderdtal leden van het *Africa Corps* in april 2024 volgt Niger alvast hetzelfde patroon als in Mali en Burkina Faso (Karr, 2024a; Oxford Analytica, 2024b; Reuters, 2024).

- **Evaluatie van het voorspelde bewijs: Niger**

Voor de anti-regeringshypothese *Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de lokale bevolking over hun overheid wat leidt tot een staatsgreep* werden bronnen onderzocht of Rusland de ontevredenheid van de Nigerese bevolking over hun overheid beïnvloedde en daarnaast of de Nigerese ontevredenheid leidde tot een staatsgreep. De observaties in Bijlage 8 die werden onderzocht hebben een matig tot degelijke empirische betrouwbaarheid. Dit is het gevolg van primaire bronnen zoals het elite-interview en rechtstreekse communicatie op de sociale media-accounts van Nigerese bewegingen. Echter zijn sommige bronnen secundair en konden bepaalde berichten niet in hun oorspronkelijke vorm teruggevonden worden, wat de matige betrouwbaarheid bij sommige observaties verklaart. Voor de empirische bevestiging van de hypothese is over het algemeen **zwak bewijs** gevonden. Er zijn geen duidelijke indicaties zichtbaar die wijzen op Russische inmenging in de Nigerese staatsgreep. Wel zijn er bewegingen actief die zich pro-Russisch oriënteren maar op het eerste zicht lijkt Rusland daar niet de orkestreerder te zijn. De staatsgreep was dan ook niet meteen het gevolg van grootschalige burgerprotesten maar werd vooral vanuit het leger georganiseerd. Ook daar zijn bij de militaire protagonisten geen observaties gevonden die wijzen op Russische invloed voor de staatsgreep.

Het voorspelde bewijs ***Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de junta over Frankrijk wat leidt tot de Franse militaire terugtrekking (anti-Frans)*** kreeg de opdeling “Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de Nigerese junta over Frankrijk” en “Frankrijk trekt zich terug na spanningen met de junta”. De betrouwbaarheid van het gevonden bewijs is over het algemeen degelijk. Dit komt doordat voor elke observatie meerdere betrouwbare bronnen, zoals een ruime bevestiging door mediakanalen, kon gevonden worden. Bij de enkele met een matige betrouwbaarheid komt dit doordat de originele bron nog niet geverifieerd werd en dus met secundaire of tertiaire data werd gewerkt. Voor de hypothese dat Rusland de onvrede bij de junta over Frankrijk beïnvloedde, wat leidde tot de militaire terugtrekking, is een matige empirische bevestiging gevonden. Dit is het gevolg van de massale aanwezigheid van Russische vlaggen bij de Nigerese protesten en enkele sterke observaties die de verspreiding van Russische desinformatie aantonen. Toch is het ook in vele gevallen, ondanks enkele indicaties, nog onduidelijk in welke mate Rusland betrokken was. Hierdoor kan gesteld worden dat voor de hypothese **overtuigend matig bewijs** is gevonden, dat na diepgaander onderzoek kan verhogen tot sterk.

Ten slotte werden voor de pro-Russische hypothese *Rusland biedt een militair alternatief aan dat wordt aangenomen door de junta* observaties gezocht voor Rusland die een militair alternatief aan de Nigerese junta bood en voor de Nigerese junta die het Russische bod aannam. Door de geloofwaardige bronnen zoals elite-interviews, open source onderzoek van experts en bepaalde media is de betrouwbaarheid degelijk van de meeste observaties. De matige betrouwbaarheid bij sommige bronnen is te verklaren omdat er door de nog maar relatief korte Russisch-Nigerese intense samenwerking onvoldoende onderzoek naar is verricht. Een meerderheid van de observaties zijn matig tot sterk. Vooral de aankomst van het *Africa Corps* is een hard en sterk bewijs maar de matige observaties hebben een iets prominenter vertegenwoordiging. Er is dus **overtuigend matig bewijs** gevonden voor de hypothese. Het is wel zo dat diepgaander onderzoek moet uitwijzen hoe intensief Rusland Niger trachtte te overtuigen van hun alternatief. Doordat langdurige samenwerkingen met Westerse partners zoals de VS en Frankrijk werden opgezegd ten koste van de Russische kan besloten worden dat invloeduitoefening van Moskou alvast effectief was. De recente militaire aanwezigheid via een staatsgeleide PMSC is hier alvast een gevolg van.

4.2 Causaal mechanisme als geheel beoordelen (stap 4)

Zoals in stap 3 beschreven, werd voor het voorspelde bewijs per case uiteengezet in welke mate deze wordt bevestigd. Uiteindelijk wordt in een argumentatieboom (Figuur 6) de empirische bevestiging aangegeven voor elk deel van het voorspelde bewijs en worden deze over de cases heen opgeteld. Op die manier wordt een algemene uitspraak gedaan over de hypothese die geldig is voor Mali, Burkina Faso en Niger en zal worden aangegeven in welke mate het causaal mechanisme wordt bevestigd voor de drie landen.

H1: Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de lokale bevolking over hun overheid wat leidt tot een staatsgreep (anti-regering)

Voor het eerste deel is laag tot matig bewijs gevonden. Zo werd voor Mali en Burkina Faso duidelijk dat er verschillende indicaties zijn dat Rusland de ontevredenheid beïnvloedde bij de lokale bevolking over hun overheid. Vooral maatschappelijke middenveldorganisaties vertoonden tekenen van op zijn minst Russische sympathie, waarbij sommigen zelfs contacten hadden met officiële Russische vertegenwoordigers zoals de ambassadeur. Ook tijdens demonstraties toonden Russische vlaggen aan dat er een connectie met Moskou mogelijk is. Echter is voorlopig nog onduidelijk in welke mate het Kremlin het anti-regeringsdiscours aanstuurde. Voorlopig lijkt het vooral een bestaand sentiment te exploiteren in plaats van te orkestreren. Zeker voor Niger zijn er geen duidelijke bewijzen gevonden dat Rusland de anti-overheidsbeweging instructies gaf. Voor het tweede deel “de lokale ontevredenheid leidt tot een staatsgreep” zijn laag tot matige bewijzen opgespoord. Vooral voor Mali en Burkina Faso zijn er tekenen dat zowel burgers als militairen zich keerden tegen de zittende president en regering. Enkele aanwijzingen tonen aan dat een link met Rusland niet is uitgesloten maar verder onderzoek moet aantonen hoe groot de

Russische invloed was. Wat Niger betreft was er vooral het probleem tussen de president en de presidentiële garde en het leger die leidde tot de staatsgreep, in plaats van massale demonstraties tegen de president. Russische vlaggen tijdens pro-junta betogingen na de coup zijn een aanwijzing voor Russische inmenging maar verdere bewijzen kunnen niet hard gemaakt worden. Hierdoor heeft de eerste voorspelling een laag tot matige bewijslast, wat door de *motive-and-opportunity* test geen probleem is. Er zijn weliswaar meerdere observaties die wijzen op Russische inmenging bij anti-overheidsprotesten, maar dit is eerder bepekt. Mocht de bewijslast in de toekomst verder uitbreiden kan dit wel de hypothese versterken.

H2: Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de junta over Frankrijk wat leidt tot de Franse militaire terugtrekking (anti-Frans)

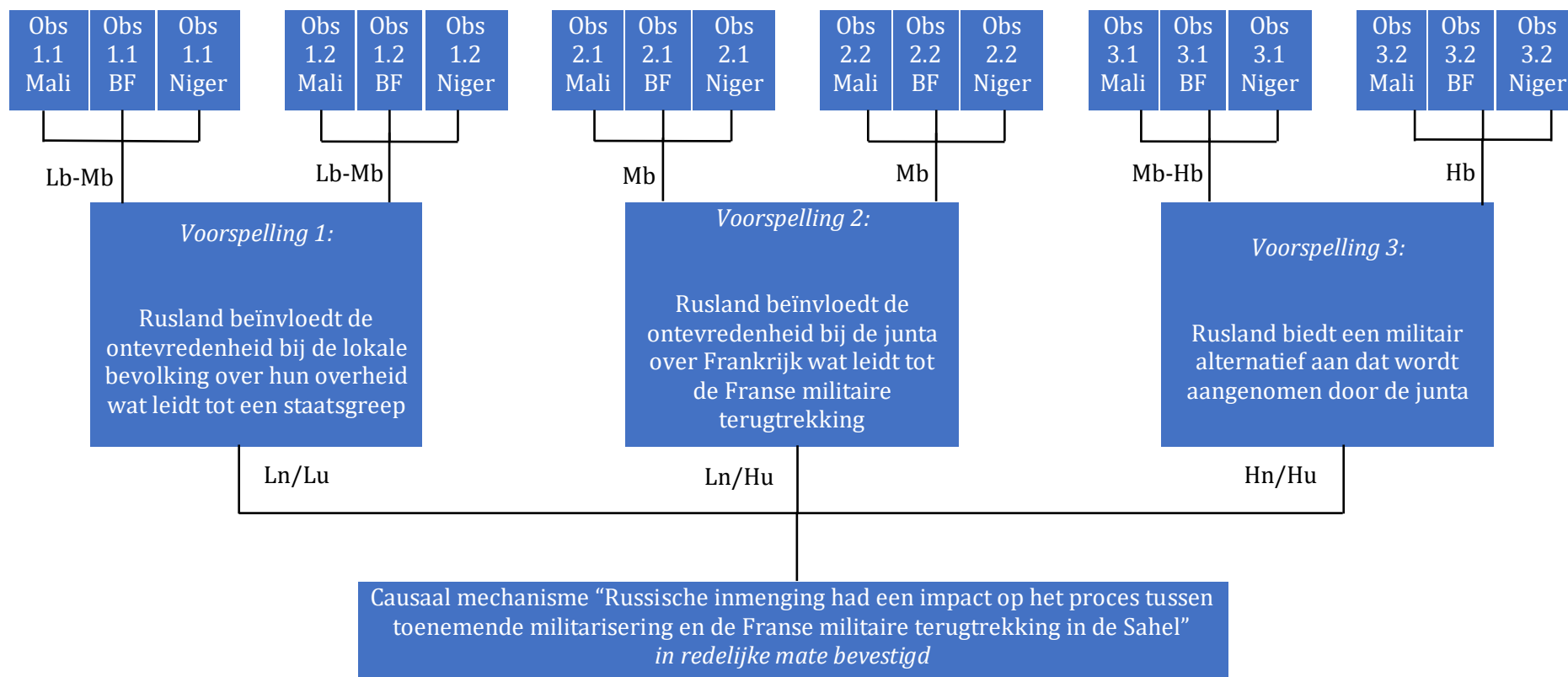
De gevonden observaties voor het eerste deel van deze hypothese, “Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de junta over Frankrijk”, zijn matig bewijs voor deze voorspelling. In Mali waren tekenen te vinden dat aan Russische PMSC's gelinkte organisaties en individuen een anti-Frans narratief verspreidden eens de junta aan de macht kwam. Ook voor Burkina Faso en Niger zijn dergelijke praktijken terug te vinden, hetzij in iets mindere mate. Wel was er voor de drie cases duidelijk zichtbaar hoe opnieuw Russische vlaggen opdoken bij anti-Franse en pro-junta protesten. Daarnaast was er een duidelijke pro-Russische berichtgeving op de sociale media van de bewegingen die de demonstraties organiseerden. Voor het tweede deel is steeds eenzelfde wederkerend patroon zichtbaar bij de drie cases over hoe Frankrijk zich terugtrekt uit het gastland nadat de spanningen opliepen. Zo zijn er eerst al indicaties dat de Franse aanwezigheid op tegenkanting loopt bij de bevolking. Vervolgens verslechterd de relatie na de staatsgreep met de nieuwe machthebbers wat eerst leidt tot hevige meningsverschillen, het uitzetten van de Franse ambassadeur en ten slotte het verbreken van de overeenkomst die aanwezigheid van de Franse troepenmacht legitimeert. Deze gang van zaken spelen zich altijd op korte tijd af en gebeurden in de eerste maanden na de coup. Dit deel is eveneens matig bewijs aangezien nieuwe observaties nodig zijn om verdere uitspraken te doen hoe Rusland de Frans spanningen met de gastlanden capteerde. Er kan wel gesteld worden dat de tweede voorspelling succesvol is onderworpen aan de *smoking gun test*. Zo zijn er een aantal indicaties dat Rusland via *sharp power* invloed uitoefende op de Sahellanden, zeker in het creëren van een anti-Frans sentiment. Dit verhoogde alleszins het vertrouwen in de hypothese. Nieuw bronnenmateriaal kan dit in de toekomst nog verder doen toenemen. Daarnaast zorgt deze test ervoor dat het geen probleem is dat er nog maar weinig observaties zijn gevonden die Russische invloed aantonen bij de spanningen en de uiteindelijke Franse terugtrekking. Het niet of minder vinden van bewijs bij de *smoking gun test* verzwakt het vertrouwen nauwelijks.

H3: Rusland biedt een militair alternatief aan dat wordt aangenomen door de junta (pro-Russisch)

Het eerste stuk van dit voorspelde bewijs, “Rusland biedt een militair alternatief aan de junta”, wordt in matige tot hoge mate bevestigd. Zo zijn er al voor de staatsgrepen militaire samenwerkingsverbanden, maar worden deze nog veel intenser na de coup. Op die manier kan men niet meer stellen dat Rusland zich als economische speler op de markt begeeft maar dat het effectief een bevoorrechte positie ontwikkelt bij de drie landen. Zo bieden verschillende PMSC-leiders de diensten van hun huurlingen aan en zijn er verschillende ontmoetingen tussen officiële Russische vertegenwoordigers en de juntaleiders. Ook het opleiden van Afrikaanse officieren in Moskou, waarbij de Malinese kolonels kort na hun terugkeer een staatsgreep plegen, is een indicatie hoe Rusland zich tracht in te mengen. Wel is nog onduidelijk welke actor de “eerste stap” voor toenadering zette. Voorlopig wordt ervan uitgegaan dat de junta op zoek ging naar een veiligheidspartner terwijl Rusland klaar stond met hun alternatief en dit promootte. Mali en Burkina Faso hebben hier de hoogste bewijslast voor terwijl dit bij Niger matig is. Dit komt doordat de Nigerese staatsgreep de meest recente is, het tot de zomer van 2023 nog een intensieve samenwerking had met Frankrijk en het Russische aanbod daardoor pas later nadrukkelijker werd. Voor het laatste deel, waarbij het gastland ingaat op het Russische aanbod is bij alle landen hoog bewijs gevonden. Zo heeft Mali al sinds eind 2021 de *Wagner Group* ingehuurd, rekent

Burkina Faso sinds eind 2023 en begin 2024 op Russisch militair personeel en het *Africa Corps* en arriveerden deze laatste ten slotte in april 2024 ook in Niger. Hiervan zijn bij geloofwaardige bronnen duidelijke observaties gevonden zoals gezamenlijke operaties tussen de PMSC's en het lokale Afrikaanse leger waarbij ook oorlogsmisdaden worden gepleegd zoals in Moura (Mali). Door de voornamelijk hoge mate van bewijslast is de DNA test voor deze hypothese geslaagd. Als het bewijs niet werd gevonden, verzwakte het vertrouwen in de theorie. Maar als die wel werd gevonden versterkte het vertrouwen, wat dan ook het geval hier is.

De drie testen van de voorspelde bewijzen bleken dus allemaal succesvol te zijn. Zo was het vinden van bewijs voor sommige tests noodzakelijk voor het vertrouwen, wat door de observaties werd aangetoond. Bij andere tests zou het niet of minder vinden van observaties het vertrouwen niet verzwakken, wat in realiteit ook bleek. Wel wees deze studie er op dat diepgaander onderzoek is aangewezen. Voor heel wat zaken werden indicaties van Russische inmenging gevonden maar waren middelen en tijd te beperkt om dit duidelijk uit te klaren. Het geeft wel aan dat op termijn de empirische bevestiging en mate van vertrouwen in de voorspelde bewijzen kunnen stijgen. Concluderend kan men dus stellen dat met deze onderzoeksresultaten het causaal mechanisme in redelijke mate is bevestigd.

- **Observaties 1.1 (Mali, BF, Niger):** *Rusland beïnvloedt de ontevredenheid van de lokale bevolking over hun overheid*
- **Observaties 1.2 (Mali, BF, Niger):** *De lokale ontevredenheid leidt tot een staatsgreep*
- **Observaties 2.1 (Mali, BF, Niger):** *Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de junta over Frankrijk*
- **Observaties 2.2 (Mali, BF, Niger):** *Frankrijk trekt zich terug na spanningen met de junta*
- **Observaties 3.1 (Mali, BF, Niger):** *Rusland biedt een militair alternatief aan de junta*
- **Observaties 3.2 (Mali, BF, Niger):** *De junta neemt het Russische bod aan*
- **Hb/Mb/Lb** = hoog/matig/laag bewijs
- **Hn/Ln** = hoge/lage noodzakelijkheid
- **Hu/Lu** = hoge/lage uniciteit

Figuur 6: Argumentatieboom voor de beoordeling van het causaal mechanisme als geheel

5 Conclusie

Dit onderzoek focuste op de terugtrekking van Franse militaire interventies in de Sahel en hoe Russische inmenging hier een impact op had. In de literatuurstudie werden hierbij belangrijke vaststellingen gedaan die het onderzoek verder hebben afgebakend. Zo toonde de studie aan dat de jarenlange Franse interventies en hun focus op veiligheid de toenemende militarisering in de Sahel verder aanwakkerde of in stand hield. Daarnaast werden ook oorzaken van militaire terugtrekking beschreven waarbij Frankrijk bij de onderzochte cases telkens de uitzetting door het gastland ervoer. Verder toonde de literatuurstudie aan hoe Rusland via *sharp power* invloed tracht uit te oefenen in Afrika. Zo doet het onder andere een beroep op *private military and security companies* (PMSC's), huurlingen die officieel niet rechtstreeks onder de Russische defensie vallen maar in realiteit een link hebben met Moskou. Na de dood van *Wagner Group* leider Prigozhin werd duidelijk dat deze groeperingen onderling met elkaar verbonden zijn en met de oprichting van het *Africa Corps* nog meer worden aangestuurd door het Kremlin.

De Franse militaire operaties in de Sahel waar deze masterproef zich op toespitste waren deze van de afgelopen tien jaar. Na een caseselectie bleken Mali, Burkina Faso en Niger hiervoor het meest in aanmerking te komen. Deze landen beschikken allemaal over de criteria van een gedwongen Franse terugtrekking, een staatsgreep en de aanwezigheid van Russische PMSC's. Voor het onderzoek zelf werd aandacht besteed aan hoe de toegenomen militarisering leidde tot de Franse militaire terugtrekking en vooral hoe Rusland op dit proces invloed uitoefende. Het resulteerde in de onderzoeksvraag "Hoe beïnvloedde de Russische inmenging in de Sahelregio de Franse beslissing om er zich militair terug te trekken?". Aangezien dit onderwerp duidelijk een oorzaak (toegenomen militarisering), uitkomst (de Franse militaire terugtrekking) en een proces ertussen betrof, kwam de keuze voor *process-tracing* te liggen als onderzoeksmethode. Specifiek was dit *theory-testing process-tracing* met een minimalistische invulling. Het eerste omdat er vertrokken werd vanuit de literatuur en voorgaand onderzoek zoals dat van Messiaen (2023), het tweede omdat dan een *onelineer* de verbinding kan vormen tussen de oorzaak en de uitkomst wat waardevol is bij onderzoek naar meerdere cases. Andere cases zoals de Centraal Afrikaanse Republiek, Tsjaad en andere voormalige Franse kolonies waar Franse troepen ontplooid zijn, werden buiten beschouwing gelaten. Het is dan ook aangewezen om hiernaar vervolgonderzoek te verrichten om zo de Russische strategie nog breder in beeld te brengen.

Voor het onderzoek werd een causaal mechanisme opgesteld dat het proces tussen oorzaak en gevolg en de invloed van Rusland onderzocht. Hierbij werden drie voorspelde bewijzen of hypothesen opgesteld waarvoor telkens meerdere observaties de mate van empirische bevestiging dienden aan te tonen. Een eerste belangrijke vaststelling is dat er aanwijzingen zijn dat Rusland de ontevredenheid bij de lokale bevolking beïnvloedde over hun overheid, wat leidde tot een staatsgreep. Het gaat dan vooral over pro-Russische maatschappelijke middenveldorganisaties in Mali en Burkina Faso en de aanwezigheid van Russische vlaggen tijdens demonstraties in de periode van de staatsgreep. Wat Niger betreft zijn hier minder duidelijke bewijzen voor te vinden. Wel moet gesteld worden dat diepgaander onderzoek is aangewezen om het vertrouwen in de hypothese te verhogen. Voorlopig is de conclusie dat Rusland weldegelijk invloed uitoefende, maar dan vooral door het anti-regeringssentiment te exploiteren in plaats van te voeden.

Ten tweede werd voor de hypothese "Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de junta over Frankrijk wat leidt tot de Franse militaire terugtrekking" matig bewijs gevonden. Voor de drie landen bewezen observaties dat Rusland via PMSC's en lokale pro-Russische organisaties uit de *civil society* een anti-Frans narratief verspreidden. Daarnaast leidde het tot toegenomen spanningen tussen Frankrijk en de junta met voor de drie landen eenzelfde wederkerende patroon. Zo loopt de Franse aanwezigheid al voor de staatsgreep op tegenkanting, verslechtert de relatie met de autoriteiten na de coup, wordt de Franse ambassadeur het land uitgezet en de Franse operatie gedwongen om te vertrekken. Rusland heeft dus weldegelijk invloed uitgeoefend in het creëren van een anti-Frans discours, al is ook hier het zoeken naar verdere observaties

aangeraden om dit bewijs sterker te maken. Dit is zeker het geval voor de Russische rol tijdens het proces waarbij Franse troepen worden uitgewezen.

Voor het voorspelde bewijs dat Rusland een militair alternatief aanbood dat wordt aangenomen door de junta zijn matig tot sterke bewijzen gevonden. Voorlopig is nog onduidelijk of de samenwerking er kwam doordat de junta dringend een veiligheidspartner zocht, dan wel dat Rusland actief hun aanbod promootte. Met de huidige vaststellingen lijkt het alvast beide te zijn. Feit is wel dat de samenwerking veel verder gaat dan klassieke samenwerkingsverbanden die worden gesloten op de markt. Door betaald te worden in onder andere mijnconcessies en het rechtstreeks leveren van advies aan de junta's drong Rusland alvast diep binnen in de staat, wat de opvallende relatie illustreert. Met de uiteindelijk ontplooiing van Russische PMSC's in Mali, Burkina Faso en recent Niger werd bevestigd dat de nieuwe machthebbers voluit voor het aanbod van Moskou hebben gekozen. Dat dit al leidde tot bloedbaden zoals in Moura (Mali) is hiervan een tekenend gevolg.

Deze masterproef kon dus een verklaring bieden in welke mate Russische inmenging een impact had op de Franse militaire terugtrekkingen van *Opération Barkhane*, *Opération Sabre* en *Les éléments français au Niger*. Het is niet zo dat Rusland de grote orkestreerder was van de staatsgrepen en de beëindiging van de Franse interventies. Het capteerde een bestaand ongenoegen dat groeide en gooide via PMSC's en lokale Afrikaanse maatschappelijke middenveldorganisaties olie op het vuur. Vooral nadat de nieuwe autoriteiten na een staatsgreep aan de macht komen stegen de Russische activiteiten. Enerzijds omdat de coupleiders meer Ruslandgezind zijn, anderzijds omdat Rusland zelf hierop aanstuurde. Dat de drie landen op vergelijkbare manier Franse en Westerse troepen liet vervangen door Russische huurlingen zijn alvast het uiteindelijke gevolg hiervan.

Echter dient er wel rekening met gehouden te worden dat deze studie in omvang en tijd beperkt was. Zoals gesteld dienen er nog meer observaties gezocht te worden, voornamelijk bij de primaire bronnen, om de Russische rol bij de voorspelde bewijzen sterker te bevestigen. Ook de rol van de andere niet bestudeerde actoren zoals de VS, EU, VN, China en de golfstaten dient onderzocht te worden. Daarnaast begint de veiligheidsproblematiek zich in heel West-Afrika en andere voormalige Franse kolonies te uiten. In vervolgonderzoek zoals een doctoraatsstudie kan alvast verder onderzoek gedaan worden naar cases gelijkaardig aan die van Mali, Burkina Faso en Niger. Een systematisch kwalitatieve vergelijkende analyse kan op die manier aantonen waarom in sommige landen wel Russische huurlingen actief zijn en waarom in andere landen niet. Op die manier kan op basis hiervan een voorspellend model gemaakt worden om aan beleidsmakers een bijdrage te leveren in het Afrikabeleid. Met deze masterproef is alvast een poging gedaan om een vetrekpunt hiervoor te creëren.

6 Bronnenlijst

- Abimbola, D. (2022). *The Russo-Malian cooperation: a win or loss for France?* <https://dj.univ-danubius.ro/index.php/JDSR/article/view/1693/2334>
- Addo. (2022, November 10). Video Stars: Russia's viral video propaganda in Africa. *Medium*. <https://disinfo.africa/video-stars-russias-viral-video-propaganda-in-africa-2663403a85f0>
- Adf. (2022, January 12). Wagner Group continues to exert Russian influence in Africa. *Africa Defense Forum*. <https://adf-magazine.com/2022/01/wagner-group-continues-to-exert-russian-influence-in-africa/>
- Africa Center for Strategic Studies. (2022, April 22). *Mapping Disinformation in Africa – Africa Center for Strategic Studies*. <https://africacenter.org/spotlight/mapping-disinformation-in-africa/>
- Africa Center for Strategic Studies. (2023, September 7). *Debunking the Malian junta's claims – Africa Center for Strategic Studies*. <https://africacenter.org/spotlight/debunking-the-malian-juntas-claims/>
- Africa Defense Forum. (2022). DEFENDING AGAINST HYBRID THREATS How African countries are endangered by High-Tech and emerging tactics. *adf-magazine.com*. https://adf-magazine.com/ADF_V15N2_ENG.pdf
- AfricaNews. (2022, December 15). *Last French soldiers leave Central African Republic*. *Africanews*. <https://www.africanews.com/2022/12/15/last-french-soldiers-leave-central-african-republic/>
- Aljazeera. (2023a, April 17). Russian mercenaries in Sudan: What is the Wagner Group's role? *Al Jazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/2023/4/17/what-is-the-wagner-groups-role-in-sudan>
- Aljazeera. (2023b, May 5). Interim Burkina Faso president hails Russia as 'strategic ally.' *Al Jazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/2023/5/5/interim-burkina-faso-president-hails-russia-as-strategic-ally>

- Aljazeera. (2023c, August 31). Niger's military rulers order police to expel French ambassador. *Al Jazeera*. <https://www.aljazeera.com/news/2023/8/31/nigers-military-rulers-order-police-to-expel-french-ambassador>
- Aloyo, E., & Swenson, G. (2022). Ethical exit: When should peacekeepers depart? *European Journal of International Security*, 8(3), 299–318. <https://doi.org/10.1017/eis.2022.31>
- Amoah, M. (2023). Private military companies, foreign legions and counterterrorism in Mali and Central African Republic. *Alternatives*, 48(2), 133–150. <https://doi.org/10.1177/03043754231155754>
- Arnold, T. (2019). The Geoeconomic Dimensions of Russian Private Military and Security Companies. In *armyupress.army.mil*. <https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/military-review/Archives/English/ND-19/Arnold-Geoeconomic-Dimensions.pdf>
- Ateed, E. H., & Özcan, M. S. Ö. (2023). A New Face of China: Sharp Power Strategy and its Global Effects. *Codrul Cosminului/Analele Științifice De Istorie "Codrul Cosminului"*, 29(2), 375–400. <https://doi.org/10.4316/cc.2023.02.07>
- Audinet, M., & Gérard, C. (2022, February 15). *Les « libérateurs » : comment la « galaxie Prigojine » raconte la chevauchée du groupe Wagner au Sahel*. Le Rubicon. <https://lerubicon.org/publication/la-galaxie-prigojine-promoteur-de-wagner-au-sahel/>
- Banégas, R. (2014). France's Intervention Policy in Africa Seen from Below: Some Thoughts on the Case of Côte d'Ivoire. *European Review of International Studies*, 1(3), 60–79. <https://doi.org/10.3224/eris.v1i3.19124>
- Barros, G. (2023). Russian Offensive Campaign Assessment. In *understandingwar.org*. <https://www.understandingwar.org/sites/default/files/Dec%204%20Russian%20Offensive%20Campaign%20Assessment%20PDF.pdf>
- Bartosiewicz, A. (2022). French-Russian rivalry in Africa. *Security Dimensions*, 40(40), 40–62. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0015.8149>
- Bartosiewicz, M., & Żochowski, P. (2024, January 31). *The Wagner forces under a new flag: Russia's Africa Corps in Burkina Faso*.

- osw.waw.pl. <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2024-01-31/wagner-forces-under-a-new-flag-russias-africa-corps-burkina-faso>
- BBC News. (2022, January 26). Who is Burkina Faso Coup leader Lt-Col Damiba? *bbc.com*. <https://www.bbc.com/news/world-africa-60141195>
- BBC News Afrique. (2022, November 9). Barkhane au Sahel : La France met fin à l'opération anti-djihadiste. *BBC News Afrique*. <https://www.bbc.com/afrique/articles/ckr15y7k115o>
- Beach, D. (2018). Process tracing methods. In *Springer eBooks* (pp. 1–21). https://doi.org/10.1007/978-3-658-16937-4_43-1
- Bechis, F. (2020). Playing the Russian disinformation game. In *Routledge eBooks* (pp. 119–131). <https://doi.org/10.4324/9781003037385-12>
- Bennett, H. (2023). Military Loyalty in Britain's Withdrawal from Aden, 1960–1967. *The International History Review*, 1–19. <https://doi.org/10.1080/07075332.2023.2265361>
- Bertrand, E., Chafer, T., & Stoddard, E. (2024, February 7). *France's strategic failure in Mali: a postcolonial disutility of force?* Royal United Services Institute. <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/frances-strategic-failure-mali-postcolonial-disutility-force>
- Bianchi, B., & Sangaré, B. (2024). Le coup d'État au Niger, entre réformisme civil et conservatisme militaire. *Politique Africaine*, n° 171-172(3), 241–260. <https://doi.org/10.3917/polaf.171.0241>
- Bilquin, B., & Pichon, E. (2023). The coup in Niger Consequences for EU policies in the Sahel. In *europarl.europa.eu*. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/753951/EPRS_BRI\(2023\)753951_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/753951/EPRS_BRI(2023)753951_EN.pdf)
- Boeke, S. (2014). Combining exit with strategy: Transitioning from Short-Term military interventions to a Long-Term counter- terrorism policy. In *International Centre for Counter-Terrorism*. <https://www.jstor.org/stable/pdf/resrep29404.pdf>
- Boeke, S., & Schuurman, B. (2015). Operation 'Serval': A strategic analysis of the French intervention in Mali, 2013–2014. *Journal of Strategic Studies/ the Journal of Strategic Studies*, 38(6), 801–825. <https://doi.org/10.1080/01402390.2015.1045494>

- Bose, N., & Pamuk, H. (2022, December 9). Brittney Griner released from Russian custody in prisoner swap with Viktor Bout. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/us-basketball-star-griner-released-russian-custody-prisoner-swap-us-official-2022-12-08/>
- Brito, J. C., & Naia, M. (2021). ECOREGIONS OF THE SAHARA-SAHEL: CHARACTERISTICS AND CONSERVATION STATUS. In *Biodeserts Report*. https://www.researchgate.net/profile/Jose-Brito-11/publication/348930978_Ecoregions_of_the_Sahara-Sahel/links/6017de0145851517ef2eba96/Ecoregions-of-the-Sahara-Sahel.pdf
- Bukkvoll, T., & Østensen, A. (2018). Russian Use of Private Military and Security Companies - the implications for European and Norwegian Security. In *cmi.no*. <https://open.cmi.no/cmi-xmlui/bitstream/handle/11250/2564170/Russian%20Use%20of%20Private%20Military%20and%20Security%20Companies%20-%20the%20implications%20for%20European%20and%20Norwegian%20Security?sequence=1&isAllowed=y>
- Caplan, R. (2012). Devising exit strategies. *Survival*, 54(3), 111–126. <https://doi.org/10.1080/00396338.2012.690987>
- Chapleau, P. (2022, August 25). *La mission logistique française de Bangui va quitter la RCA*. <https://lignesdedefense.blogs.ouest-france.fr/archive/2022/08/25/rca-23276.html>
- Charbonneau, B. (2006). Mastering “Irrational” Violence: The relegitimization of French security policy in Sub-Saharan Africa. *Alternatives*, 31(2), 215–241. <https://doi.org/10.1177/030437540603100205>
- Charrier, P. (2023, December 22). Niger : un départ après neuf ans de présence militaire française. *La Croix*. <https://www.la-croix.com/international/niger-un-depart-apres-neuf-ans-de-presence-militaire-francaise-20231222#:~:text=Quelque%20500%20soldats%20fran%C3%A7ais%20se,dans%20le%20nord%20du%20pays>

- Chason, R. (2023, April 24). As Russians plot against Chad, concerns mount over important U.S. ally. *Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/world/2023/04/23/chad-wagner-russia-leaked-documents/>
- Collins, V. E., & Pujol, M. J. (2015). Secrets exposed?: selective state concern and the prosecution of notorious arms trafficker Viktor Bout. *Critical Criminology*, 24(1), 93–109. <https://doi.org/10.1007/s10612-015-9281-8>
- Commonspace.eu. (2022, January 26). *Danish forces deploying to the Sahel sail straight into a political storm between Mali and Paris*. commonspace.eu. <https://www.commonspace.eu/news/danish-forces-deploying-sahel-sail-straight-political-storm-between-mali-and-paris>
- Cumming, G. D., Van Der Velde, R., & Chafer, T. (2022). Understanding the public response: a strategic narrative perspective on France's Sahelian operations. *European Security*, 31(4), 617–638. <https://doi.org/10.1080/09662839.2022.2038568>
- Daly, S. (2023). *Stratégie de Sécurité Et Activités de la Russie en Afrique*.
- De Ville, F. (2023a). *Process-tracing les 2: Conceptualisering* [Slide show]. <https://ufora.ugent.be/d2l/common/viewFile.d2lfile/Database/NDQxNzE2OQ/Les%202%202023%20Ufora.pptx?ou=637025>
- De Ville, F. (2023b). *Process-tracing les 3: Conceptualisering (vervolg) en Operationalisering* [Slide show]. <https://ufora.ugent.be/d2l/common/viewFile.d2lfile/Database/NDQ4Mjc0NA/Les%203%202023.pptx?ou=637025>
- Department of Defense. (2019). *Russian strategic intentions*. <https://www.politico.com/f/?id=0000016b-a5a1-d241-adff-fdf908e00001>
- Desgrais, N., & Guichaoua, Y. (2018). Elite Bargains and Political Deals Project: Mali Case Study. In *assets.publishing.service.gov.uk*. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5c19124940f0b60c69a28cca/Mali_case_study.pdf

- Diop, A. (2022, November 16). *Niger-Russie, une coopération militaire « bénéfique » ou dangereuse ?* Afrik. https://www.afrik.com/niger-russie-une-cooperation-militaire-benefique-ou-dangereuse#_blank
- Doxsee, C. (2020, September). *Moscow's Mercenary Wars: the expansion of Russian private military companies*. Center for Strategic and International Studies. <https://russianpmcs.csis.org/>
- Doxsee, C., Thompson, J., & Harris, M. (2022, November 29). The End of Operation Barkhane and the Future of Counterterrorism in Mali. *csis.org*. <https://www.csis.org/analysis/end-operation-barkhane-and-future-counterterrorism-mali>
- Dumas, F., Mauborgne, S., & Serre, N. (n.d.). RAPPORT D'INFORMATION sur l'Opération Barkhane. In *assemblee-nationale.fr* (No. 4089). Retrieved May 11, 2024, from https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/15/rapports/cion_def/115b4089_rapport-information.pdf
- Duursma, A., & Masuhr, N. (2022). Russia's return to Africa in a historical and global context: Anti-imperialism, patronage, and opportunism. *South African Journal of International Affairs*, 29(4), 407–423. <https://doi.org/10.1080/10220461.2022.2136236>
- Duzor, M., & Williamson, B. (2023, October 3). *By the numbers: Coups in Africa*. <https://projects.voanews.com/african-coups/>
- Elias, B., & Weisiger, A. (2020). Influence through Absence in U.S. Counterinsurgency Interventions? Coercing Local Allies through Threats to Withdraw. *Civil Wars*, 22(4), 512–542. <https://doi.org/10.1080/13698249.2020.1809193>
- Elischer, S., Society, P., Politics, P., & Mali, I. (2022). Populist civil society, the Wagner Group, and post-coup politics in Mali. *The West African Papers*. <https://doi.org/10.1787/b6249de6-en>
- Élysée. (2023, September 24). *Interview d'Emmanuel Macron au 20h de TF1 et de France 2*. [Press release]. <https://www.elysee.fr/front/pdf/elysee-module-21717-fr.pdf>
- EU's top diplomat says Russian influence causing dilemma in Sahel. (2024, January 31). *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/eus-top-diplomat-says-russian-influence-causing-dilemma-sahel-2024-01-31/>

- Faleg, G., & Secieru, S. (2020). RUSSIA'S FORAYS INTO SUB-SAHARAN AFRICA. In *European Union Institute for Security Studies*. <https://www.jstor.org/stable/pdf/resrep25021.pdf>
- Faulkner, C. (2023, September 20). *After Prigozhin: The future of the Wagner model in Africa*. Combating Terrorism Center at West Point. <https://ctc.westpoint.edu/after-prigozhin-the-future-of-the-wagner-model-in-africa/>
- Ferrari, A., & Ambrosetti, E. T. (2020). *Forward to the past?: New/Old theatres of Russia's international projection*. <https://iris.unive.it/handle/10278/3725679>
- France24. (2022a, January 31). Mali : la junte décide d'expulser l'ambassadeur de France, Paris rappelle son diplomate. *France24*. <https://www.france24.com/fr/info-en-continu/20220131-mali-la-junte-donne-72-heures-à-l-ambassadeur-de-france-pour-quitter-le-pays>
- France24. (2022b, December 15). Centrafrique : les derniers militaires français présents sur place ont quitté le pays. *france24.com*. <https://www.france24.com/fr/afrique/20221215-centrafrique-les-derniers-militaires-français-présents-sur-place-ont-quitté-le-pays>
- France24. (2023, September 20). Notorious Russian general, master spy duo organise in Africa after Prigozhin's demise. *france24.com*. <https://www.france24.com/en/africa/20230920-notorious-russian-general-master-spy-duo-organise-in-africa-after-prigozhin-s-demise>
- Fridman, O., Baudais, V., & Gigitashvili, G. (2023). Enhancing the capabilities of CSDP missions and operations to identify and respond to disinformation attacks. In *europarl.europa.eu*. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2023/702578/EXPO_IDA\(2023\)702578_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2023/702578/EXPO_IDA(2023)702578_EN.pdf)
- Garcia, I. (2022). S'allier pour durer : nouvel axiome de la stratégie française au Sahel. In *cairn.info*. <https://www.cairn.info/revue-defense-nationale-2022-HS2-page-88.html#no22>
- Gazeley, J. (2022). The strong 'Weak State': French statebuilding and military rule in Mali. *Journal of Intervention and Statebuilding*, 16(3), 269–286. <https://doi.org/10.1080/17502977.2022.2030627>

- Gerasimov, V. (2016). *The value of science is in the foresight New challenges demand rethinking the forms and methods of carrying out combat operations*. https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/military-review/Archives/English/MilitaryReview_20160228_art008.pdf
- Global Initiative Against Organized Crime. (2023). OBSERVATORY OF ILLICIT ECONOMIES IN WEST AFRICA. In *Global Initiative Against Organized Crime*. <https://riskbulletins.globalinitiative.net/download/wea-obs-009-screen-pdf.pdf>
- Glock, C. (2017). Can the Central African Republic Carry on Without France? *The RUSI Journal*, 162(6), 28–36. <https://doi.org/10.1080/03071847.2017.1414916>
- Gravellini, J. (2023, February 3). *Retrait des forces armées françaises au Burkina Faso : quelles conséquences sur la stratégie française au Sahel ?* IRIS. <https://www.iris-france.org/173426-retrait-des-forces-armees-francaises-au-burkina-faso-quelles-consequences-sur-la-strategie-francaise-au-sahel/>
- Griffin, C. L. (2016). Operation Barkhane and Boko Haram: French counterterrorism and military cooperation in the Sahel. *Small Wars & Insurgencies*, 27(5), 896–913. <https://doi.org/10.1080/09592318.2016.1208283>
- Guichaoua, Y. (2020). The bitter harvest of French interventionism in the Sahel. *International Affairs*, 96(4), 895–911. <https://doi.org/10.1093/ia/iiaa094>
- Hałub-Kowalczyk, O. (2023). Human-Rights Approach to Water in the European Union on the 10th anniversary of the ‘Right2Water’ initiative. *Polish Political Science/Polish Political Science Yearbook*, 52(2), 71–81. <https://doi.org/10.15804/ppsy202339>
- Harouna, A., & Karim, A. (2024). Assessing the Geo-Strategic Implications of France’s Withdrawal from the Sahel. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, VIII(I), 719–726. <https://doi.org/10.47772/ijriss.2024.801055>
- Harward, C. (2023, November 20). *Institute for the Study of War*. Institute for the Study of War. <https://www.understandingwar.org/backgrounders/russian-offensive-campaign-assessment-november-20-2023>
- Hatzigeorgopoulos, M. (2022, March 3). *The French withdrawal from Mali in perspective: an irreconcilable*

- partnership? RHID. <https://www.google.com/url?q=https://www.defence-institute.be/wp-content/uploads/2022/03/enote-37.pdf&source=gmail&ust=1670085358135000&usg=AOvVaw18F-YP4HPZugzto9GU89Sr>
- Idahosa, S. O., Degterev, D. A., & Ikhidero, S. I. (2021). Securitisation initiatives and the lingering security challenges in Sub-Saharan Sahel region: An appraisal. *African Security Review*, 30(3), 338–367. <https://doi.org/10.1080/10246029.2021.1970597>
- InformNapalm. (2020). *The role of Russian PMCs in armed conflicts*. Informnapalm. http://informnapalm.rocks/pmc_rush
- International Crisis Group. (2023, May 16). *Maintaining Relations with Transitional Regimes in Bamako and Ouagadougou* | Crisis Group. <https://www.crisisgroup.org/africa/sahel/mali-burkina-faso/maintaining-relations-transitional-regimes-bamako-and-ouagadougou>
- Irish, J., & Jacobsen, S. (2022, January 18). Europeans set two-week deadline to review untenable Mali situation. *reuters.com*. <https://www.reuters.com/world/africa/france-partners-consulting-mali-operations-amid-standoff-with-junta-2022-01-28/>
- Issaev, L., Шишкина, A., & Liokumovich, Y. (2022). Perceptions of Russia’s ‘return’ to Africa: Views from West Africa. *South African Journal of International Affairs/~ the æSouth African Journal of International Affairs*, 29(4), 425–444. <https://doi.org/10.1080/10220461.2022.2139289>
- Jacobsen, K. L., & Larsen, K. P. (2023). Liberal intervention’s renewed crisis: responding to Russia’s growing influence in Africa. *International Affairs*, 99(1), 259–278. <https://doi.org/10.1093/ia/iia252>
- Karr, L. (2023, August 9). *Institute for the Study of War*. Institute for the Study of War. <https://www.understandingwar.org/backgrounder/salafi-jihadi-movement-weekly-update-august-9-2023>
- Karr, L. (2024a, January 19). *SALAFI-JIHADI MOVEMENT WEEKLY UPDATE*. understandingwar.org. <https://www.understandingwar.org/backgrounder/salafi-jihadi-movement-weekly-update-january-19-2024>

- Karr, L. (2024b, March 21). *Institute for the Study of War*. Institute for the Study of War. <https://www.understandingwar.org/backgroundunder/africa-file-special-edition-niger-cuts-united-states-russia-and-iran>
- Kleiner, J., Gregor, M., & Mlejnková, P. (2023). The Night Wolves: Evidence of Russian Sharp Power and Propaganda from the Victory Roads' Itinerary. *Problems of Post-communism*, 1–11. <https://doi.org/10.1080/10758216.2023.2164864>
- Korotayev, A., & Khokhlova, A. (2022). Revolutionary Events in Mali, 2020–2021. In *Perspectives on development in the Middle East and North Africa (MENA) region* (pp. 191–218). https://doi.org/10.1007/978-3-031-15135-4_9
- Korotkov. (2023, August 14). *Казачи, эльф и Аркадий Ротенберг*. Досье. <https://dossier.center/konvoy/>
- Larsen, K. P. (2023). From mercenary to legitimate actor? Russian discourses on private military companies. *Post-Soviet Affairs*, 39(6), 420–439. <https://doi.org/10.1080/1060586x.2023.2247782>
- Le Monde. (2023, February 20). Burkina Faso declares French army operation officially over. *Le Monde.fr*. https://www.lemonde.fr/en/burkina-faso/article/2023/02/20/french-army-operation-in-burkina-faso-officially-over_6016523_222.html
- Le Parisien. (2022, January 27). Mali : Le Drian accuse la «junte illégitime» au pouvoir de prendre des «mesures irresponsables». *leparisien.fr*. <https://www.leparisien.fr/international/mali-un-responsable-de-la-junte-conseille-a-florence-parly-de-se-taire-27-01-2022-PV76NLLZMVEJFK6CJ6K5CUBP2I.php>
- Lebovich, A. (2021, December 2). *Russia, Wagner Group, and Mali: How European fears weaken European policy*. ECFR. <https://ecfr.eu/article/russia-wagner-group-and-mali-how-european-fears-weaken-european-policy/>
- Lesage, D. (2022). Building blocks. In (*niet gepubliceerde cursustekst*). <https://ufora.ugent.be/d2l/le/content/631853/viewContent/1514439/View>

- Lopez, A. (2007). Engaging or withdrawing, winning or losing? The contradictions of counterinsurgency policy in Afghanistan and Iraq. *Third World Quarterly*, 28(2), 245–260. <https://doi.org/10.1080/01436590601153630>
- Majchút, I. (2023). Central African Republic: The West contra Russia in the conflict solution. *Politické Vedy*, 25(4), 213–230. <https://doi.org/10.24040/politickevedy.2022.25.4.213-230>
- Marten, K. (2019). Russia's use of semi-state security forces: the case of the Wagner Group. *Post-Soviet Affairs*, 35(3), 181–204. <https://doi.org/10.1080/1060586x.2019.1591142>
- Marten, K. (2023a). Russian Foreign Paramilitary Outfits beyond Wagner. In *ssoar.info*. https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/91430/ssoar-russanald-2023-303-marten-Russian_Foreign_Paramilitary_Outfits_beyond.pdf?sequence=1&isAllowed=y&lnkname=ssoar-russanald-2023-303-marten-Russian_Foreign_Paramilitary_Outfits_beyond.pdf
- Marten, K. (2023b). Whither Wagner? The consequences of Prigozhin's mutiny and demise. *Survival*, 65(5), 45–64. <https://doi.org/10.1080/00396338.2023.2261245>
- Mednick, S. (2023, August 6). Niger's junta asks for help from Russian group Wagner as it faces military intervention threat | AP News. *AP News*. <https://apnews.com/article/wagner-russia-coup-niger-military-force-e0e1108b58a9e955af465a3efe6605c0>
- Messiaen, A. (2023). *Operatie Barkhane: verklaringen hoe Russische invloed leidde tot de mislukking van de Franse militaire interventie in Mali* [Onderzoekspaper]. Universiteit Gent.
- Ministère des Armées. (2022, August 18). *BARKHANE - Ré-articulation définitive hors du territoire malien*. [defense.gouv.fr. https://www.defense.gouv.fr/operations/actualites/barkhane-re-articulation-definitive-hors-du-territoire-malien](https://www.defense.gouv.fr/operations/actualites/barkhane-re-articulation-definitive-hors-du-territoire-malien)

- Ministère des Armées. (2023, December). *Point de situation des opérations du jeudi 14 au mercredi 20 décembre 2023*. defense.gouv.fr. <https://www.defense.gouv.fr/operations/point-situation-operations/point-situation-operations-du-jeudi-14-au-mercredi-20-decembre-2023>
- Ministère des Armées. (2024a). *Éléments français au Gabon*. defense.gouv.fr. Retrieved May 11, 2024, from <https://www.defense.gouv.fr/operations/forces-prepositionnees/forces-presence/elements-francais-au-gabon>
- Ministère des Armées. (2024b). *Éléments français en Côte d'Ivoire*. defense.gouv.fr. Retrieved May 11, 2024, from <https://www.defense.gouv.fr/operations/forces-prepositionnees/forces-presence/elements-francais-cote-divoire>
- Missions and operations*. (n.d.). EEAS. https://www.eeas.europa.eu/eeas/missions-and-operations_en
- Moeder, R., & Moorman, C. (2023, September 11). *Wagner's Post-Prigozhin era - New Lines Institute*. New Lines Institute. <https://newlinesinstitute.org/nonstate-actors/wagners-post-prigozhin-era/>
- Molfar. (2022a). *Catalog of Russian PMCs: 37 private military companies of the Russian Federation – Molfar*. <https://molfar.com/en/blog/catalog-of-russian-pmcs>
- Molfar. (2022b). *“DShRG Rusich”: a neo-Nazi unit in the service of the Russian armed forces – Molfar*. <https://molfar.com/en/blog/dshrg-rusich>
- Mquirmi, N. (2022). Private military and security companies: a new form of mercenarism? *In Policy Center for the New South*. https://www.policycenter.ma/sites/default/files/2022-02/PB_08-22_Mquirmi.pdf
- Nye, J. S., Jr. (2018, August 24). *China's soft and sharp power*. Project Syndicate. <https://www.project-syndicate.org/commentary/china-soft-and-sharp-power-by-joseph-s--nye-2018-01>
- Olech, A. (2023). French Operation Barkhane in Africa – success or failure? *Deleted Journal*, 3, 17. <https://doi.org/10.12688/stomiedintrelat.17737.1>

- Opération BARKHANE*. (n.d.). Le Ministère Des Armées. Retrieved May 8, 2024, from <https://www.defense.gouv.fr/operations/bande-sahelo-saharienne/operation-barkhane>
- Osborn, A. (2023, July 29). Prigozhin hails Niger coup, touts Wagner services. *reuters.com*. <https://www.reuters.com/world/europe/exiled-russian-mercenary-boss-prigozhin-hails-niger-coup-touts-services-2023-07-28/>
- Oxford Analytica. (2022a, October 3). *Burkina Faso: New coup may lead to Russia opening*. Oxford Analytica Daily Brief. <https://dailybrief.oxan.com/Analysis/ES273115/Burkina-Faso-New-coup-may-lead-to-Russia-opening>
- Oxford Analytica. (2022b, December 1). *Wagner will not help contain jihadists in Mali*. Oxford Analytica Daily Brief. <https://dailybrief.oxan.com/Analysis/DB274403/Wagner-will-not-help-contain-jihadists-in-Mali>
- Oxford Analytica. (2022c, December 12). *Visit may portend closer Burkina Faso-Russia ties*. Oxford Analytica Daily Brief. <https://dailybrief.oxan.com/Analysis/ES274634/Visit-may-portend-closer-Burkina-Faso-Russia-ties>
- Oxford Analytica. (2023a, May 15). *Wagner's influence in Africa may prove exaggerated*. Oxford Analytica Daily Brief. <https://dailybrief.oxan.com/Analysis/DB279034/Wagners-influence-in-Africa-may-prove-exaggerated>
- Oxford Analytica. (2023b, December 6). *Niger's outreach to Russia could threaten US ties*. Oxford Analytica Daily Brief. <https://dailybrief.oxan.com/Analysis/ES283848/Nigers-outreach-to-Russia-could-threaten-US-ties>
- Oxford Analytica. (2023c, December 29). *Burkina Faso's junta will intensify ties with Russia*. Oxford Analytica Daily Brief. <https://dailybrief.oxan.com/Analysis/ES284289/Burkina-Fasos-junta-will-intensify-ties-with-Russia>
- Oxford Analytica. (2024a, February 26). *Burkina Faso will tightly control Russian presence*. Oxford Analytica Daily Brief. <https://dailybrief.oxan.com/Analysis/ES284289/Burkina-Fasos-junta-will-intensify-ties-with-Russia>

- Brief. <https://dailybrief.oxan.com/Analysis/DB285477/Burkina-Faso-will-tightly-control-Russian-presence>
- Oxford Analytica. (2024b, March 18). *Junta's break with US may bring Niger closer to Russia*. Oxford Analytica Daily Brief. <https://dailybrief.oxan.com/Analysis/ES285917/Juntas-break-with-US-may-bring-Niger-closer-to-Russia>
- Paquier, J. (2023, February 20). Fin de l'opération Sabre : quinze ans de présence militaire française au Burkina Faso. *La Croix*. <https://www.la-croix.com/Monde/Fin-loperation-Sabre-quinze-ans-presence-militaire-francaise-Burkina-Faso-2023-02-20-1201255994#:~:text=Les%20forces%20sp%C3%A9ciales%20fran%C3%A7aises%20de,major%20de%20l%27arm%C3%A9e%20fran%C3%A7aise>
- Parens, R. (2022, March 18). *The Wagner Group's Playbook in Africa: Mali - Foreign Policy Research Institute*. Foreign Policy Research Institute. <https://www.fpri.org/article/2022/03/the-wagner-groups-playbook-in-africa-mali/>
- Pokalova, E. (2023). The Wagner Group in Africa: Russia's Quasi-State Agent of Influence. *Studies in Conflict and Terrorism*, 1–23. <https://doi.org/10.1080/1057610x.2023.2231642>
- Powell, N. K. (2016). Battling instability? The recurring logic of French military interventions in Africa. *African Security*, 10(1), 47–72. <https://doi.org/10.1080/19392206.2016.1270141>
- Powell, N. K. (2020). *France's Wars in Chad*. <https://doi.org/10.1017/9781108771610>
- Rademeyer, J. (2023). THE GREY ZONE Russia's military, mercenary and criminal engagement in Africa. In *globalinitiative.net*. <https://globalinitiative.net/wp-content/uploads/2023/02/Julia-Stanyard-T-Vircoulon-J-Rademeyer-The-grey-zone-Russias-military-mercenary-and-criminal-engagement-in-Africa-GI-TOC-February-2023-v3-1.pdf>
- Reuters. (2024, January 16). Russia and Niger agree to develop military ties, Moscow says. *reuters.com*. <https://www.reuters.com/world/russia-niger-agree-develop-military-ties-moscow-says-2024-01-16/>

- RFI. (2023a, January 3). Le Quai d'Orsay confirme avoir reçu une lettre des autorités burkinabè demandant le remplacement de l'ambassadeur de France. *rfi.fr*. <https://www.rfi.fr/fr/afrique/20230103-paris-confirme-la-requete-des-autorites-burkinabe-demandant-le-depart-de-l-ambassadeur-de-france>
- RFI. (2023b, May 23). Forces françaises au Sahel: l'anti-Barkhane? *rfi.fr*. <https://www.rfi.fr/fr/afrique/20230523-forces-francaises-au-sahel-l-anti-barkhane>
- Richter, A. (2022). A theoretical framework and constructed model for sharp power. *Open Journal of Political Science*, 12(04), 652–669. <https://doi.org/10.4236/ojps.2022.124035>
- Rieker, P. (2022). Making sense of the European side of the transatlantic security relations in Africa. *Politics and Governance*, 10(2), 144–153. <https://doi.org/10.17645/pag.v10i2.5048>
- Roger, B. (2022, December 18). Exclusif – Burkina Faso : le voyage secret du Premier ministre à Moscou. *JeuneAfrique.com*. <https://www.jeuneafrique.com/1399624/politique/exclusif-burkina-faso-le-voyage-secret-du-premier-ministre-a-moscou/>
- Roger, B. (2023, November 17). Ibrahim Traoré envoie ses officiers mécontents en stage en Russie. *JeuneAfrique.com*. <https://www.jeuneafrique.com/1505397/politique/ibrahim-traore-envoie-ses-officiers-mecontents-en-stage-en-russie/>
- Roger, B., & Yahmed, M. (2020, November 20). Exclusif – Emmanuel Macron : « Entre la France et l'Afrique, ce doit être une histoire d'amour ». *jeuneafrique.com*. <https://www.jeuneafrique.com/1076943/politique/exclusif-emmanuel-macron-entre-la-france-et-lafrique-ce-doit-etre-une-histoire-damour/>
- Rondeaux, C. (2019). Decoding the Wagner Group: Analyzing the Role of Private Military Security Contractors in Russian Proxy Warfare. In *ohchr.org*. <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/issues/Mercenaries/WG/OtherStakeholders/candace-rondeaux-submission-1.pdf>

- Rothman, M., Peperkamp, L., & Rietjens, S. (2024). *Reflections on the Russia-Ukraine war*. Leiden University Press.
- Sahel counter-terrorism takes a heavy toll on civilians | ISS Africa*. (n.d.). <https://issafrica.org/iss-today/sahel-counter-terrorism-takes-a-heavy-toll-on-civilians>
- “Salted Peanuts” Memo from Secretary Kissinger to President Nixon | DocsTeach*. (n.d.). Docsteach. <https://www.docsteach.org/documents/document/salted-peanuts-memo-kissinger-nixon>
- Sandnes, M. (2022). The relationship between the G5 Sahel Joint Force and external actors: a discursive interpretation. *Canadian Journal of African Studies*, 57(1), 71–90. <https://doi.org/10.1080/00083968.2022.2058572>
- Schwikowski, M. (2023, January 26). France agrees to pull troops from Burkina Faso. *dw.com*. <https://www.dw.com/en/france-agrees-to-pull-troops-from-burkina-faso/a-64513392>
- Shugalei. (2023, July 31). Telegram. https://t.me/max_shugaley/785,%20https://t.me/max_shugaley/790
- Shurkin, M. (2014, October 17). *France’s War in Mali: Lessons for an expeditionary army*. RAND. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR770.html
- Shurkin, M. (2020). *France’s War in the Sahel and the evolution of Counter-Insurgency doctrine*. Texas National Security Review. <https://tnsr.org/2020/11/frances-war-in-the-sahel-and-the-evolution-of-counter-insurgency-doctrine/>
- Skoneczny, Ł., & Cacko, B. (2021). Sharp power – introduction to the issue. *Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego*, 13(25), 325–340. <https://doi.org/10.4467/20801335pbw.21.032.14309>
- Stott. (n.d.). *Who is Viktor Bout?* ISS Africa. <https://issafrica.org/iss-today/who-is-viktor-bout>
- Sukhankin, S. (2018, November 12). *Russia’s hired guns in Africa*. ECFR. https://ecfr.eu/article/commentary_russias_hired_guns_in_africa/

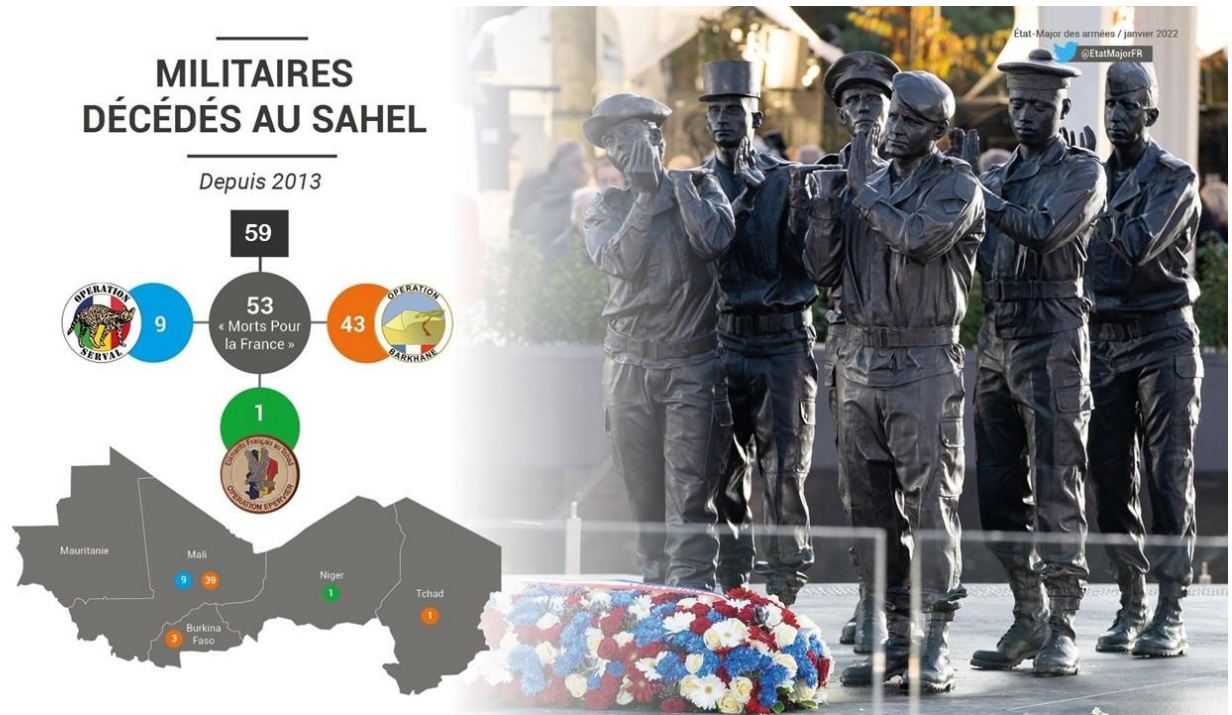
- Tanguy, J.-M. (2023, January 25). Sabre, des forces spéciales françaises depuis 14 ans au Sahel. *Voice of America*. <https://www.voaafrique.com/a/sabre-des-forces-sp%C3%A9ciales-fran%C3%A7aises-depuis-14-ans-au-sahel/6933601.html>
- Tardy, T. (2020). France's military operations in Africa: Between institutional pragmatism and agnosticism. *Journal of Strategic Studies/ the Journal of Strategic Studies*, 43(4), 534–559. <https://doi.org/10.1080/01402390.2020.1734571>
- The Economist. (2023, November 23). Will Chad be the next Western ally in Africa to fall? *The Economist*. <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2023/11/23/will-chad-be-the-next-western-ally-in-africa-to-fall>
- Togola, A., & Okur, M. A. (2023). Disguise of France Unilateral Policy through European Multilateralism in Mali from Operation Serval to Withdrawal of Barkhane Operation. *Tesam Akademi*, 10(2), 369–390. <https://doi.org/10.30626/tesamakademi.1333582>
- TRM. (2022). *Who is Task Force Rusich – the 'neo-Nazi paramilitary group' sanctioned by OFAC yesterday?* | *TRM Insights*. [trmlabs.com. https://www.trmlabs.com/post/who-is-task-force-rusich-the-neo-nazi-paramilitary-group-sanctioned-by-ofac-yesterday](https://www.trmlabs.com/post/who-is-task-force-rusich-the-neo-nazi-paramilitary-group-sanctioned-by-ofac-yesterday)
- UN peacekeeping mission in Mali completes its withdrawal. (2023, December 31). *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/africa/un-peacekeeping-mission-mali-completes-its-withdrawal-2023-12-31/>
- U.S. Department of the Treasury. (2022, September 15). *Treasury targets additional facilitators of Russia's aggression in Ukraine*. U.S. Department of The Treasury. <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0954>
- US Department of the treasury. (2023, January 26). *Treasury Sanctions Russian Proxy Wagner Group as a Transnational Criminal Organization* [Press release]. [weg.archive.org. https://web.archive.org/web/20230129085514/https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1220](https://web.archive.org/web/20230129085514/https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy1220)
- Vallin, V. (2015). France as the Gendarme of Africa, 1960–2014. *Political Science Quarterly*, 130(1), 79–101. <https://doi.org/10.1002/polq.12289>

- Van Der Velde, R. (2022). Book review: France's Wars in Chad: Military Intervention and Decolonization in Africa by Nathaniel K. Powell. *War in History*, 29(2), 521–522. <https://doi.org/10.1177/09683445221088574j>
- VOA. (2024, March 17). Niger revokes military accord with US, junta spokesperson says. *Voice of America*. <https://www.voanews.com/a/niger-says-announces-end-to-military-cooperation-with-us/7530719.html>
- Walker, C. (2018). What is “Sharp Power”? *Journal of Democracy*, 29(3), 9–23. <https://doi.org/10.1353/jod.2018.0041>
- Wall Street Journal. (2023, November 2). How Russia Is Restructuring Wagner Group's Africa Operations. *wsj.com*. <https://www.wsj.com/video/series/in-depth-features/how-russia-is-restructuring-wagner-groups-africa-operations/32272869-3B47-4037-9135-1FA4F2004B4E>
- Wasserfall, A. (n.d.). *The Deteriorating Security Situation in West Africa*. Konrad Adenauer Stiftung. Retrieved May 8, 2024, from <https://www.kas.de/en/web/europaeische-und-internationale-zusammenarbeit/the-deteriorating-security-situation-in-west-africa>
- Wilén, N. (2022, February 18). *When things fall apart – France's withdrawal from Mali*. Egmont Institute. <https://www.egmontinstitute.be/when-things-fall-apart-frances-withdrawal-from-mali/>
- Wing, S. D. (2016). French intervention in Mali: strategic alliances, long-term regional presence? *Small Wars & Insurgencies*, 27(1), 59–80. <https://doi.org/10.1080/09592318.2016.1123433>
- Wippman, D. (2017). Military intervention, regional organizations, and Host-State consent. In *Routledge eBooks* (pp. 111–141). <https://doi.org/10.4324/9781315251967-5>

7 Bijlagen

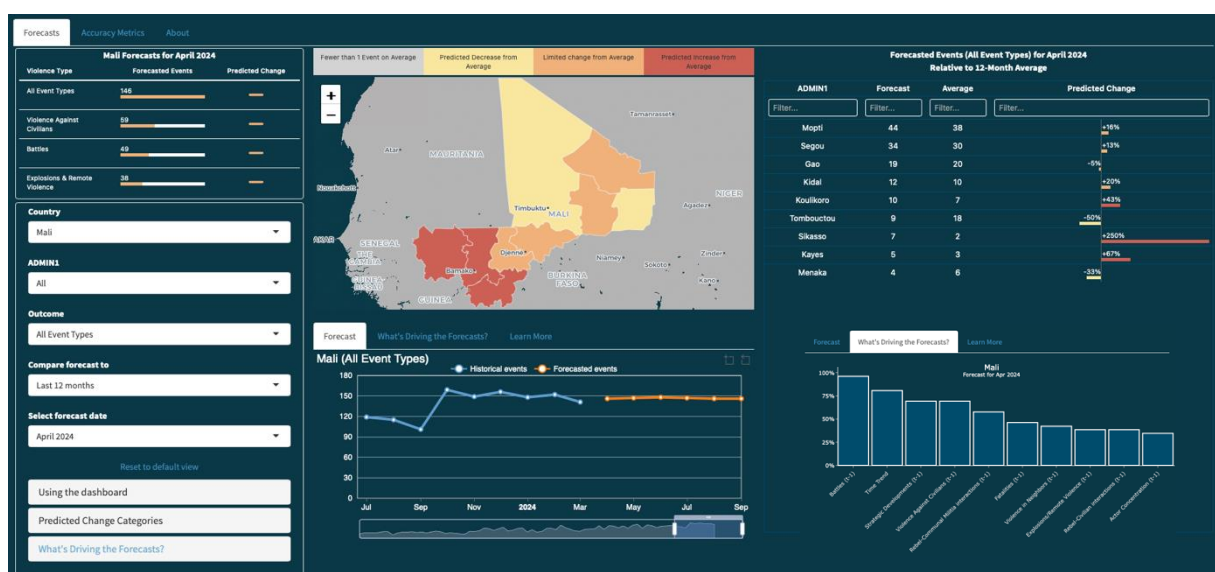
Bijlage 1

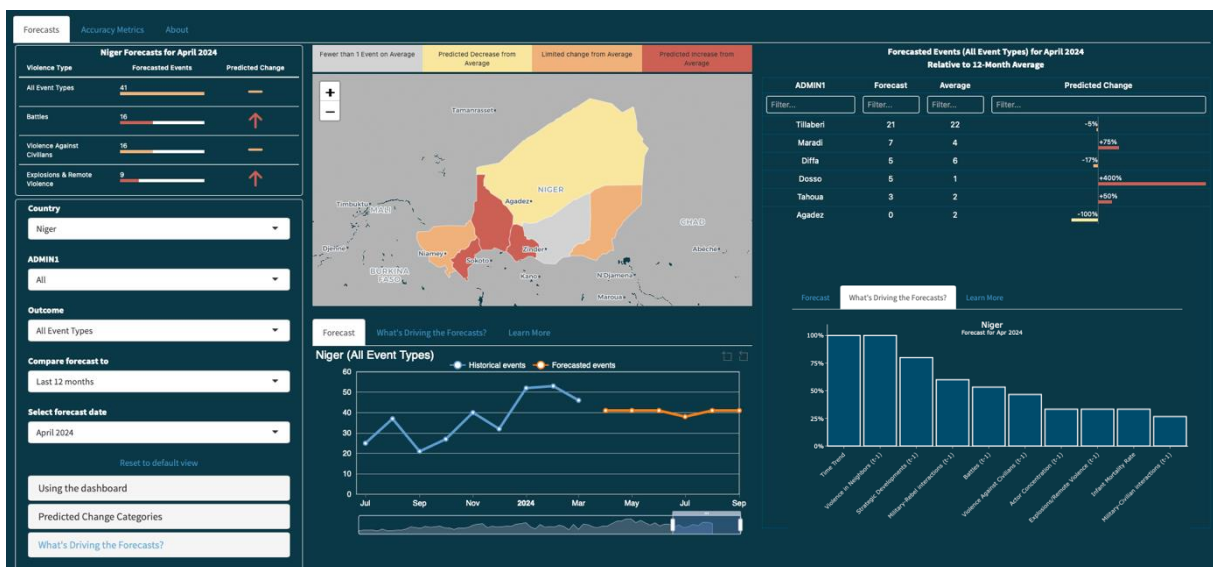
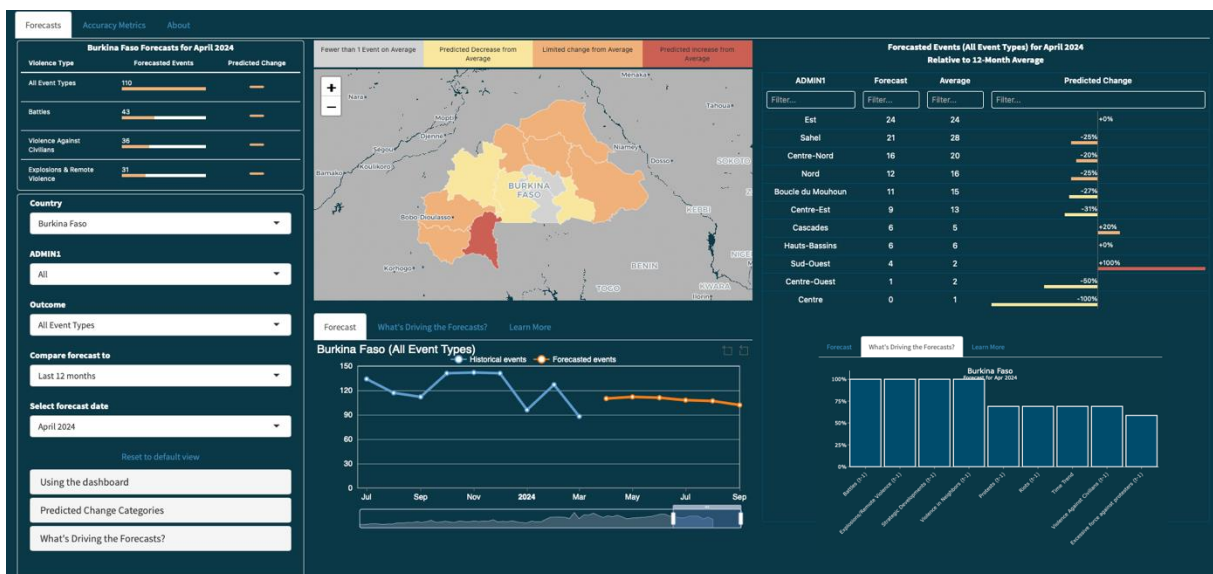
Bron: Le ministère des Armées (2023)

Bijlage 2

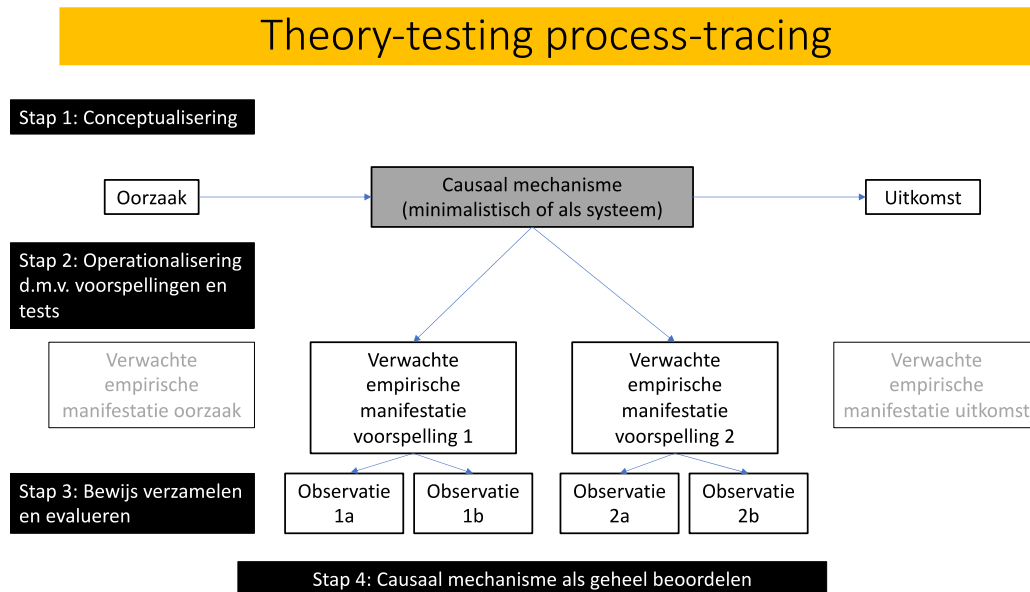
Bron: ACLED (2024)

Bijlage 3

Bron: De Ville (2023b)

Bijlage 4

Elite-interviews met *military officials* van een Europese veiligheidsdienst

- Interview 1: expert brede Sahel, afgenomen op 02/04/2024
- Interview 2: expert Burkina Faso, afgenomen op 27/03/2024
- Interview 3: expert Mali, afgenomen op 25/03/2024
- Interview 4: experten Niger, afgenomen op 14/03/2024 en 04/04/2024
- Interview 5: expert Russische PMC's, afgenomen op 14/03/2024
- Interview 6: expert Russisch materieel, afgenomen op 20/03/2024
- Interview 7: expert Centraal Afrikaanse Republiek, afgenomen op 04/04/2024

Bijlage 5

Bron: Messiaen (2023)

Bijlage 6

Causaal mechanisme: impact Russische invloed (oorzaak: toegenomen militarisering in Mali; gevolg: terugtrekking <i>Opération Barkhane</i>)	
Voorspeld bewijs 1 (anti-regering)	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de lokale (Malinese) bevolking over hun overheid wat leidt tot een staatsgreep. (<i>motive-and-opportunity test</i>)
Deel 1.1	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid van de Malinese bevolking over hun overheid.
Observatie 1.1a	<i>Twee Facebookpagina's van de populaire burgerbeweging Groupe Des Patriotes Du Mali (GPM) pleiten voor meer samenwerking met Rusland. (verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: GPM is een populaire burgerbeweging in Mali die mee de publieke opinie illustreert. Uit hun Facebookpagina's (vormen samen meer dan 60 000 volgers) blijkt dat de organisatie al jaren, zelfs voor de eerste coup in 2020, pleitte voor Russische samenwerking. Zo was er in 2017 een ontmoeting met de toenmalige Russische ambassadeur Alexy Doulian. Daarnaast werd eind 2019 ook een petitie gelanceerd met als eis dat Rusland militair zou tussenkomen in Mali. Het is ook deze groepering die (anti-Franse en anti-regering) demonstranten voorziet van pro-Russische spandoeken en affiches. Deze primaire bronnen toont helder aan dat de Russische invloed zijn weg vond naar de Malinese burgerbeweging en kunnen als betrouwbaar gezien worden. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • Groupe Des Patriotes Du Mali Bamako Facebook (Facebookpagina, 52 000 volgers) • Groupe Des Patriotes Du Mali - G.P.M Facebook (Facebookpagina, 8700 volgers) • https://tinyurl.com/mryfrn7s (meeting Russische ambassadeur en GPM) • https://fr.africanews.com/2017/09/01/mali-une-petition-pour-demander-l-implication-militaire-de-la-russie/ (Africanews, petitie) • https://www.lemonde.fr/en/international/article/2023/08/10/france-and-mali-suspend-issuing-visas-as-diplomatic-row-escalates_6087857_4.html (Le Monde, affiches)
Observatie 1.1b	<i>Een peiling, afgenomen door statistisch econoom Sidiki Guindo en enkele dagen na de eerste staatsgreep in 2020, toont aan dat de Malinese bevolking positief staat ten opzichte van Rusland en de samenwerking ermee. Tegenover president IBK hebben ze dan weer een negatieve houding. (patroonbewijs, verslagbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: De peiling toont aan dat een aanzienlijk deel van de respondenten Rusland en de samenwerking ermee genegen is. Over Sidiki Guindo en zijn GISSE instituut zijn voorlopig nog geen aanwijzingen gevonden van vervalste peilingen. Een sluitend causaal verband tussen de hoge steun voor Rusland en de lage voor IBK kan niet helemaal gesteld worden. Er is meer onderzoek nodig om de betrouwbaarheid en empirische bevestiging te verhogen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • Resultat Sondage Demission IBK_24AOUT-01h15 Bridges from Bamako (peiling 2020)

Observatie 1.1c	<i>De Facebookpagina FAMa 24, die het Malinees Leger Forces Armées Maliennes (FAMa) steunt, insinueert dat Frankrijk twee kolonels uit de regering van Ndaw liet ontslaan wegens banden met Rusland. (sequentiebewijs, verslagbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: FAMa 24 is een Facebookpagina met een grote aanhang (meer dan 130 000 volgers). Het is opvallend dat het op de dag van de tweede staatsgreep (24/05/2021) in een post stelt dat Frankrijk bij monde van haar minister van Defensie Parly eiste dat de twee Ruslandgezinde kolonels zouden opstappen. Het lijkt erop dat de post het pro-Russisch, anti-Frans en anti-regering sentiment moest aanwakken. Het bericht werd ook door andere accounts gekopieerd en verstuurd waardoor het moeilijk te achterhalen is wie de originele auteur is. Het pro-Russisch narratief geeft een indicatie van mogelijke invloed maar verder gespecialiseerd onderzoek is nodig om dit verder te bevestigen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • (1) FAMa 24 Facebook (Facebookpagina) • FAMa 24 – Posts Facebook (archive.is) (Facebookpost op 24/05/2021)
Observatie 1.1d	<i>Peilingen van de Friedrich Ebert Stiftung tonen aan dat de Malinezen zich uitspreken tegen de regering IBK en zowel de junta als Rusland steunen. (patroonbewijs, verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: De FES is de oudste partijgebonden stichting in Duitsland en leunt aan bij de Sociaaldemocratische Partij. Het is onder meer betrokken bij ontwikkelingshulp en steunt processen richting democratisering in het buitenland en kan als betrouwbare bron gezien worden. In de peiling van 2019 spreekt een meerderheid van de respondenten zich in de meeste gebieden uit tegen IBK. Ook in de 2020 peiling, enkele maanden na de eerste staatsgreep, zegt een meerderheid dat IBK niet aan de macht kon blijven en steunde het de nieuwe junta. Helaas is er in die periode niet gepeild naar de mate van steun voor Rusland. De eerste peiling waar dit aan bod komt is die van april 2022, waarin een overtuigende meerderheid hun vertrouwen uitspreekt voor Rusland. Doordat de peilingen niet in hetzelfde jaar zijn opgenomen kan een verband tussen Russische invloed op de Malinese ontevredenheid over de overheid niet sluitend aangetoond worden. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://mali.fes.de/mali-metre (peilingen van de FES, gaat terug tot 2012) • https://mali.fes.de/fileadmin/user_upload/documents/mali_metre/mali-metre-11.pdf (peiling november 2019) • https://library.fes.de/pdf-files/bueros/mali/10100/2020-octobre.pdf (peiling oktober 2020) • https://pasas-minka.fr/fr/resources/download/397 (peiling april 2022)
Observatie 1.1e	<i>De Facebookpagina van Collective pour la Défense des Militaires (CDM) spreekt zich uit voor de tweede Malinese junta en heeft meerdere pro-Russische berichten. (verslagbewijs)</i>

	• Matige empirische betrouwbaarheid: De CDM is een beweging van onder andere veteranen die vooral de Malinese coupplegers van mei 2021 steunen. Op hun Facebookpagina (25 000 volgers) zijn zowel voor als na de staatsgreep van 2021 meerdere pro-Russische berichten te vinden. Daarnaast kan uit de verschillende posts afgeleid worden dat de groep zich uitsprak tegen de Franse interventie. Wel zijn er geen expliciete berichten gevonden tegen de Malinese overheid van IBK of N'Daw. Uit hun steun voor de tweede staatsgreep kan men veronderstellen dat de groep de omvergeworpen overheid minder steunde maar er is meer bewijs nodig om te stellen dat Rusland CDM beïnvloedde om anti-overheid te zijn. • Zwak tot matige empirische bevestiging van voorspelling 1
	Bronnen: • https://www.facebook.com/CollectifpourlaDefensedesMilitaires.CDM (Facebookpagina) • https://tinyurl.com/y5rt5uch (pro-Russische post) • https://tinyurl.com/3uc5m5ey (pro-Russische post) • https://tinyurl.com/3ujexsdt (pro-Russische post) • https://tinyurl.com/4ea5h9h2 (pro-Russische post) • https://tinyurl.com/mvbkzdrn (pro-Russische post) • https://tinyurl.com/4zzwpu69 (pro-Russische post) • https://tinyurl.com/3fc6jsxy (lachen afgezette premier Ouane uit) • https://tinyurl.com/4ecpamsa (steunen Goïta als president)
Deel 1.2	De Malinese ontevredenheid leidt tot een staatsgreep.
Observatie 1.2f	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst sluit niet uit dat er een Russische hand in de anti-regeringsprotesten en eerste staatsgreep zat, deze waren te goed georganiseerd. (verslagbewijs)</i>
	• Degelijke empirische betrouwbaarheid: De rechtstreekse militaire bron stelt dat er in 2020 grote problemen waren met terrorisme en corruptie. Dit leidde tot een mobilisatie van politieke tegenstanders van IBK en uiteindelijk de anti-regeringsdemonstraties waar ook anti-IBK militairen zich aansloten. De official stelt dat Rusland vooral uit opportunisme de portesten steunde. Wel wijst deze bron erop dat er twijfels zijn of de coupplegers wel de nodige kennis op zichzelf konden hebben. De piste wordt niet uitgesloten dat Rusland een bepaalde betrokkenheid in de staatsgreep had, al dient hiervoor nog meer bewijs gevonden te worden. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1
	Bronnen: • Interview 3 : expert Mali, afgenomen op 25/03/2024
Observatie 1.2g	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst stelt dat Rusland olie op het vuur gooide voorafgaand aan de protesten die tot de eerste staatsgreep leidden. (verslagbewijs)</i>
	• Degelijke empirische betrouwbaarheid: Een rechtstreekse militaire bron, verschillend van de bovenstaande, schets de onvrede over IBK en de Russische rol bij de protesten in 2020. Volgens de official was er bij de Malinezen een slechte perceptie van de voormalige koloniale heerser Frankrijk en was er geen duidelijke verbetering van de regionale

	veiligheid. Rusland hoefde enkel maar olie op het vuur te gooien en kon de situatie gemakkelijk gebruiken voor propaganda. Echter heeft Moskou volgens de expert alleen de situatie uitgebuit en niet gevoed. De protesten die mee aanleiding (of legitimatie) geven tot de eerste staatsgreep kwamen vanuit Mali zelf • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1
	Bronnen: • Interview 1 : expert Sahelregio, afgenomen op 02/04/2024
Observatie 1.2h	<i>In een video die viraal ging eiste de gekende Malinese zanger Salif Keita dat IBK moest aftreden indien hij met Frankrijk wou blijven samenwerken. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: In de zeer druk bekeken video van 14 november 2019 (3 miljoen weergaven) heeft de gekende zanger felle kritiek op president IBK en het veiligheidsbeleid in Mali. Indien de samenwerking met Frankrijk wordt voortgezet moet de president aftreden. Hierbij gebruikt de artiest een complottheorie dat Frankrijk banden zou hebben met de jihadisten en dus verantwoordelijk is voor slechte veiligheidssituatie in het land. Dit werd sterk veroordeeld door de Franse ambassade in Mali. Later (oktober 2021) toont de zanger zich ook tevreden met de Russische samenwerking die leidde tot levering van militair materieel. Het is niet duidelijk in welke mate de video leidde tot een staatsgreep in Mali, maar door de grote populariteit leek het wel de ontevredenheid in Mali verder gevoed te hebben en heeft de pagina geen problemen met de junta. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1
	Bronnen: • https://www.facebook.com/salifkeitafan (Facebookpagina, 1,1 miljoen volgers) • https://tinyurl.com/2ffcdwae (video tegen IBK) • https://tinyurl.com/mr3fak38 (tevreden met Russische samenwerking) • https://tinyurl.com/34vpxcmt (Franse ambassade veroordeelt bericht)
Observatie 1.2i	<i>De beweging Mouvement du 5 Juin-Rassemblement des Forces Patriotiques (M5-RFP) leidde grootschalige demonstraties tegen IBK in 2020 die voorafgingen aan de eerste staatsgreep. (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: De M5-RFP beweging bestaat uit verschillende groeperingen en mensen met diverse ideologische en politieke achtergronden zoals Choguel Maïga (een van de leiders) en de populaire imam Mahmoud Dicko. Volgens het European Council on Foreign Relations (ECFR) was de M5-RFP de aanstuurder achter de massale protesten tegen IBK met als oorzaak de grootschalige corruptie en controversiële parlamentsverkiezingen in het voordeel van IBK. Na de eerste staatsgreep in 2020 stelt Choguel Maïga dat de M5-RFP samen met de militairen de overgangsregering zouden leiden. Later zou blijken dat Maïga, die na de tweede staatsgreep wordt aangesteld als premier, volgens Le Monde in Rusland heeft gestudeerd en een groot voorstander is van samenwerking met Moskou. Deze protesten waren een belangrijk onderdeel in de aanloop naar de eerste staatsgreep. Wel is er geen direct bewijs gevonden dat de Rusland deze protesten aanstuurde. De pro-Russische houding bij Maïga manifesteert zich pas later meer zichtbaar. Het valt wel niet uit te sluiten dat bepaalde opgedane ideeën tijdens zijn tijd in Rusland, hebben meegespeeld bij de protesten. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1

	Bronnen: • https://www.lemonde.fr/en/le-monde-africa/article/2023/08/06/the-faces-of-russia-s-influence-across-the-african-continent_6082513_124.html (artikel Le Monde) • https://www.france24.com/en/20200827-mali-m5-rfp-opposition-coalition-meets-with-junta-pledges-to-participate-in-political-transition (France24, samenwerking met junta) • https://ecfr.eu/article/commentary_unchecked_escalation_why_mali_is_in_turmoil/ (ECFR) • https://www.france24.com/fr/afrique/20210607-mali-choguel-maïga-officiellement-nommé-premier-ministre (France24, Maïga premier)
Observatie 1.2j	<i>Imam Mahmoud Dicko organiseert met zijn beweging Coordination des mouvements, associations et sympathisants (CMAS) anti-regeringsprotesten die geleid worden door M5-RFP en voorafgingen aan de eerste staatsgreep. (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Op de Facebookpagina van CMAS (139 000 volgers) worden zeer frequent in aanloop van de eerste staatsgreep berichten gepost die oproepen tot protest tegen IBK. In een livevideo van 19 juni 2020 geeft Imam Dicko een toespraak aan de massa demonstranten. Er kon nagegaan worden dat deze protesten die dag plaatsvonden met de livevideo als bewijs. De demonstraties van CMAS lijken legitimatie te geven aan de eerste coupplanners die met een staatsgreep IBK tot aftreden dwongen. Echter is de CMAS geen instrument van de militairen en wordt het in 2024 zelfs ontbonden door de junta terwijl Dicko in “ballingschap” zit in Algerije voor een medische ingreep. Ook lijkt er geen band met Rusland te zijn. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://www.france24.com/fr/20200711-manifestations-au-mali-qui-est-mahmoud-dicko-l-imam-rigoriste-qui-fait-trembler-le-pouvoir (France24, Dicko leider manifestaties) • https://www.facebook.com/profile.php?id=100065380151597 (Facebookpagina CMAS) • https://tinyurl.com/mryvtx23 (massaprotest 19 juni 2020) • https://www.rfi.fr/fr/afrique/20240308-mali-la-cmas-de-l-imam-dicko-conteste-sa-dissolution-par-les-autorités-de-transition (RFI, ontbinding CMAS)
Conclusie bewijs 1	De bovenstaande bewijzen hebben voornamelijk een degelijke betrouwbaarheid. Dit komt door primaire bronnen zoals op sociale media of zelf afgenomen interviews met <i>military officials</i>. De meerderheid van de observaties kent een matige empirische bevestiging van het verwachte bewijs, al zijn deze bij sommige (degelijk betrouwbare) bronnen ook zwak. Rusland heeft wel degelijk een invloed uitgeoefend bij de Malinese anti-regeringsprotesten die leidden tot de staatsgreep waardoor de observaties als relatief matig bewijs kunnen gezien worden. Wel was de Russische inmenging echter meer opportunistisch waarbij men gebruik maakte van de aanwezige onvrede bij de lokale bevolking. Eerder dan de situatie te voeden buite Moskou deze subtiel uit.

Voorspeld bewijs 2 (anti-Frans)	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de (Malinese) junta over Frankrijk wat leidt tot de Franse militaire terugtrekking. (<i>smoking gun test</i>)
Deel 2.1	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de Malinese junta over Frankrijk.
Observatie 2.1a	<i>Uit een interview dat The Daily Beast (nieuws- en opiniewebsite uit de VS) had met anonieme Malinese militairen blijkt dat twee kolonels, die een prominente rol speelden bij de eerste staatsgreep, een training kregen in Rusland. (verslagbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: Deze gebeurtenis kan aantonen dat er een directe link bestaat tussen Rusland en de twee coupplagers die veel minder pro-Frans zijn. Over de integriteit van de journalisten bij The Daily Beast zijn de meningen weliswaar verdeeld al lijkt het eerder toch in het voordeel te spreken. Daarnaast is de bron een interview met anonieme getuigenissen die niet geverifieerd kunnen worden. Dergelijke praktijken zijn wel niet ongewoon bij andere staten en meerdere wetenschappelijke artikels vermelden het opleiden van de Malinese kolonels. Ook het Zweedse <i>Defence Research Agency</i> (FOI) bevestigt dat de twee militairen een opleiding in Rusland volgden en een week voor de eerste staatsgreep terugkwamen. Toch lijken een of meerdere, liefst geen anonieme, getuigenissen noodzakelijk om dit bewijs sterk betrouwbaar te maken. Ook kan niet achterhaald worden wat er aan de militairen in Rusland werd onderwezen. Wel is geweten dat de officieren geen pro-Franse houding hadden maar er kan niet volledig besloten worden of dit door Rusland gestuurd werd. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://www.thedailybeast.com/russia-trained-the-mali-coup-leaders (interview The Daily Beast) • https://www.foi.se/rest-api/report/FOI%20Memo%208087 (FOI)
Observatie 2.1b	<i>De aan Wagner Group gelinkte organisatie Foundation for National Values Protection (FZNC) brengt valse peilingen uit die werden afgenomen bij Malinezen. Deze pleiten tegen Frankrijk en voor de coupplagers en Rusland. (patroonbewijs, spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: De organisatie staat op een Amerikaanse sanctielijst voor de link met Wagner en is gekend voor het verspreiden van desinformatie. Beide (vermoedelijk valse) peilingen verspreiden een positief narratief van Rusland en de junta terwijl het een negatief beeld schetst over de Fransen. Gezien deze manier van beïnvloeding vaker voorkomt en meerdere wetenschappelijke artikels en denktanks dit al hebben vermeld kan dit bewijs als sterk betrouwbaar beschouwd worden. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • Treasury Escalates Sanctions Against the Russian Government's Attempts to Influence U.S. Elections U.S. Department of the Treasury (FZNC op sanctielijst) • Wayback Machine (archive.org) (Peiling 2021) • Wayback Machine (archive.org) (Peiling 2022)

Observatie 2.1c	<i>In een exclusief interview met de lokale Malinese website Maliactu stelt Wagnervertegenwoordiger Alexandr Ivanov dat de inzet van de PMC een meerwaarde zou zijn voor Mali en bekritiseert hij Frankrijk en het Westen. (sequentiebewijs, verslagbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: Ivanov is de woordvoerder van Wagner (ontkent dit zelf) in de CAR en staat op de sanctielijst van o.a. de VS en de EU (bevestigd door Oekraïens ministerie van buitenlandse zaken). In het interview beklemt Ivanov het “goede werk” van “Russische specialisten” bij anti-terreuroperaties in Syrië en de CAR. Daarnaast stelt hij dat Frankrijk niet geïnteresseerd is in de ontwikkeling van nationale legers. Dit is een belangrijk figuur wiens uitspraken betrekking hebben op het uitoefenen van Russische invloed. Echter wordt gesuggereerd dat Maliactu gefinancierd zou worden door Rusland. Meerdere gelijkaardige interviews bij meer onafhankelijke media zouden de betrouwbaarheid kunnen verhogen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • IVANOV Alexander - biography, dossier, assets War and sanctions (nazk.gov.ua) (Ivanov op sanctielijst) • Mali – Interview exclusive d’un spécialiste militaire Russe sur les activités des SMP et Wagner au Mali – Mali Actu (Mali Actu, interview)
Observatie 2.1d	<i>De Russische website Federal News Agency (RIA FAN) publiceert artikelen van Maliactu die de militaire samenwerking met Rusland als alternatief ziet voor het “neokolonialisme van het Westen”. (sequentiebewijs, verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Onderzoekers Audinet en Gérard hebben aangetoond dat de Wagner Group een mediacomponent heeft genaamd de Patriot Media Group. De grootste website is RIA FAN met (volgens Patriot) miljoenen bezoekers per maand. Hier worden berichten van Maliactu overgenomen die positief zijn over de Russisch-Malinese samenwerking en de junta. Het duidt heel duidelijk de connectie tussen Maliactu en Wagner aan maar de onderzoekers kunnen nog niet bevestigen dat de PMC effectief een mediakanaal in Mali heeft. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://web.archive.org/web/20230331183127/https://riafan.ru/1592007-mali-actu-voennoe-sotrudnichestvo-afriki-s-rossiei-yavlyaetsya-alternativoi-neokolonializmu-zapada (RIA FAN) • https://maliactu.net/la-commission-nationale-des-droits-de-lhomme-cndh-du-mali-critique-la-suspension-des-activites-politiques/ (Maliactu) • Les « libérateurs » : comment la « galaxie Prigojine » raconte la chevauchée du groupe Wagner au Sahel - Le Rubicon (onderzoek Audinet en Gérard) • Over de Media Group Patriot Media Groep. (mediapatriot.ru) (Patriot)
Observatie 2.1e	<i>Tijdens een anti-Frans en pro-junta protest, georganiseerd door burgerbeweging Yerewolo, duiken Russische vlaggen op. (spoorbewijs)</i>

	• Degelijke empirische betrouwbaarheid: Yerewolo debout sur les remparts is net als GPM een burgerbeweging en kant zich tegen de buitenlandse troepen van de Fransen en MINUSMA. In een druk bekeken video over een anti-Frans protest (meer dan 13 000 views) op hun Facebookpagina (39 000 volgers) duiken Russische vlaggen op. In foto's die dezelfde dag genomen zijn kunnen affiches teruggevonden worden waarbij de junta gesteund wordt. Aangezien het een live video was kan dit moeilijker gemanipuleerd worden. Ook het effectieve plaatsvinden van de betoging (op 10/12/2021) kon nagegaan worden. Verder onderzoek is echter nog nodig om aan te gaan in welke mate Rusland steun levert aan Yerewolo. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2
	Bronnen: • https://tinyurl.com/2n3mxrna (live video) • https://tinyurl.com/4kh5yd9j (foto's) • https://www.facebook.com/profile.php?id=100071849702061 (Facebookpagina)
Deel 2.2	Frankrijk trekt zich terug na spanningen met de Malinese junta.
Observatie 2.2f	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst schetst hoe de Frans-Malinese spanningen uiteindelijk culmineerden in de Franse terugtrekking. (verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: In het interview vertelt de official dat er bij Mali verschillende redenen waren voor de spanningen met Frankrijk. Zo voelde het zich onvoldoende betrokken bij het opstellen van de plannen voor COIN-operaties, werd de Pau Summit heel slecht ontvangen en was er volgens Bamako steeds Franse arrogantie aanwezig. Dit laatste kwam bijvoorbeeld tot uiting wanneer president Macron bij het eerste staatsbezoek in Mali het protocol negeerde en niet rechtstreeks naar de hoofdstad vloog voor een ontmoeting met IBK. Langs Franse kant was er dan weer onvrede over de Malinese overheid die volgens Parijs te weinig deed in de anti-terreurstrijd. Het zijn deze spanningen die meespeelden in de uiteindelijke Franse terugtrekking. Ook hier is Rusland niet de actor die de Malinese ontevredenheid orkestreerde. Wel oefende het invloed uit door de al bestaande slechte Frans-Malinese relaties verder uit te buiten. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2
	Bronnen: • Interview 1 : expert Sahelregio, afgenomen op 02/04/2024
Observatie 2.2g	<i>Een persbericht van France24 meldt dat de Malinezen (junta en burgers) zich zeer negatief uiten tegen de door Frankrijk gesteunde sancties van ECOWAS. (sequentiebewijs, verslagbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: In het persbericht maakt France24 melding dat de Malinezen gehoor gaven aan de oproep van hun regering om "het vaderland te verdedigen". Tijdens de videoreportage komen ook veel anti-Franse slogans en protestborden aan bod. Daarnaast noemde de junta de ECOWAS-sancties, die gesteund werden door Frankrijk, extreem en inhumain. Het OESO-onderzoek bevestigde ook dat veel Malinezen de sancties als illegaal omschrijven en vinden het daarnaast hypocriet dat de Fransen de junta als illegitiem beschouwen. Deze observaties geven aan dat Mali zich afzet tegen de Fransen waardoor de legitimatie voor hun aanwezigheid daalde. Er is wel

	nog verder onderzoek nodig in welke mate deze gebeurtenis meespeelde in de breuk tussen Parijs en Bamako. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2
	Bronnen: • Malians demonstrate en masse after junta calls for protests over sanctions (france24.com) (France24 met videoreportage) • b6249de6-en.pdf (oecd-ilibrary.org) (onderzoek OESO, pg 22)
Observatie 2.2h	<i>In een artikel van Le Parisien wordt beschreven hoe de Franse minister van buitenlandse zaken Le Drian zich hevig uit tegen de Malinese junta. (verslagbewijs, sequentiebewijs)</i>
	• Matige empirische betrouwbaarheid: De minister beschuldigt de Malinese regering als een onwettige junta die onverantwoordelijke beslissingen neemt en illustreert hiermee hoe Parijs denkt over Bamako. In het artikel wordt ook beschreven hoe de Frans-Malinese spanningen oplopen. Zo volgden de uitspraken van Le Drian op de reactie van een Malinese hoogwaardigheidsbekleder die Frans defensie-minister Parly beschuldigde van het “handhaven van koloniale reflexen”. De defensie-minister had dan weer op haar beurt de junta verweten dat ze provocaties verspreiden. Echter kan de exacte bewoording niet achterhaald worden in dit persartikel. Triangulatie is nodig om dit te bevestigen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2
	Bronnen: • Mali : Le Drian accuse la «junte illégitime» au pouvoir de prendre des «mesures irresponsables» - Le Parisien (Le Parisien)
Observatie 2.2i	<i>Het nieuwsbericht van Reuters schrijft dat de Malinese premier Diop vindt dat Frankrijk minder agressief moet handelen en Mali dient te respecteren. (verslagbewijs, sequentiebewijs)</i>
	• Matige empirische betrouwbaarheid: Als reactie op de uitspraken van de Franse minister schetst de Malinese premier een beeld van de Fransen. De premier zegt onomwonden dat de Franse attitude moet veranderen. Zo verwijt hij de Fransen ervan dat ze enkel een staatsgreep steunen als het de Franse belangen dient. Op die manier komt de relatie met Frankrijk verder onder druk bij de Malinezen. Toch kan ook hier de exacte bewoording van Diop niet geverifieerd worden. Triangulatie is opnieuw nodig ter bevestiging. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2
	Bronnen: • Europeans set two-week deadline to review untenable Mali situation Reuters (Reuters)
Observatie 2.2j	<i>In het persartikel van France24 wordt aangegeven dat de Malinese autoriteiten de “vijandige verklaringen van Franse functionarissen” aangeven als reden voor het uitzetten van de Franse ambassadeur Meyer. (sequentiebewijs, verslagbewijs)</i>
	• Degelijke empirische betrouwbaarheid: Premier Diop wijt het besluit aan de “schandalige en vijandige opmerkingen” van Frans minister Le Drian. De junta is van mening dat Frankrijk hen niet erkent waardoor een Franse diplomatieke

	vertegenwoordiging niet meer mogelijk is in Mali. Hiermee bereiken de spanningen een dieptepunt. In een officieel statement van het Élysée twee weken later wordt de terugtrekking van de Franse troepen uit Mali aangekondigd. Het legt de schuld voor de opgelopen spanningen volledig bij de junta. Dit is een officieel document van de Franse president en kan als betrouwbaar gezien worden. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • Mali: de junta besluit de ambassadeur van Frankrijk uit te zetten, Parijs roept zijn diplomaat terug (france24.com) (France24) • Joint declaration on the fight against the terrorist threat and the support to peace and security in the Sahel and West Africa Élysée (elysee.fr) (mededeling Élysée)
Conclusie bewijs 2	De gevonden observaties hebben allemaal een matige tot degelijke betrouwbaarheid. De matige bronnen zijn deze waarbij gebruik wordt gemaakt van persberichten zonder de oorspronkelijke bewoording van officials terwijl de degelijke officiële sites zijn of de afgenomen elite-interviews. Bijna alle observaties zijn een matige empirische bevestiging voor het bewijs waarbij zelfs enkele sterke bevestigingen zijn gevonden. Op verschillende manieren heeft Rusland de Malinese junta beïnvloedt in hun ontevredenheid over Frankrijk wat uiteindelijk leidde tot de Franse terugtrekking. Wel is het belangrijk om te bemerken dat Rusland vooral de bestaande Frans-Malinese spanningen uitbuitte en aanwakkerde maar niet orkestreerde. Het voorspelde bewijs 2 kan dus als overtuigend matig gezien worden.

Voorspeld bewijs 3 (pro-Russisch)	Rusland biedt een militair alternatief aan dat wordt aangenomen door de (Malinese) junta. (DNA test)
Deel 3.1	Rusland biedt een militair alternatief aan de Malinese junta.
Observatie 3.1a	<i>Van 23 tot 24 september 2019 wordt in Sotchi een grootschalige Russian-Africa Summit georganiseerd. Het leidt tot verschillende samenwerkingsakkoorden waaronder ook met Mali. (spoorbewijs, verslagbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: De aanwezige landen op de summit zijn goed gedocumenteerd waarbij met zekerheid gesteld kan worden dat president IBK Mali representeerde. Echter is niet geweten op welke domeinen Mali akkoorden heeft getekend met Rusland. Op de officiële site van de summit staat dat er een akkoord is getekend met de Malinese Kamer van handel en industrie, zonder in te gaan op de details. Een rapport van de OESO bevestigt ook dat er maar enkele Russisch-Malinese transacties volgden na de top. Daarnaast stelt het Franse militaire forum Opex360 dat Mali en Rusland eerder dat jaar na de Russische wapenbeurs ARMY 2019 een militair samenwerkingsverband tekenden. Daarvoor had Mali ook Russische gevechtshelikopters van het type MI-35M besteld. Rusland biedt dus wel een militair alternatief aan maar dit leek in 2019 eerder een gevolg van inspelen op vraag en aanbod. Ook was er in 2019 nog geen junta in Mali. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://summitafrica.ru/en/archive/2019/summit-outcomes/ (officiële site summit) • https://tinyurl.com/2vf9ycrn (rapport OESO) • https://www.opex360.com/2019/11/23/des-militaires-russes-bientot-au-mali/#google_vignette (OPEX360, levering Russische helikopters aan Mali) • https://les-yeux-du-monde.fr/actualite/actualite-analysee/41394-influence-russe-mali (Les yeux du monde, Russische wapenbeurs ARMY 2019)
Observatie 3.1b	<i>The Guardian stelt op basis van gelekte documenten in 2019 dat de Wagner Group activiteiten plant in Mali. (verslagbewijs, sequentiebewijs?)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: Via de onderzoeksorganisatie Dossier Center kan The Guardian de hand leggen op gelekte documenten van de Wagner Group die de strategie in Afrika moet blootleggen. Volgens de krant was Mali toen een target van de PMC waar ze planden te werken. Echter kon hiervan niets teruggevonden worden in de documenten van het Dossier Center. De bewijzen waar The Guardian zich op beriep zijn niet terug te vinden. Indien dit werd gevonden kon het bewijzen hoe Rusland hun militair alternatief aanbood maar ook de tijdsperiode blijft een probleem. Het krantenartikel is in juni 2019 geschreven en dus nog voor de junta aan de macht was. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://www.theguardian.com/world/2019/jun/11/leaked-documents-reveal-russian-effort-to-exert-influence-in-africa (The Guardian) • https://dossier.center/e-prigozhin/article/prigozhinskij-otvet-doktrine-gerasimova/ (Dossier Center)

Observatie 3.1c	<i>Persagentschap Reuters meldt in september 2021 dat Mali de inzet van de Wagner Group overweegt. (verslagbewijs, spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Het doorgaans betrouwbare en goed geïnformeerde Reuters geeft aan dat de Malinese junta de inzet van de PMC overweegt. Aangezien landen zoals Frankrijk en Duitsland hierop heftig reageerden kan verondersteld worden dat de geruchten toen al ernstig genomen werden. Ook het hierboven beschreven interview met Ivanov in Maliactu vermeldde dit. Daarnaast past deze overweging ook in een periode waarbij er intensere contacten waren tussen Bamako en Moskou. Zo reisde Malinees defensie-minister Sadio Camara op 4 september 2021 naar Moskou waarbij hij o.a. tankoefeningen aanschouwde. Later die maand, op 24 september, had Russisch minister van buitenlandse zaken Lavrov een ontmoeting met zijn Malinese collega Diop tijdens de 76ste sessie van de Algemene Vergadering van de VN. Volgens het Russisch ministerie van buitenlandse zaken bespraken de ministers de ontwikkeling van Malinees-Russische samenwerking waaronder de strijd tegen het jihadisme. Al deze feiten opgeteld tonen aan dat Rusland hun (militair) alternatief aanbood aan Mali. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • EXCLUSIVE Deal allowing Russian mercenaries into Mali is close - sources Reuters (Reuters) • https://www.euractiv.com/section/defence-and-security/news/germany-france-warn-mali-russian-mercenary-deal/ (Euractiv, reactie Frankrijk en Duitsland) • https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/deal-allowing-russian-mercenaries-into-mali-is-close-sources/ (Euractiv, bezoek Sadio Camara aan Moskou) • https://mid.ru/fr/foreign_policy/onu/1776987/?lang=en (ontmoeting Lavrov-Diop)
Observatie 3.1d	<i>Twee military officials van een Europese veiligheidsdienst stellen dat Rusland via o.a. de diplomatieke weg en uit opportunisme Mali benaderde. (verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Volgens de officials is de Russische ambassade een goed instrument om diplomatieke invloed uit te oefenen op Mali. Via deze weg kon de inzet van bijvoorbeeld Russische PMC's besproken worden. Op die manier is het ook niet onlogisch dat de Russische ambassadeur in Mali, Igor Gromyko, als een van de eerste diplomaten werd ontvangen door de tweede junta. Volgens de experts zag Rusland dat de Malinese autoriteiten op zoek gingen naar buitenlandse militaire steun om de Westerse en Franse troepen te vervangen. Moskou speelde uit opportunisme hierop in via het aanbod van PMSC's en maakte hun voorstel aantrekkelijker door de voorwaarden aantrekkelijker te maken voor Bamako. Zo stellen de Russen geen vragen over mensenrechtenschendingen. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • Interview 1 : expert Sahelregio, afgenomen op 02/04/2024 • Interview 3 : expert Mali, afgenomen op 25/03/2024 • https://africacenter.org/spotlight/russia-wagner-undermines-transition-mali/ (Africacenter, Russische ambassadeur ontvangen door junta)
Observatie 3.1e	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst lijst op welk militair materieel Rusland de voorbije jaren heeft geleverd aan Mali. (verslagbewijs, patroonbewijs)</i>

	• Degelijke empirische betrouwbaarheid: De expert stelt dat vanaf 2021 Rusland verschillende gevechtsvliegtuigen heeft geleverd aan Mali. Het gaat hierbij om 8 gevechtshelikopters van het type MI-17/171, 2-3 SU-25 FROGFOOT jachtvliegtuigen, 13-15 L-39C ALBATROS jachtvliegtuigen om te trainen, 4 MI-35P gevechtshelikopters en 1 MI-8T gevechts- of transporthelikopter. Dit aanzienlijke arsenaal toont aan dat de vloot van de Malinese luchtmacht na de tweede staatsgreep grondig werd uitgebreid met Russisch materieel. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3
	Bronnen: • Interview 6 : expert Russisch materieel, afgenomen op 20/03/2024
Deel 3.2	De Malinese junta neemt het Russische bod aan.
Observatie 3.2f	<i>Onderzoek van het Center for Strategic & International Studies (CSIS) bewijst dat de Wagner Group eind 2021 arriveerde in Mali. (spoorbewijs, verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Een onderzoek van de gerenommeerde Amerikaanse denktank CSIS, gebaseerd op o.a. analyse van satellietbeelden, wijst op de aanwezigheid van de Wagner Group in Mali eind 2021. Op de beelden, die van hoge kwaliteit zijn, is het duidelijk hoe de Wagner basis eind 2021 wordt opgebouwd. Verder wordt in het artikel beschreven hoe een Russisch transportvliegtuig, dat al eerder gelinkt was aan het verplaatsen van Wagnerpersoneel in Soedan, diezelfde periode aankwam in Bamako. Ook Radio France Internationale (RFI) bevestigt met beeldmateriaal de aankomst van de PMC eind 2021. Dit kadert in dezelfde periode waarbij Moskou en Bamako eind november 2021 aankondigden hun militaire samenwerking nog te intensifiëren. Zo stelde Malinees minister van buitenlandse zaken Diop dat 80% van het militaire materieel uit Rusland kwam. Wel werd toen nog de betrokkenheid met Wagner ontkent, wat een maand later door de feiten wordt ontkracht. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • Tracking the Arrival of Russia's Wagner Group in Mali (csis.org) (CSIS) • https://www.rfi.fr/fr/afrique/20220110-mali-200-mercenaires-du-groupe-wagner-a-ségou-dans-le-nord-est-du-pays?ref=tw_i (RFI)
Observatie 3.2g	<i>Het Blood Gold Report beschrijft de aankomst en verdere verloop van de Wagner Group aanwezigheid in Mali. (spoorbewijs, verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Dit rapport wordt aangeraden door een military official van een Europese veiligheidsdienst en beschrijft hoe en wanneer de Wagner Group toekomt in Mali. Het stelt dat de Malinese autoriteiten, zowel voor als na beide coups steeds goede contacten hadden met het Kremlin. Verder wordt beschreven hoe de Wagner ontplooiing een rol speelt in het verdrijven van de liberaal-democratische oppositie alsook bij de terugtrekking van de Franse en de MINUSMA troepen. Ten slotte is de PMC volgens het rapport ook verantwoordelijk voor het verspreiden van desinformatie, het zwijgen opleggen aan de onafhankelijk media en geweld tegen burgers. Eind 2023 zou Wagner in meer dan 90% van de militaire operaties in Mali betrokken zijn, wat bevestigt dat Mali inging op het Russische aanbod.

	• Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3
	Bronnen: • https://bloodgoldreport.com/wp-content/uploads/2023/12/The-Blood-Gold-Report-2023-December.pdf (Het blood gold report) • Interview 5 : expert Russische PMC's, afgenomen op 14/03/2024
Observatie 3.2h	<i>De website van de Amerikaanse ambassade in Mali stelt dat de FAMA en Wagner oorlogsmisdaden hebben gepleegd in Moura maar dat zowel de Malinese als Russische pers valse informatie hierover publiceren. (sequentiebewijs, verslagbewijs)</i>
	• Degelijke empirische betrouwbaarheid: De Amerikaanse ambassade wijst erop dat zowel de Malinese als Russische pers liegen over het bloedbad in Moura waarbij honderden burgerdoden vielen. Het toont aan hoe de Wagnerhuurlingen uitvoeren wat van hen gevraagd wordt door de junta. Het bloedbad staat beschreven op de officiële website van de Amerikanen die daarbij ook andere betrouwbare bronnen gebruikt zoals Human Rights Watch. Een rapport van de Verenigde Naties bevestigt hoe “blanke mannen” (i.e. de Wagnerhuurlingen) samen met de Malinese strijdkrachten een bloedbad aanrichten. Ook het European External Action Service (EEAS) stelt hoe de Wagner Group samen met Mali verantwoordelijk was voor de gruwel in Moura. Deze drie officiële bronnen bekrachtigen dan ook de voorspelling dat Mali het Russisch bod aannam. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3
	Bronnen: • Wagner Group, Yevgeniy Prigozhin, and Russia's Disinformation in Africa - U.S. Embassy in Mali (usembassy.gov) (website VS ambassade in Mali) • https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/countries/mali/20230512-Moura-Report.pdf (VN rapport) • https://www.eeas.europa.eu/delegations/un-geneva/hrc53-eu-statement-interactive-dialogue-high-commissioner's-annual-report_en (EEAS statement)
Observatie 3.2i	<i>De Malinese strijdkrachten, Forces Armées Maliennes (FAMA), nemen samen met de Wagner Group de stad Kidal terug in. (sequentiebewijs, spoorbewijs)</i>
	• Degelijke empirische betrouwbaarheid: Het betrouwbare ACLED meldt dat na maanden van toegenomen geweld in Noord-Mali de stad Kidal door Wagner en FAMA terug werd heroverd op de rebellen. De stad was meer dan 10 jaar een bolwerk van de rebellen waardoor de herovering wordt gezien als een strategische overwinning voor Mali. Dit is ook van symbolisch belang en kan de aanwezigheid van Wagner legitimeren. Zo stelde een military official van een Europese veiligheidsdienst dat Frankrijk en MINUSMA er destijds niet in slaagden om Kidal te heroveren, wat meespeelde in het negatieve discours tegen hen. Verder doken er ook beelden op hoe de Wagnerhuurlingen de vlag hesen op het fort van Kidal. Het is opnieuw een bevestiging van de samenwerking tussen de PMC en FAMA. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3

	Bronnen: • https://acleddata.com/2023/11/08/regional-overview-africa-october-2023/ (ACLED, toegenomen gevechten Kidal) • https://acleddata.com/2023/12/07/regional-overview-africa-november-2023/ (ACLED, inname Kidal) • Interview 1 : expert Sahelregio, afgenomen op 02/04/2024 • https://www.rfi.fr/fr/afrique/20231122-mali-un-drapeau-de-wagner-hissé-sur-le-fort-de-kidal (RFI, Wagner vlag in Kidal)
Observatie 3.2j	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst zegt dat het Russisch aanbod hetgeen was waar Mali op de markt naar zocht. (verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: De official zegt dat de Malinese junta op zoek was naar militaire steun, <i>boots on the ground</i>, het nodige materieel en personeel. Hierbij zou het vooral de Malinese overheid moeten volgen op het strategische niveau i.p.v. dat de buitenlandse troepen de strategie in Mali bepalen (zoals met Frankrijk gebeurde). Rusland bood dit model aan en beantwoorde exact naar wat Mali op de markt zocht. Het was voor Bamako een veel interessanter alternatief dan de “trainingen en cursussen” van de EU of Opération Barkhane waarbij Frankrijk de leiding had bij de COIN-operaties en de Malinezen moesten volgen. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • Interview 3 : expert Mali, afgenomen op 25/03/2024
Conclusie bewijs 3	Acht van de tien gevonden observaties hebben een degelijke empirische betrouwbaarheid. Dit komt omdat hiervoor vaak officiële bronnen, de elite-interviews of betrouwbare sites werden gebruikt. Deze hebben ook allemaal een sterke empirische bevestiging van de voorspelling aangezien ze duidelijk aantonen hoe Rusland hun militair alternatief aan de Malinese junta bood, die er vervolgens op in ging. Hierdoor is sterk bewijs gevonden voor de hypothese. Wel moet er gesteld worden dat het aanbieden en vooral ingaan op het Russische aanbod gebeurde na 2020. Voor deze periode zijn wel observaties gevonden dat Rusland Mali benaderde maar dit is niet in dezelfde mate zoals bij de latere junta (waarbij PMC's betrokken worden, wat niet voor 2020 gebeurde).

Bijlage 7

Causaal mechanisme: impact Russische invloed (oorzaak: toegenomen militarisering in Burkina Faso; gevolg: terugtrekking Opération Sabre)	
Voorspeld bewijs 1 (anti-regering)	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de lokale (Burkinese) bevolking over hun overheid wat leidt tot een staatsgreep (<i>motive-and-opportunity test</i>)
Deel 1.1	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid van de Burkinese bevolking over hun overheid.
Observatie 1.1a	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst spreekt zich uit over ontevredenheid bij de bevolking (verslagbewijs)</i>

	• Degelijke empirische betrouwbaarheid: De militair expert stelt dat het niet terug te vinden is dat Rusland de ontevredenheid voedde over de regering van president Kaboré. De interesse van Moskou startte pas na de staatsgreep van kolonel Damiba. Wel is het zo dat er een pro-Russische voedingsbodem aanwezig was door de erfenis van Thomas Sankara. De Sankaristische beweging was namelijk communistisch en anti-Frans gericht terwijl een van de verantwoordelijken op de moord van Sankara, de latere president Compaoré (tot zijn gedwongen aftreding in 2014), juist veeleer pro-Frans was. De basis voor Rusland lag er al, Moskou voedde gewoon verder de ideologie. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1
	Bronnen: • Interview 2: expert Burkina Faso, afgenomen op 27/03/2024
Observatie 1.1b	<i>Grootschalige protesten breken eind november 2021 uit en vragen het ontslag van president Kaboré (spoorbewijs)</i> • Degelijke betrouwbaarheid: Verschillende betrouwbare bronnen maken melding van anti-regeringsprotesten die het ontslag vroegen van toenmalig president Kaboré. Volgens de demonstranten was de president en zijn regering niet in staat om de verslechterde veiligheidssituatie in het land aan te pakken. Zo was er voorafgaand aan de protesten een zware terreuraanval op een militaire basis waarbij 50 militaire agenten gedood werden waarbij aan het licht kwam dat de militairen al 2 weken niet eer bevoorraad werden. Echter waren tijdens de protesten, die enkele maanden voor de eerste staatsgreep plaatsvonden, geen sporen van Russische inmenging te vinden. Ook op de beelden van de demonstraties zijn geen tekenen of symbolen te vinden die hiernaar zouden kunnen verwijzen. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://www.voanews.com/a/thousands-in-burkina-faso-call-for-president-s-resignation/6330289.html (VOA, anti-regeringsprotesten) • https://apnews.com/article/africa-islamic-state-group-burkina-faso-ouagadougou-al-qaida-3b94a5ff79abb76f7aa7501e1ad502c2 (AP, anti-regeringsprotesten) • https://www.reuters.com/world/africa/burkina-faso-lifts-internet-suspension-day-after-violent-protest-2021-11-28/ (Reuters, anti-regeringsprotesten) • https://www.youtube.com/watch?v=NUtGeveJfik (Al Jazeera, video van de protesten)
Observatie 1.1c	<i>De populaire Facebookpagina Défendons notre pays le Burkina Faso (100 000 volgers) pleit al voor de eerste staatsgreep voor samenwerking met Rusland en de Wagner Group en is anti-Frans. (verslagbewijs, sequentiebewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: De Facebookpagina heeft een grote aanhang en de berichten verspreiden zich vlot bij het publiek. Er wordt in de jaren voor de staatsgreep al opgeroepen tot meer samenwerking met Rusland. Wel is het zo dat de pagina verkeerde beelden gebruikt om hun berichten kracht bij te zetten. Zo pleit het voor samenwerking met de Wagner Group en gebruikte het hierbij een foto van een volgens hen bewapende huurling. Onderzoek van het DFRlab wees echter uit dat dit geen soldaat was van Wagner. Daarnaast uit het zich ook tegen Frankrijk in verschillende berichten. Het toont aan dat Rusland al voor de staatsgreep een bepaalde invloed uitoefende op Burkina Faso maar

	verder onderzoek is nodig om te achterhalen in welke mate Moskou deze pagina stuurde. Zo is er geen informatie te vinden over een band tussen de beheerders van de Facebookpagina en Rusland. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://medium.com/dfrlab/local-support-for-russia-increased-on-facebook-before-burkina-faso-military-coup-a51df6722e59 (Medium, onderzoek DFRlab) • https://www.facebook.com/profile.php?id=100044575531206 (Facebookpagina Défendons notre pays le Burkina Faso) • https://tinyurl.com/yaufh3sh (pro-Russische post in 2019) • https://tinyurl.com/2uear8wp (pro-Russische post in 2021) • https://tinyurl.com/52hda8 (Pro-Russische post in 2021 met valse Wagner foto) • https://tinyurl.com/b3kkhxe (Anti-Frans bericht dat door Défendons notre pays le Burkina Faso werd gedeeld op 01/10/2021)
Observatie 1.1d	<i>Verskillende peilingen die zijn afgenomen in Burkina Faso wijzen op een anti-Frans, pro-Russisch en anti-regerings sentiment bij de bevolking. (patroonbewijs, verslagbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: In de peilingen uit het wetenschappelijk onderzoek dat gepubliceerd werd in het African Studies Review kan afgeleid worden dat de steun voor Rusland is gestegen en die voor Frankrijk is gedaald. Ook de peiling uit 2019 van Afrobarometer wijst op een steun voor Rusland bij een meerderheid van de bevolking, die zich eveneens uitspreekt tegen de Fransen. Een gedeelde peiling door Burkina24 uit 2020 wijst er dan weer op dat de Burkinen president Kaboré een onvoldoende geven voor zijn beleid. Een zelfde peiling in 2022 heeft toenmalig juntaleider Damiba toen een nog grotere onvoldoende gegeven. In datzelfde jaar wees de peiling van Afrobarometer er opnieuw op dat de Burkinen bevolking nog steeds samenwerking met Rusland steunt en zich uitspreekt tegen Frankrijk. Het wetenschappelijk onderzoek kan als een betrouwbare bron gezien worden, iets wat volgens de World Bank ook geldig is voor Afrobarometer. Echter konden de peilingen van Burkina24 niet geverifieerd worden bij de uitgever van de peiling: het Centre pour la gouvernance démocratique (CGD). Verdere bevestiging is hier nodig. Ook is meer onderzoek noodzakelijk om een causaal verband te vinden voor de steun aan Rusland en het tegenovergestelde voor Frankrijk en de zittende Burkinen regering. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://tinyurl.com/44ej39wr (Onderzoek met peilingen tussen 2008 en 2021) • https://tinyurl.com/mrx8shyb (peiling december 2019) • https://burkina24.com/2020/06/11/sondage-presimetre-2020-453-10-pour-roch-kabore/ (peiling Kaboré) • https://www.facebook.com/100064277636371/posts/5445669775509436/ (peiling Damiba) • https://www.afrobarometer.org/wp-content/uploads/2024/03/Resume-des-resultats-Burkina-Faso-Afrobarometer-R9-4mars24.pdf (peiling september-oktober 2022) • https://microdata.worldbank.org/index.php/collections/afrobarometer (oordeel van World Bank over Afrobarometer)

Observatie 1.1e	<i>Verschillende Afrikaanse influencers spreken zich uit voor Rusland, tegen Frankrijk en tegen de zittende Burkinese regering. (verslagbewijs, sequentiebewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Populaire Afrikaanse influencers spreken zich op hun Facebookpagina's uit tegen Frankrijk, tegen de zittende regering en vooral voor Rusland. Deze influencers hebben opgeteld bijna 3 000 000 volgers op Facebook, wat voor 90% van de Burkinen het belangrijkste sociale media platform is. Het Amerikaanse ministerie van de staat bevestigt daarbij dat er een band is tussen de gekende influencers Nathalie Yamb en Kemi Séba en Rusland. Zo waren ze aanwezig op verschillende conferenties in Rusland, al dan niet door het Kremlin georganiseerd en zijn er banden met organisaties gelinkt aan de Wagner Group. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://www.facebook.com/FranklinNyamsi (Facebookpagina Franklin Nyamsi, 349 000 volgers) • https://tinyurl.com/ys7tp8xm (video Franklin Nyamsi) • https://www.facebook.com/profile.php?id=100081985740049 (Facebookpagina Fama maliba, 126 000 volgers) • https://tinyurl.com/93dsdz4k (video Fama Maliba) • https://www.facebook.com/EgountchiBehanzinOfficiel (Facebookpagina Egountchi Behanzin, 342 000 volgers) • https://tinyurl.com/yc43zxyu (video Egountchi Behanzin) • https://www.facebook.com/profile.php?id=100023594654995 (Facebookpagina Cheick Mahamadi, 74 000 volgers) • https://tinyurl.com/mr27u3y8 (video Cheick Mahamadi) • https://www.facebook.com/KemiSebaOfficial (Facebookpagina Kemi Séba, 1 300 000 volgers) • https://tinyurl.com/pzhz3n2w (video Kemi Séba) • https://www.facebook.com/NathalieYambOff (Facebookpagina Nathalie Yamb, 710 000 volgers) • https://tinyurl.com/y32vw5e5 (video Nathalie Yamb) • https://gs.statcounter.com/social-media-stats/all/burkina-faso (Facebook heel belangrijk in BF) • https://www.state.gov/disarming-disinformation/yevgeniy-prigozhins-africa-wide-disinformation-campaign/ (banden influencers met Wagner en Moskou)
Deel 1.2	De Burkinese ontevredenheid leidt tot een staatsgreep.
Observatie 1.2f	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst spreekt zich uit over de eerste staatsgreep. (verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Volgens de expert was de oorzaak van de staatsgreep tegen president Kaboré het gevolg van onvrede bij de militairen. Ze vonden dat de president te consensusgericht handelde en te laat beslissingen nam tegen het opkomende terrorisme. De official stelt dat er geen concrete bewijzen zijn van Russische inmenging bij de coup van Damiba en het leger en dat deze dus vertrok vanuit de Burkinese militaire ontevredenheid i.p.v. een buitenlandse orkestratie. Er wordt dus bevestigd hoe onvrede vanuit Burkina Faso leidde tot de staatsgreep maar de link met Rusland ontbreekt waardoor de voorspelling zwak wordt bevestigd. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1

	Bronnen: • Interview 2 : expert Burkina Faso, afgenomen op 27/03/2024
Observatie 1.2g	<i>Volgens The Daily Beast had coupleider Damiba een maand voor de staatsgreep aan president Kaobré gevraagd om de inzet van de Wagner Group (verslagbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: Volgens The Daily Beast bevestigen twee officials van het communicatieteam van president Kaboré dat kolonel Damiba twee keer heeft gevraagd om de inzet van de Wagner Group. De kolonel, die verantwoordelijk was voor de veiligheid in Ouagadougou en het oosten van het land, verzocht de president om een beroep te doen op de PMC om de gevechten tegen de jihadisten onder controle te krijgen. Volgens de officials was de tweede weigering van Kaboré het laatste contact dat hij had met Damiba, gevolgd door een staatsgreep van die laatste. Verschillende bronnen zoals The New York Times en het Foreign Policy Research Institute nemen dit verhaal over maar triangulatie is nodig om deze claim te bevestigen. Het is ook niet duidelijk of Damiba werd benaderd door Moskou. Zo volgde hij geen trainingen in Rusland maar wel in de VS en Frankrijk. Ook kwam er tijdens zijn junta geen samenwerking met de Wagner Group maar opereerde hij verder met Frankrijk. Bevestiging via andere bronnen kan de geloofwaardigheid en empirische bevestiging verhogen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://www.thedailybeast.com/burkina-faso-president-ousted-after-refusing-to-pay-wagner-mercenaries (twee officials in The Daily Beast) • https://www.nytimes.com/2022/01/25/world/africa/burkina-faso-coup-russians.html?referringSource=articleShare (New York Times) • https://www.fpri.org/article/2022/03/the-wagner-groups-playbook-in-africa-mali/ (Foreign Policy Research Institute) • https://www.bbc.com/news/world-africa-60141195 (BBC, Damiba training in VS en Frankrijk)
Observatie 1.2h	<i>De beweging Mouvements Sauvons le Burkina Faso protesteert in januari 2022 tegen de regering, gevolgd door een staatsgreep (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Betrouwbare sites zoals Al Jazeera en Council on Foreign Relations melden dat de maatschappelijke middenveldorganisatie Mouvements Sauvons le Burkina Faso protesten organiseerde tegen de regering van Kaboré en zijn veiligheidsbeleid. Deze demonstraties, die werden verboden door de president, vonden plaats enkele dagen voor eerste staatsgreep. In hun Facebookgroep (37 400 leden) worden pro-Russische en anti-Franse berichten gedeeld maar is dit niet zo uitgesproken. Ondanks het hoge aantal leden genereren de berichten maar enkele tientallen likes. Wel is het zo dat betrouwbare sites zoals het Canadese La Presse en het Amerikaanse VOA meldden dat in de eerste dagen na de staatsgreep Russische vlaggen opdoken in het straatbeeld. Er is echter triangulatie nodig om te achterhalen of Rusland op een manier de middenveldorganisaties beïnvloedde en wie verantwoordelijk was voor de Russische vlaggen na de coup. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1

	Bronnen: • https://www.cfr.org/blog/coup-burkina-faso-bodes-ill-stability-west-africa (CFR, protesten Mouvements Sauvons le Burkina Faso) • https://www.aljazeera.com/news/2022/1/21/burkina-faso-authorities-ban-planned-ouagadougou-protests (Al Jazeera, protesten Mouvements Sauvons le Burkina Faso) • https://www.facebook.com/groups/558853501846278/ (Facebookgroep Sauvons le Burkina Faso) • https://www.lapresse.ca/international/afrique/2022-01-25/drapeaux-russes/les-putschistes-du-burkina-faso-celebres-dans-la-capitale.php (La Presse, Russische vlaggen te zien tijdens protesten) • https://www.voanews.com/a/pro-russia-sentiment-grows-in-burkina-faso-after-coup/6416363.html (VOA, pro Russisch sentiment groeit na de coup)
Observatie 1.2i	<i>Ontevredenheid bij de militairen over een te pro-Franse en te weinig pro-Russische juntleider Damiba leidt tot de tweede staatsgreep. (verslagbewijs, sequentiebewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: Volgens de betrouwbare kanalen VOA News en Associated Press (AP) hadden militairen die dicht bij Damiba stonden druk uitgeoefend om meer samen te werken met Rusland. Een lid van de junta had anoniem bij AP getuigd dat de militairen aanspoorden om materieel aan te kopen bij Rusland maar Damiba weigerde. De toenmalige juntleider zette de samenwerking met Frankrijk verder maar kreeg van Parijs geen materieel zoals helikopters. Hierdoor kon het geweld volgens de nieuwe couppelegers niet aangepakt worden, wat hen enige vorm van legitimiteit gaf in hun claim. Er zijn echter nog bronnen nodig, liefst geen anonieme, om te bevestigen of de nieuwe juntleiders effectief door Moskou werden instrueert of dat het Kremlin eerder de onvrede capteerde. Met de huidige observaties lijkt het dat tweede te zijn. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://www.voaafrica.com/a/what-role-did-russia-play-in-burkina-faso-coup-/6795386.html (VOA, Damiba wou geen Russisch materieel) • https://apnews.com/article/russia-ukraine-africa-france-west-a6384d7134e8688c367a68721f657857 (AP, anonieme junta getuigenis)
Observatie 1.2j	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst spreekt zich uit over de tweede staatsgreep. (verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: In het interview schetst de official hoe de tweede staatsgreep van september 2022 tot stand kwam. De oorzaak was terug te vinden in de ontevredenheid van de militairen ten opzichte van Damiba. Zij vonden dat de juntleider te veel met zichzelf en andere zaken bezig was in plaats van met de verslechterende veiligheidssituatie. Volgens de expert lijkt Rusland niet meteen een hand te hebben gehad in de coup zelf maar is het wel opvallend hoe de nieuwe leider Kapitein Traoré meteen een bondgenoot zocht en vond met Rusland. De kapitein liet zich ook omringen door pro-Russische figuren zoals premier Kyélem de Tambèla die als ideoloog voor de toenadering tot Rusland wordt gezien. Er wordt bevestigd dat de Burkinese (militaire) ontevredenheid leidde tot een staatsgreep maar opnieuw lijkt Rusland meer uit opportunisme hiervan gebruik te maken dan dat het de situatie aanstuurde. Al is verder onderzoek nodig om te achterhalen waarom de nieuwe machtshebbers zo uitgesproken pro-Russisch zijn.

	• Matige empirische bevestiging van voorspelling 1
	Bronnen: • Interview 2 : expert Burkina Faso, afgenomen op 27/03/2024
Conclusie bewijs 1	De empirische betrouwbaarheid van de gevonden observaties wordt gezien als matig tot degelijk. Dit komt door het elite-interview met een military official en berichtgeving van degelijke persagentschappen. Indien de primaire bronnen zoals Burkinese getuigenissen vanuit de junta of maatschappelijk middenveld verder kunnen bevestigd worden kan de betrouwbaarheid zelfs volledig degelijk worden. Er zijn echter wel weinig observaties die een sluitend bewijs geven voor Russische invloed voor de staatsgreep. Uitgenomen van de pro-Russische influencers kan de hypothese niet hard gemaakt worden en zijn er voornamelijk alleen enkele indicaties. Wel is het zo dat Burkinese ontevredenheid, zeker bij het leger, leidde tot een coup maar er is slechts relatief matig bewijs gevonden dat Rusland zich inmengde in het proces dat tot de staatsgreep leidde.

Voorspeld bewijs 2 (anti-Frans)	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de (Burkinese) junta over Frankrijk wat leidt tot de Franse militaire terugtrekking. (<i>smoking gun test</i>)
Deel 2.1	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de Burkinese junta over Frankrijk.
Observatie 2.1a	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst spreekt zich uit over de Russische invloed op de ontevredenheid bij de junta over Frankrijk. (verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: De official zegt geen bewijs te vinden dat Rusland de ontevredenheid van de junta over Frankrijk voedde. Zo stelt hij dat de junta hun eigen beleid uitstippelde in plaats van dat het Kremlin hiervoor verantwoordelijk was. De anti-Franse en pro-Russische houding is iets waarmee de coupleiders zich zeer populair maken bij de bevolking en vooral de jongeren. Wel is het zo dat de Russen “het spel graag meespelen” hierin en dus zeker niet de boot afhouden bij de toenadering vanuit Burkina Faso. Russische invloed is dus niet verantwoordelijk voor de Burkinese onvrede over Frankrijk. Wel benut Moskou de ontstane onvrede om hun narratief te verspreiden. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • Interview 2: expert Burkina Faso, afgenomen op 27/03/2024
Observatie 2.1b	<i>De beweging Coalition des patriotes africains, section du Burkina Faso (COPA-BF) spreekt zich tijdens protesten en in hun berichtgeving uit tegen Frankrijk. (spoorbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: De COPA-BF uit zich al voor de eerste staatsgreep tegen Frankrijk wanneer het in november 2021 een Frans militair konvooi tegenhoudt. In februari 2022 geven ze ook aan de junta te steunen door onder andere een mars te organiseren voor de coupleiders. Op de Facebookpagina van COPA-BF (8700 volgers) zijn in augustus 2022 anti-Franse protesten terug te vinden die om het vertrek vragen van de

	Franse ambassadeur. In de video's van die protesten duiken Russische vlaggen op. In maart 2023 organiseert de groepering ook een pro-Russische bijeenkomst. Het is duidelijk dat de beweging pro-junta, pro-Russische en anti-Frans is, maar de video's en bijeenkomsten moeten nog via onafhankelijke bronnen bevestigd worden. Ook is niet duidelijk in welke mate Rusland met de groep verweven is, al lijkt er wel door de vlaggen en de voor hen positieve bijeenkomsten een invloed te zijn. Verder onderzoek is daarnaast nog nodig om te weten te komen in welke mate dit de ontevredenheid over Frankrijk bij de junta beïnvloedde. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://www.africanews.com/2021/11/20/burkina-faso-french-military-convoy-blocked-by-protesters/ (Africanews, tegenhouden konvooi) • https://burkina24.com/2022/02/24/la-coalition-des-patriotes-africains-copa-bf-prevoit-une-marche-de-soutien-au-mps-r-en-mars-2022/?fbclid=IwAR3MmAk9wLx-8azkrkw0yMazCLqRrQsDLI4xwY2ijgT35qgxLqrKjGGnPjI (Burkina24, mars voor junta) • https://tinyurl.com/35na3jyz (protest tegen Franse ambassadeur) • https://tinyurl.com/w9thtctnt (video anti-Frans protest + Russische vlag) • https://tinyurl.com/4uc4ffcr (video anti-Frans protest + Russische vlag) • https://tinyurl.com/pme2dvylh (video anti-Franse meeting + Russische vlag) • https://tinyurl.com/5n77e2xf (pro-Russische bijeenkomst)
Observatie 2.1c	<i>Het Franse nieuwsmiddeel Libération meldt dat de aan Wagner gelinkte nieuwsagentschappen CCB TV News en La Nouvelle lettre de Franse journalisten via fake news in diskrediet brengen. (verslagbewijs, sequentiebewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: Volgens Libération werden hun journalisten samen met die van Le Monde het doelwit van Wagner propaganda. Het zou het gevolg zijn van een onderzoek dat Libération deed naar de moord op Burkinese kinderen en tieners dat plaats vond in een kazerne. Het zou moeten bewijzen dat Burkinese soldaten betrokken waren bij het bloedbad. Echter werd enkele dagen voor de publicatie in maart 2023 een desinformatiecampagne gevoerd op sociale media in Burkina Faso die de geloofwaardigheid van de journalisten ondermijnde. Zo werden de journalisten op CCB TV News en La Nouvelle lettre, die volgens Libération aan Wagner zijn gelinkt, beschuldigt van aannemen van geld om valse verklaringen te publiceren over vermeend misbruik door de Burkinese strijdkrachten. Ook het Africacenter bevestigt deze praktijken. Het toont dus aan hoe de Russische PMC invloed uitoefent op het anti-Frans discours bij de junta. Het onderzoek speelde zich af vlak na de Franse militaire terugtrekking in Burkina Faso maar kan dus wel nog in dezelfde situatie gekaderd worden. Wel moeten er nog meerdere observaties gevonden worden om dit te kaderen. Libération en Africacenter kunnen als betrouwbaar geacht worden maar de anti-Franse berichten op CCB TV News en La Nouvelle lettre konden niet geverifieerd worden. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://www.liberation.fr/international/afrique/au-burkina-faso-liberation-vise-par-une-agence-de-propagande-proche-de-wagner-20230412_JYPBVOFAXJGEBLQULBUU2NTV7Q/ (Libération) • https://africacenter.org/spotlight/mapping-a-surge-of-disinformation-in-africa/#Data (Africacenter)

Observatie 2.1d	<i>De populaire Facebookpagina Info du Burkina adverteert pro-Russische en anti-Franse berichten op Facebook. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: De advertentiegegevens van de populaire pagina (176 000 volgers) tonen aan hoe tegen betaling berichten op Facebook worden geadverteerd tegen Frankrijk en voor Rusland. Zo was er een gesponsord evenement dat in augustus 2022 opriep om te demonstreren aan de Franse ambassade in Ouagadougou. Dit bericht weer tussen de 300 000 en 350 000 keer gezien. Echter dienen nog meer observaties gezocht te worden om te achterhalen hoe Rusland kan gelinkt worden aan deze pagina en hoe dit een invloed had op de junta. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://www.facebook.com/infoduburkina (Facebookpagina Info du Burkina) • https://tinyurl.com/ymjtrspt (advertenties Info du Burkina)
Observatie 2.1e	<i>De toenmalige Wagner leider Prigozhin feliciteert kapitein Troaré met zijn staatsgreep en haalt hard uit naar Frankrijk in datzelfde bericht. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Op zijn officiële Telegram account steunt Prigozhin coupleider Traoré met zijn staatsgreep. Daarnaast haalt hij hard uit naar de kolonisten (i.e. Frankrijk) waarvan hij zegt dat zij het Burkinese volk beroofden, bendes trinden en daardoor de lokale bevolking veel leed hebben bezorgd. Dit wordt bevestigd door BBC, ADF en CFR. Op die manier, terwijl hij zich rechtstreeks richt tot de junta, gooide hij olie op het vuur in een context waarbij er al onvrede was over Frankrijk. Om de empirische bevestiging te verhogen kan op zoek gegaan worden naar meerdere dergelijke berichten alsook verklaringen van de junta waarbij ze lijken tot conformeren aan die Russische berichten. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://t.me/Prigozhin_hat/1736 (officiële Telegram Prigozhin) • https://www.bbc.com/news/world-africa-63171771 (bericht Prigozhin BBC) • https://adf-magazine.com/2022/10/russia-eager-to-exploit-a-second-coup-in-burkina-faso/ (bericht Prigozhin ADF) • https://www.cfr.org/blog/country-freefall (bericht Prigozhin CFR)
Deel 2.2	Frankrijk trekt zich terug na spanningen met de Burkinese junta.
Observatie 2.2f	<i>Reuters en VOA berichtten dat een Frans militair konvooi werd tegengehouden door een protesterende menigte in Burkina Faso (20/11/2021) (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: De integere persagentschappen Reuters en VOA meldde eind november 2021 dat een Frans militair konvooi, onderweg naar Niger, werd tegengehouden in Kaya (Burkina Faso). Een woedende menigte van lokale Burkinezen hield de Fransen tegen omdat ze hen ervan verdachten wapens te smokkelen naar jihadisten. Het is een populaire complottheorie die vaker voorkomt in de Sahel. Tijdens het oponthoud raakten enkele Burkinezen gewond door Franse geweschoten, wat de perceptie over Frankrijk niet ten goede kwam. Toch leidde dit nog niet meteen tot

	een breuk met Burkina Faso aangezien president Kaboré Frankrijk niet liet vallen. Conclusies over de impact op de latere junta zijn moeilijk te formuleren aangezien het incident al maanden voor de staatsgreep plaats vond. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://www.reuters.com/world/africa/french-military-convoy-blocked-burkina-faso-by-protesters-2021-11-19/ (persbericht Reuters) • https://www.voanews.com/a/protesters-gather-outside-ouagadougou-to-block-french-military-convoy-headed-to-niger/6322071.html (persbericht VOA)
Observatie 2.2g	<i>De Franse ambassade in Ouagadougou wordt begin oktober 2022 aangevallen door demonstranten (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Degelijke bronnen zoals Oxford Analytica en Politico beschrijven hoe de Franse ambassade wordt aangevallen in de dagen na de tweede staatsgreep. De Frans-Burkinese spanningen liepen toen op nadat de nieuwe junta Frankrijk ervan beschuldigde de afgezette Damiba te verbergen op een Franse militaire basis om daarbij zijn terugkeer als staatshoofd te plannen. Het leidde ertoe dat verschillende Franse symbolen, zoals de ambassade en het Franse culturele instituut in Ouagadougou veel schade opliepen tijdens aanvallen van demonstranten. In een video van het persagentschap Agence France-Presse (AFP) waarbij de aanval op de ambassade gefilmd wordt, zijn ook Russische vlaggen zichtbaar. Het kon niet achterhaald worden wie verantwoordelijk was voor het bezorgen van de Russische vlaggen aan de protesteersders. Wel toont het aan dat er op zijn minst tijdens de toenemende Frans-Burkinese spanningen een vorm van invloed vanuit Moskou aanwezig moet geweest zijn. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://dailybrief.oxan.com/Analysis/ES273115/Burkina-Faso-New-coup-may-lead-to-Russia-opening (Oxford Analytica) • https://www.politico.eu/article/french-symbols-targeted-after-burkina-faso-coup/ (Politico) • https://www.youtube.com/watch?v=3niUmBeYCjI (video AFP aanval ambassade + Russische vlag zichtbaar)
Observatie 2.2h	<i>Protesten in Burkina Faso eind januari 2023 vragen het vertrek van Frankrijk. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: VOA en Africanews meldden eind januari dat demonstranten in Burkina Faso het vertrek eisten van Frankrijk. Deze protesten werden geleid door het Collectif des leaders panafricains (CLP), een maatschappelijke middenveldorganisatie dat zich oriënteert als anti-Frans en voorstander van samenwerking met landen als Rusland, China en Noord-Korea. Hun Facebookpagina heeft momenteel een klein aantal volgers (minder dan 1000) maar dit bracht hun mobilisatiekracht niet in het gedrang. Dit wordt onder andere duidelijk op de populaire Facebookpagina Coalition Burkina Russie (54 000 volgers) waarbij een livevideo (meer dan 9000 keer bekeken) beelden toont van de CLP-protesten. Net als bij het beeldmateriaal van VOA en Africanews zijn hier duidelijke anti-Franse en pro-Russische borden, slogans en vlaggen te zien. Het is opnieuw een indicatie van de toegenomen spanningen tussen

	Parijs en Ouagadougou maar er moet nog achterhaald worden in welke mate Rusland banden heeft met organisatoren achter CLP en Coalition Burkina Faso. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://www.voaafrica.com/a/hundreds-join-anti-france-protest-in-burkina-faso/6927375.html (VOA News anti-Franse protesten) • https://www.africanews.com/2023/01/20/demonstrators-demand-france-withdrawal-from-burkina-faso/ (Africanews anti-Franse protesten) • https://www.facebook.com/profile.php?id=100089256221887 (Facebookpagina CLP) • https://www.facebook.com/profile.php?id=100086407894548 (Facebookpagina Coalition Burkina Russie) • https://tinyurl.com/4p9jyk74 (video met spandoek welke landen CLP steunt) • https://tinyurl.com/4c5xk755 (livevideo van protesten CLP)
Observatie 2.2i	<i>De Franse ambassadeur in Burkina Faso wordt gevraagd te vertrekken, wat uiteindelijk ook gebeurt. (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Het debacle begint wanneer RFI en Oxford Analytica begin januari 2023 berichtten dat het Frans ministerie van Buitenlandse Zaken bevestigt dat het een brief ontvangen had van de Burkinese autoriteiten om de Franse ambassadeur Luc Hallande terug te trekken. De vraag kwam er nadat de ambassadeur zonder medeweten van de junta aan Franse onderdanen zou hebben gevraagd om een grote Burkinese stad te verlaten wegens veiligheidsredenen. Op dat moment weigerde Parijs echter om in te gaan op het verzoek en bleef de ambassadeur aan. Uiteindelijk zal in navolging van de anti-Franse protesten Parijs op 26 januari 2023 beslissen om hun ambassadeur terug te roepen. Later zal de junta de aanstelling van een nieuwe ambassadeur tegenhouden en de Franse militaire attaché op de ambassade uitwijzen. Het toont alvast aan dat er voorafgaand aan het Franse militaire vertrek zware diplomatieke spanningen plaatsvonden tussen Burkina Faso en Frankrijk. Verder onderzoek moet uitwijzen in welke mate Rusland die periode een anti-Frans narratief verspreidde. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://dailybrief.oxan.com/Analysis/ES275080/Burkina-Faso-local-politics-may-push-break-with-France (Oxford Analytica, Burkina Faso eist vertrek Franse ambassadeur) • https://www.rfi.fr/fr/afrique/20230103-paris-confirme-la-requete-des-autorites-burkinabè-demandant-le-départ-de-l-ambassadeur-de-france (RFI, Frankrijk bevestigt dat Burkina Faso vertrek eist van ambassadeur) • https://www.reuters.com/world/french-foreign-minister-we-support-our-ambassador-burkina-faso-2023-01-05/ (Reuters, Frankrijk blijft ambassadeur steunen) • https://www.lemonde.fr/afrique/article/2023/01/26/le-burkina-faso-acte-le-depart-des-troupes-francaises-paris-rappelle-son-ambassadeur_6159448_3212.html (Le Monde, Frankrijk roept ambassadeur terug) • https://www.lemonde.fr/afrique/article/2023/08/23/le-burkina-faso-refuse-d-approuver-la-nomination-d-un-nouvel-ambassadeur-francais_6186288_3212.html (Le Monde, Burkina Faso houdt aanstelling nieuwe Franse ambassadeur tegen) • https://www.la-croix.com/international/Le-Burkina-Faso-expulse-lattache-militaire-lambassade-France-2023-09-15-1201282986 (La Croix, militaire attaché uitgewezen)

Observatie 2.2j	<i>Frankrijk trekt zich op vraag van Burkina Faso militair terug, wat officieel bevestigd wordt op 19 februari 2023. (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: In navolging van de toegenomen spanningen berichtte Le Monde eind januari 2023 dat de woordvoerder van de Burkinese regering, Jean-Emmanuel Ouédraogo, het vertrek heeft gevraagd van de Franse militairen. De junta beëindigde het defensieakkoord die de militaire samenwerking met Frankrijk organiseerde. Enkele dagen later gaat Parijs er met akkoord om hun troepen terug te trekken. Op 19 februari 2023 werd me een ceremonie waarbij de Franse vlag werd neergehaald het officiële einde aangekondigd voor Opération Sabre. Op dat moment en in navolging van gesprekken tussen Moskou en de Burkinese premier werd de aanwezigheid van Rusland via o.a. hun PMC's verwacht om de Fransen te vervangen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://www.lemonde.fr/en/burkina-faso/article/2023/02/20/french-army-operation-in-burkina-faso-officially-over_6016523_222.html (Le Monde, junta vraagt vertrek Franse militairen) • https://www.dw.com/en/france-agrees-to-pull-troops-from-burkina-faso/a-64513392 (DW, Frankrijk gaat akkoord met vertrek) • https://www.lemonde.fr/afrique/article/2023/01/23/au-burkina-faso-le-porte-parole-du-gouvernement-confirme-avoir-demande-le-depart-des-forces-speciales-francaises_6158972_3212.html (Le Monde, Opération Sabre officieel beëindigt)
Conclusie bewijs 2	De betrouwbaarheid van de observaties is over het algemeen degelijk. Dit komt doordat de bronnen vaak integere persagentschappen zijn of als primair kunnen gezien worden zoals het elite-interview en berichten op officiële sociale media-accounts. Bij de matige bronnen zijn nog extra observaties nodig om de betrouwbaarheid te verhogen maar de eerste aanwijzingen lijken alvast een goede stap in die richting. Over het algemeen kan gesteld worden dat ontevredenheid over Frankrijk bij de Burkinese junta en bevolking leidde tot de stopzetting van Opération Sabre. Ook de Russische vlaggen die telkens terugkeerden tijdens demonstraties zijn een indicatie dat er invloed vanuit Moskou werd uitgeoefend bij de Frans-Burkinese spanningen. Echter zijn er voorlopig nog onvoldoende observaties gevonden die aantonen dat Rusland rechtstreeks betrokken is bij maatschappelijke middenveldorganisaties of de junta in die periode. Verder onderzoek moet deze betrokkenheid uitklaren maar met de huidige aanwijzingen is wel matig bewijs gevonden voor de Russische invloed die zich voorlopig manifesteert als opportunistisch i.p.v. orkestrerend.

Voorspeld bewijs 3 (pro-Russisch)	Rusland biedt een militair alternatief aan dat wordt aangenomen door de (Burkinese) junta. (DNA test)
Deel 3.1	Rusland biedt een militair alternatief aan de Burkinese junta.

Observatie 3.1a	<i>De leider van de Russische PMC COSI, Alexander Ivanov, biedt hulp aan de eerste Burkinese junta. (spoorbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: Reuters en VOA stellen in hun bericht daterend van januari 2022 dat Ivanov de diensten van zijn PMC heeft aangeboden aan de Burkinese coupleiders. Volgens de Burundese BBC zou de leider van COSI, die al in de CAR actief zijn, de militaire autoriteiten in Ouagadougou hebben aangeschreven dat ze bereid het Burkinese leger te trainen en helpen in de strijd tegen jihadistische opstandelingen. Hoewel Reuters, VOA en BBC betrouwbare bronnen zijn kon deze informatie nog niet in detail teruggevonden worden. Ook was het BBC bericht alleen bij de Burundese afdeling terug te vinden. Om de betrouwbaarheid naar degelijk te verhogen is het origineel bericht van Ivanov cruciaal, iets wat momenteel niet kon worden achterhaald. Indien wel zou het ook de voorspelling sterk empirisch bevestigen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://www.reuters.com/world/africa/w-africa-coups-show-limits-diplomacy-opening-door-new-players-2022-01-26/ (Reuters, aanbod Ivanov) • https://www.voanews.com/a/pro-russia-sentiment-grows-in-burkina-faso-after-coup/6416363.html (VOA, aanbod Ivanov) • https://www.bbc.com/gahuza/60150974 (BBC Burundi, aanbod Ivanov)
Observatie 3.1b	<i>Kyélem Apollinaire de Tambèla, de premier van Burkina Faso, gaat in december 2022 in het geheim naar Moskou. (spoorbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: In nieuwsberichten van Jeune Afrique, Oxford Analytica en Africanews wordt bericht dat de Burkinese premier in alle discretie naar Moskou afreisde. Zo zou hij daar besprekingen gevoerd hebben over het aanschaffen van militair materieel en werd vanuit Frankrijk gevreesd dat hij er vertegenwoordigers van de Wagner Group ontmoette. Deze vrees werd enkele dagen later verder kracht bijgezet wanneer de Ghanese president Nana Akufo-Addo Burkina Faso ervan beschuldigde een overeenkomst te hebben gesloten met de Russische PMC. Meer observaties over de ontmoeting en de besproken onderwerpen die Tambèla had in Moskou zouden de empirische bevestiging kunnen verhogen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://www.jeuneafrique.com/1399624/politique/exclusif-burkina-faso-le-voyage-secret-du-premier-ministre-a-moscou/ (Jeune Afrique, Burkinese premier naar Moksou) • https://dailybrief.oxan.com/Analysis/ES274634/Visit-may-portend-closer-Burkina-Faso-Russia-ties (Oxford Analytica, Burkinese premier naar Moskou) • https://fr.africanews.com/2022/12/12/burkina-faso-le-voyage-discret-du-premier-ministre-a-moscou/ (Africanews, Burkinese premier naar Moskou) • https://www.africanews.com/2022/12/16/ghana-accuses-burkina-faso-of-hiring-russian-wagner-mercenaries/ (Africanews, president Ghana beschuldigt junta van samenwerking met de Wagner Group)

Observatie 3.1c	<i>Tussen de Burkinese junta en delegaties van het Russisch ministerie van defensie vinden er in het najaar van 2023 verschillende ontmoetingen plaats. (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Op 31 augustus 2023 is er een eerste bezoek van de Russische delegatie in Ouagadougou. Hierbij zijn prominente figuren aanwezig zoals de Russische viceminister van defensie Yevkurov en Konstantin Myrzhayants, de leider van de Russische PMC Redut. Op 16 september 2023 werd opnieuw een Russische delegatie ontvangen en ook op 5 oktober dat jaar was er een Russisch-Burkinese topontmoeting. Op 7 november 2023 bezocht de Burkinese minister van defensie Kassoum Coulibaly zijn Russische collega Sergey Shoigu. Daarbij werd gesteld dat het doel van de onderhandelingen het versterken van de vaardigheden en capaciteiten van de nationale strijdkrachten is. Aangezien militaire samenwerking wordt toegegeven en bij de ontmoetingen belangrijke personen aanwezig waren die gelinkt kunnen worden aan Russische PMC's zoals Redut en het latere Africa Corps is dit een sterke empirische bevestiging van de voorspelling. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://www.wsj.com/video/series/in-depth-features/how-russia-is-restructuring-wagner-groups-africa-operations/32272869-3B47-4037-9135-1FA4F2004B4E (WSJ, video Russische delegatie in Burkina Faso augustus en september 2023) • https://www.voaafrica.com/a/burkina-faso-leader-discusses-military-cooperation-with-russian-delegation/7250488.html (VOA, Russische delegatie 31/08/23 in Burkina Faso) • https://faso7.com/2023/09/16/cooperation-militaire-russie-burkina-faso-une-delegation-recue-par-le-capitaine-traore/ (Faso7, Russisch-Burkinese ontmoeting 16/09/23) • https://tinyurl.com/42e2za54 (officiële Facebookpagina van het Burkinese staatshoofd Pr�sidence du Faso, Russisch-Burkinese ontmoeting, 05/10/23) • https://www.africanews.com/2023/11/08/burkina-faso-russia-discuss-military-cooperation/ (Africanews, Burkinese delegatie in Rusland 07/11/23) • https://alleyesonwagner.org/2023/12/04/opa-russe-sur-le-burkina/ (All Eyes On Wagner, alle Russisch-Burkinese ontmoetingen)
Observatie 3.1d	<i>Burkinese militairen krijgen opleiding in Moskou terwijl er gerekruteerd wordt voor Africa Corps. (spoorbewijs, verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Het doorgaans goed geïnformeerde Institute for the Study of War (ISW) meldt in november 2023 dat het Russische ministerie van defensie de rekrutering is gestart voor het Africa Corps. Telegramberichten bevestigen dat dit o.a. in Burkina Faso kan ontplooid worden waardoor het op dat moment er op leek dat het de activiteiten van de Wagner Group in de Sahel ging overnemen. In diezelfde periode berichtte Jeune Afrique dat een tiental Burkinese officieren een opleiding gaan volgen in Moskou. Het wijst erop dat het Kremlin zowel Russische huurlingen als training voor de Burkinese militairen aanbiedt. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://tinyurl.com/ta33bnvn (ISW, rekrutering voor Africa Corps) • https://t.me/dva_majors/29354 (Telegram Russische milblogger, rekrutering Africa Corps)

	• https://perma.cc/7B7K-S398 (Telegram African initiative, rekrutering Africa Corps) • https://www.jeuneafrique.com/1505397/politique/ibrahim-traore-envoie-ses-officiers-mecontents-en-stage-en-russie/ (Jeune Afrique, Burkinese militairen volgen opleiding in Moskou)
Observatie 3.1e	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst lijst op welk militair materieel Rusland de voorbije jaren heeft geleverd aan Burkina Faso. (verslagbewijs, patroonbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: De expert stelt dat vanaf 2023 Rusland een aantal gevechtsvliegtuigen heeft geleverd aan Burkina Faso. Het gaat hierbij om 2 gevechtshelikopters van het type MI-17-1V, een MI-35M gevechtshelikopter en een MI-26 transporthelikopter. Omwille van de beperkte vloot die de Burkinese luchtmacht heeft toont de levering van vier toestellen aan dat na de tweede staatsgreep het arsenaal grondig werd uitgebreid met Russisch materieel. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • Interview 6 : expert Russisch materieel, afgenomen op 20/03/2024
Deel 3.2	De Burkinese junta neemt het Russische bod aan.
Observatie 3.2f	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst stelt dat het Russische aanbod veel nauwer aansloot op wat de Burkinezen zochten (verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Volgens de official hebben de Afrikaanse landen zoals Burkina Faso geen eigen wapenindustrie en moeten ze dus wel ergens aankloppen. Hetgeen dat de Russen aanbieden is daarbij voor hen interessanter dan het Westen. Zo worden de junta's niet veroordeeld, zijn er geen eisen op vlak van democratie, is het materiaal goedkoper en minder gevoelig dan het Westerse, zijn ervaren huurlingen beschikbaar die een ruim mandaat krijgen en bestaat er de mogelijkheid om die te betalen met bodemrijdommen. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • Interview 2 : expert Burkina Faso, afgenomen op 27/03/2024
Observatie 3.2g	<i>Bij de vorming van een militair-vrijwilligerskorps draagt de commandant een Wagner uniform. (spoorbewijs)</i> • Zwakke empirische betrouwbaarheid: Tijdens een reportage van het Burkinese BF1 op 25 oktober 2023 is te zien hoe de commandant die het militair-vrijwilligerskorps traint, emblemen draagt met het Wagner Group logo. De beelden lijken in eerste instantie authentiek en worden ook bevestigd door All Eyes On Wagner. Echter zijn geen andere observaties gevonden die meer duidelijkheid hierover geven. Ook is niet geweten of de commandant via de PMC de kledij heeft verkregen en in welke mate de Wagner Group betrokken is bij de opleiding van het gemengde bataljon. Triangulatie is sterk aangeraden om de betrouwbaarheid en empirische bevestiging te verhogen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 3

	Bronnen: • https://www.youtube.com/watch?v=NzeilkKqFjw (BF1, video Wagner logo) • https://alleyesonwagner.org/2023/12/04/opa-russe-sur-le-burkina/ (onderzoek All Eyes On Wagner)
Observatie 3.2h	<i>Russisch militair medisch personeel helpt Burkina Faso in november 2023 tegen een uitbraak van Dengue uitbraak. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Het Burkinese Radiodiffusion Télévision du Burkina (RTB) maakt een reportage waarin aan bod komt hoe Russisch militair medisch personeel van 10 tot 15 november 2023 Burkina Faso helpt in de strijd tegen een epidemie van Dengue. In de video bevestigt de Burkinese minister van volksgezondheid dat de Russen met o.a. wetenschappelijk onderzoek en kennis de epidemie en andere ziekten trachtten te bestrijden. Dit werd ook verspreid op Russische telegramkanalen en het verhaal wordt verder bevestigd door expert Michael Shurkin en Le Monde. Daarnaast deelde het Russisch desinformatiekanaal African Initiative het statement van het Burkinees agentschap van informatie dat de Dengue epidemie de schuld is van het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank. Het is opvallend hoe Russische militaire samenwerking zich manifesteerde op “zachtere domeinen”, daar waar Frankrijk de voorbije decennia actief was. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://tinyurl.com/2yfd3dds (RTB, video Russische hulp tegen Dengue) • https://twitter.com/MichaelShurkin/status/1724399676844069100 (Twitter, bevestiging Shurkin van Russische hulp tegen Dengue) • https://www.lemonde.fr/afrique/article/2023/11/15/le-burkina-faso-resserre-son-alliance-avec-la-russie_6200216_3212.html (Le Monde, Russische hulp tegen Dengue) • https://perma.cc/5DFU-4CN3 (Telegramkanaal) • https://perma.cc/N7KR-L8NT (Burkinees agentschap van informatie) • https://perma.cc/L5QA-4DGV (African Initiative)
Observatie 3.2i	<i>Een twintigtal Russen in militair uniform arriveren in Ouagadougou op 10 november 2023. (spoorbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: France24, Jeune Afrique en onderzoek van All Eyes On Wagner stellen dat een twintigtal Russen die gekleed zijn in militair uniform, landden in Ouagadougou. Van het Russische militaire vliegtuig zijn bewijzen gevonden maar het is niet geweten of de Russen onderdeel uitmaakten van het Russisch leger, de Wagner Group, Redut, het latere Africa Corps of een andere PMC. Wel kon Jeune Afrique bevestigen dat de militairen in Ouagadougou verbleven, meer bepaald in een luxehotel. Een aan de Wagner Group gelinkt Telegramkanaal insinueerde dat het de Wagner Group was die aankwam in Burkina Faso maar dit kan niet geverifieerd worden. Het wijst er wel op dat Burkina Faso in gaat op het aangeboden Russische alternatief. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3

	Bronnen: • https://alleyesonwagner.org/2023/12/04/opa-russe-sur-le-burkina/ (All Eyes On Wagner) • https://tinyurl.com/e8xczbvu (France24) • https://www.jeuneafrique.com/1503219/politique/au-burkina-faso-des-militaires-russes-pour-protoger-ibrahim-traore/ (Jeune Afrique) • https://t.me/wagnernew/11681 (Telegram)
Observatie 3.2j	<i>Verschillende bronnen berichtten begin 2024 dat het Africa Corps was toegekomen in Burkina Faso (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Oxford Analytica, Deutsche Welle (DW) en het Centre for Eastern Studies (OSW) meldden begin 2024 dat een contingent van een 100-tal Russen onder de naam Africa Corps in Burkina Faso waren gearriveerd. De organisatie valt onder het Russisch ministerie van defensie maar bestaat wel uit een mix van huurlingen en vrijwilligers waarbij het geen deel uitmaakt van de officiële Russische troepenmacht. Een bericht op het officiële Telegramaccount van Africa Corps stelt dat er nog eens 200 personen het contingent komen verstrekken. Ze moeten de militaire samenwerking met Burkina Faso versterken om zo de terroristische situatie onder controle te krijgen. Het ISW stelt dat ze naast training van elite-eenheden ook de junta moet beschermen tegen o.a. staatsgrepen, iets wat niet onlogisch is aangezien er na de tweede staatsgreep al enkele mislukt coup pogingen waren. Het is het ultieme bewijs dat Burkina Faso voor het Russische alternatief heeft gekozen om Frankrijk te vervangen. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2024-01-31/wagner-forces-under-a-new-flag-russias-africa-corps-burkina-faso (OSW) • https://www.dw.com/en/after-wagner-russia-makes-new-military-plans-in-africa/a-68213643 (DW) • https://dailybrief.oxan.com/Analysis/DB285477/Burkina-Faso-will-tightly-control-Russian-presence (Oxford Analytica) • https://t.me/KorpusAfrica/210 (Telegrambericht) • https://www.understandingwar.org/backgrounder/salafi-jihadi-movement-update-special-edition (ISW) • https://www.reuters.com/world/africa/burkina-faso-junta-says-it-thwarted-coup-attempt-tuesday-2023-09-27/ (Reuters, coup poging) • https://www.theafricareport.com/333448/burkina-faso-four-soldiers-arrested-in-plot-against-ibrahim-traore/ (The Africa Report, coup poging)
Conclusie bewijs 3	Een meerderheid van de bronnen zijn degelijk betrouwbaar omwille van geloofwaardige open source sites. De matige observaties kunnen daarnaast hun betrouwbaarheid verhogen indien er triangulatie wordt gedaan. De observaties zijn ook in de meeste gevallen een sterke empirische bevestiging van de hypothese wat dit een relatief sterk bewijs maakt. Er is duidelijk zichtbaar hoe het contact tussen Burkina Faso en Rusland leidt tot een militair partnerschap. Wel moet bemerkt worden dat de samenwerking er kwam nadat de Burkinese junta toenadering en nieuwe partners zocht. Rusland van hun kant stond alvast open voor een coöperatie en het lijkt erop dat het hiervoor invloed uitoefende, al mag dat ook niet overdreven worden. Daarnaast zal

	de tijd nog moet uitwijzen in welke mate de Russen COIN-operaties gaan ondernemen en of hun contingent nog gaat uitbreiden. Maar hun militaire aanwezigheid is alvast een feit.
--	---

Bijlage 8

Causaal mechanisme: impact Russische invloed (oorzaak: toegenomen militarisering in Niger; gevolg: terugtrekking <i>Les éléments français au Niger</i>)	
Voorspeld bewijs 1 (anti-regering)	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de lokale (Nigerese) bevolking over hun overheid wat leidt tot een staatsgreep. (<i>motive-and-opportunity test</i>)
Deel 1.1	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid van de Nigerese bevolking over hun overheid.
Observatie 1.1a	<i>Twee military officials van een Europese veiligheidsdienst spreken zich uit over ontevredenheid bij de bevolking. (verslagbewijs)</i>
	• Degelijke empirische betrouwbaarheid: Volgens de twee experts zijn er niet meteen aanwijzingen dat Rusland de ontevredenheid bij de bevolking voedde over hun overheid. De onvrede was al aanwezig en de link met Rusland wordt vaak uitvergroot. De invloed die Rusland had was dat het vooral het anti-regeringssentiment bij de Nigerezen exploiteerde in plaats van aanstuurde. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1
	Bronnen: • Interview 4: experts Niger, afgenomen op 14/03/2024 en 04/04/2024
Observatie 1.1b	<i>De Nigerese pan-afrikaanse beweging Union Des Patriotes Panafricanistes (UNPP) en hun leider profileren zich als anti-Frans, pro-Russisch en pro-junta. (spoorbewijs)</i>
	• Degelijke empirische betrouwbaarheid: De populaire leider van het UNPP, Abdourahmane Oumarou (192 000 volgers) is al jarenlang voorstander van samenwerking met Rusland. Zo was hij aanwezig op beide Russia-Africa Summits in 2019 en 2023. Daarnaast is hij ook een rabiaat tegenstander van Frankrijk. Verder toont hij zich ook een voorstander de Nigerese junta maar zijn geen observaties gevonden voor het organiseren van anti-regeringsprotesten en zijn ook niet meteen berichten gevonden die tegen president Bazoum pleitten. Er lijkt dus een bepaalde Russische invloed aanwezig te zijn maar dit vertaalde niet in een anti-overheidsdiscours. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1
	Bronnen: • https://www.facebook.com/IntchinAfrica/ (Facebookpagina UNPP, 4800 volgers) • https://www.facebook.com/abder2810 (Facebookpagina Oumarou) • https://tinyurl.com/yc7t6b72 (Oumarou aanwezig op Russia-Africa Summit Sochi 2019) • https://tinyurl.com/p8ujpm3j (Oumarou en UNPP aanwezig op Russia-Africa Summit Sint-Petersburg 2023) • https://tinyurl.com/yjaip7ev (UNPP steunt junta) • https://tinyurl.com/4fn38wsn (UNPP anti-Frans)

Observatie 1.1c	<i>Het Partenariat Alternatif Russie-Afrique pour le Développement Économique (PARADE) en zijn Nigerese tak pleiten voor samenwerking met Rusland en zijn voorstander van de junta. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: PARADE is een organisatie verspreid over verschillende Afrikaanse landen. Zowel de PARADE International leider als de Nigerese tak hebben al jarenlang banden met Moskou. Zo zijn was er een ontmoeting in november 2022 met de Russische ambassadeur van Niger (Igor Gromyko, die gestationeerd is in Mali). Daarnaast toont onderzoek van het Code for Africa aan dat de leider van PARADE international al jaren banden heeft met Russische diplomaten. Ook spreken ze meteen na de staatsgreep hun steun uit voor de Nigerese junta. Hier is dus een duidelijke voorbeeld van Russische invloed maar is wel geen bewijs terug te vinden van inmenging in de staatsgreep. Berichten op protesten tegen de Nigerese president werden niet gevonden. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://www.facebook.com/paradeorganisation/ (Facebookpagina PARADE International, 3800 volgers) • https://tinyurl.com/22y6x2j6 (meeting PARADE en Russische ambassadeur) • https://disinfo.africa/parade-stirs-up-pro-russian-sentiment-in-niger-393828489929 (onderzoek CfA) • https://tinyurl.com/2uk77c2u (PARADE steunt junta) • https://tinyurl.com/2s3b8m89 (PARADE steunt junta)
Observatie 1.1d	<i>In een video noemt de populaire Zimbabweaanse TikTokker Mutapabere president Bazoum een Westerse marionet en pleit voor coups en Russische samenwerking. (spoorbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: In de video die in de dagen na de Nigerese staatsgreep werd gepost haalt de TikTokker fel uit naar president Bazoum en pleit hij voor meer betrokkenheid van Rusland. De man heeft momenteel 35 100 volgers maar het oorspronkelijk account met de video zijn verwijderd, al is er wel een kopie van het filmpje teruggevonden. Onderzoek van de Nigeriaanse fact-checking organisatie Dubawa toont aan dat de video meer dan 600 000 keer bekeken werd en dat hij gelinkt kan worden met een web van pro-Russische en pro-coup accounts. Deze zijn momenteel verwijderd en ook over Dubawa kan geen informatie over hun geloofwaardigheid teruggevonden worden. Daarnaast zijn er geen aanwijzingen dat de TikTokker zich actief voor de staatsgreep van juli 2023 uitsprak tegen Bazoum. Het maakt dat de betrouwbaarheid matig is en de empirische bevestiging zwak. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://dubawa.org/we-tracked-tiktok-man-glorifying-coups-calling-for-russian-alliance-guess-who-and-where-he-hails-from/ (onderzoek Dubawa) • https://www.tiktok.com/@mutapabere3?is_from_webapp=1&sender_device=pc (TikTok kanaal Mutapabere) • https://www.tiktok.com/@for_the_gambia1965/video/7260836628250250501 (kopie TikTok video pro coups)

Observatie 1.1e	<i>Pro Russische berichten en desinformatie duiken eind 2022 en begin 2023 op in Niger. (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: Nieuwskanalen zoals France24, Jeune Afrique en Africanews meldden eind 2022-begin 2023 dat erin de periode na het staatsbezoek van president Bazoum aan Frankrijk een grote stijging aan desinformatie in Niger opdook. Via onder andere gemanipuleerde beelden werden dodelijke jihadistische aanvallen, bombardementen, wantoestanden door de Fransen, pro-Russische berichten en een vermeende staatsgreep verspreid onder de Nigerese bevolking. In een populair bericht van een pro-Kremlin Telegramaccount (+500 000 views) werd omschreven dat de uraniummijnen in Niger het volgende doel van Wagner zouden zijn. De berichten moesten een pro-Rusland, anti-overheid en anti-Frans sentiment creëren in Niger. Volgens president Bazoum en Jeune Afrique was Rusland en de Wagner Group hiervoor verantwoordelijk maar dit kon niet geverifieerd worden. Het Nigerese Studio Kalangou wees erop dat de berichten kwamen van Facebookpagina's uit Burkinese en Malinese hoek waarbij niet duidelijk was of er een verdere link met Rusland kon vastgesteld worden. Verdere triangulatie is nodig om de empirische betrouwbaarheid en bevestiging te verhogen maar deze observaties lijken een verband met Rusland te indiceren. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://www.jeuneafrique.com/1425626/politique/le-niger-et-la-cote-divoire-dans-le-viseur-de-wagner/ (Jeune Afrique, desinformatie van Wagner) • https://www.france24.com/en/live-news/20230323-disinformation-attack-targeted-key-sahel-state-niger-afp-investigation (France24, aanval van desinformatie) • https://fr.africanews.com/2023/03/23/le-niger-cible-par-une-vague-de-desinformation/ (Africanews, aanval van desinformatie) • https://www.studiokalangou.org/89636-faux-il-ny-a-pas-eu-de-coup-detat-au-niger (Studie Kalangou, valse geruchten over staatsgreep) • https://t.me/boris_rozhin/66133 (pro-Kremlin blogger Telegram)
Deel 1.2	De Nigerese ontevredenheid leidt tot een staatsgreep.
Observatie 1.2f	<i>Vlak voordat president Bazoum begint aan zijn ambtstermijn is er in maart 2021 een mislukte coup poging in Niger. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Twee dagen voor inauguratie van Bazoum pleegt een militaire luchtmacht eenheid een coup poging die uiteindelijk mislukt. De gebeurtenissen deden zich voor in navolging van oppositiekandidaat en voormalig president Ousmane die zich niet akkoord verklaarde met de verkiezingsuitslag. Daarnaast schetst het Africa Report dat er al langer onvrede was bij de Nigerese troepen over hun regering. Zo probeerde de voorganger van Bazoum het leger te verenigen door meer minderheidsgroepen erop te nemen. Echter loste dit niet de spanningen op aangezien vooral de grotere etnische groepen onevenredig bleven profiteren zoals bij benoemingen. Er is weinig geweten over het motief van de coupleggers maar de onvrede lijkt uit deze richting te komen. Echter werd de coup poging al snel neergeslagen door o.a. de presidentiële garde en leek de bevolking niet meteen hun steun er voor uit te spreken. Ook over Russische inmenging werd geen enkel bewijs gevonden. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1

	Bronnen: • https://www.france24.com/en/live-news/20210331-attempted-coup-in-niger-france-24 (France24, poging tot staatsgreep) • https://www.africanews.com/2021/03/31/several-people-arrested-after-coup-attempt-in-niger/ (Africanews, poging tot staatsgreep) • https://tinyurl.com/2s4h8wrs (The Africa Report, poging tot coup en onvrede leger) • https://www.bbc.com/news/world-africa-56589168 (BBC, poging tot staatsgreep)
Observatie 1.2g	<i>De pro-Russische en anti-Franse M62-beweging organiseert eind 2022 demonstraties. (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: De M62-beweging is een coalitie van sociale middenveldorganisaties en positioneert zich als anti-Frans, pro-Russisch en pro-junta. Reeds in 2022 werden een manifestaties georganiseerd tegen de Franse militaire aanwezigheid en waren Russische vlaggen daarbij zichtbaar. Volgens Africnews en ActuNiger richtten de M62-aanhangers zich ook tegen de regering waarbij ze protesteerden tegen de kosten van levensonderhoud en de stijging van de dieselprijzen. Ook konden ze zich niet vinden in een beslissing van de Nigerese autoriteiten die in oktober 2022 een demonstratie verbood en diezelfde maand ook hun leider Seyodu Abdoulaye oppakte. Na de staatsgreep van juli 2023 organiseerde de coalitie manifestaties die hun steun uitspraken voor de junta. Ook hier waren opnieuw Russische vlaggen zichtbaar, al is het momenteel onduidelijk in welke mate Rusland een link heeft met de beweging waardoor verder onderzoek is aangewezen. Hoewel de beweging de junta steunt, is het niet duidelijk of ze faliekant tegen de omvergeworpen regering waren. Hun protesten voor de staatsgreep leken vooral gericht tegen het vertrek van Frankrijk en tegen de stijgende kot van levensonderhoud. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://www.facebook.com/mouvement62/ (Facebookpagina M62, 11 000 volgers) • https://tinyurl.com/3munhk86 (demonstratie september 2022) • https://fr.africanews.com/2022/09/19/des-nigeriens-manifestent-contre-la-presence-militaire-francaise/ (Africanews, demonstratie september 2022) • https://tinyurl.com/yput97t8 (ActuNiger, demonstratie in oktober 2022 verboden) • https://tinyurl.com/ykp2cxmp (demonstratie pro-junta juli 2023) • https://tinyurl.com/4ztmw62e (demonstratie pro-junta augustus 2023) • https://www.la-croix.com/Monde/Niger-quest-M62-mouvement-pro-putsch-reclame-depart-Francais-2023-08-03-1201277712 (La Croix, pro-junta, pro-Russisch en anti-Frans)
Observatie 1.2h	<i>De Nigerese tak van Tournons la page (TLP) organiseert protesten tegen de Nigerese overheid (spoorbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: De beweging is een coalitie van verschillende Afrikaanse middenveldorganisaties en zet zich in voor democratisering en goed bestuur. Het heeft een tiental lokale afdelingen waaronder de Nigerese. Volgens ActuNiger, France24 en RFI organiseerde deze tak demonstraties tegen de Nigerese overheid en eisten ze de vrijlating van TLP-activisten in 2021 en 2022. Het is niet terug te vinden hoe succesvol deze demonstraties waren maar het lijkt erop dat deze niet meteen een invloed hadden op de

	staatsgreep in 2023. In een bericht op hun Facebookpagina (3700 volgers) vlak na de coup laten ze ook uitschijnen geen grote aanhanger van de junta te zijn. Wel meldt nieuwssite aNiaméy dat de TLP Niger leider Zodi, Rusland als een goede veiligheidspartner ziet. Het indiceert een pro-Russische houding van de groepering maar dit standpunt is niet terug te vinden voor de staatsgreep van juli 2023. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://www.actuniger.com/societe/17733-manifestation-contre-les-bases-etrangeres-tournons-la-page-reprogramme-sa-sortie-pour-le-dimanche-prochain.html (ActuNiger, demonstratie TLP) • https://www.france24.com/fr/afrique/20211212-niger-protestations-apres-l-arrestation-de-cinq-activistes-dont-un-francais (France24, demonstratie TLP) • https://www.rfi.fr/fr/afrique/20220610-niger-le-mouvement-tournons-la-page-niger-estime-que-l-espace-civique-se-reduit (RFI, demonstratie TLP) • https://tinyurl.com/yc74x9km (Facebookpagina TLP, bericht over coup) • http://news.aniamey.com/h/119944.html (aNiaméy, TLP Niger pro-Russisch)
Observatie 1.2i	<i>De Nigerese politieke wetenschapper Abdourahmane Idrissa stelt dat Niger onder Bazoum een gefaalde democratie was. (verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Volgens de politicoloog markeert de staatsgreep niet het einde van de democratie maar reflecteert het juist het falen ervan. Zo ging de verkiezing van Bazoum al gepaard beschuldigingen van fraude en gewelddadige protesten. Deze demonstraties gingen wel liggen maar dat mede te danken aan de repressie van opposanten tegen de regering. Zaken die de president beloofde aan te pakken zoals corruptie en een belabberde schoolinfrastructuur werden niet uitgevoerd. Ook de discussie rond polygamie, dat de president aan de kaak stelde als oorzaak van bevolkingsgroei en armoede, leidde tot woede bij de conservatieve en religieuze delen van de samenleving. Verder veroorzaakte de hergroepering van Opération Barkhane en de Franse troepen naar Niger een nieuwe golf van ontevredenheid. De wetenschapper stelt dat het deze massale onvrede was waarvan de junta gebruik maakte om steun bij de bevolking te krijgen voor hun staatsgreep. Idrissa, die een doctoraat behaalde aan de Universiteit van Florida en verbonden is met de Universiteit van Leiden, is een expert inzake democratiseringsprocessen en kan als geloofwaardige bron gezien worden. Er lijkt een verband te zijn tussen de Nigerese ontevredenheid en de staatsgreep, zeker in het zoeken van legitimiteit bij de junta voor hun coup. Wel wordt er geen enkele link met Rusland aangetoond waardoor verder onderzoek hiervoor nodig is. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1 Bronnen: • https://rahmane.substack.com/p/le-coup-detat-bloque (Dr Idrissa over de staatsgreep) • https://www.swp-berlin.org/assets/afrika/publications/policybrief/MTA_PB20_Tschoerner_Niger_Coup.pdf (Dr Idrissa over de staatsgreep) • https://www.ascleiden.nl/organization/people/abdourahmane-idrissa (achtergrond Dr. Idrissa)
Observatie 1.2j	<i>Volgens experts leidde een machtsstrijd binnen de Nigerese strijdkrachten en onvrede met Bazoums reorganisatie ervan tot een staatsgreep. (verslagbewijs, sequentiebewijs)</i>

- **Matige empirische betrouwbaarheid:** Verschillende experts schetsen hoe onvrede bij legerofficieren resulteerde in de staatsgreep van 2023. De militairen rechtvaardigden hun coup door te wijzen op de veiligheidsaanpak van Bazoum, die in dialoog ging met strijdende actoren, en het gebrek aan samenwerking met Mali en Burkina Faso in de strijd tegen het jihadisme. Volgens experts waren het dus niet massale burgerdemonstraties die de coup kunnen verklaren maar eerder een ongecontroleerde opeenstapeling van gebeurtenissen tussen de militairen en de politieke leiding. Zo was de echte reden voor de machtsgreep een geschil tussen Bazoum en het hoofd van de presidentiële garde en tevens initiatiefnemer van de coup, generaal Tiani. Deze laatste was een vertrouweling van ex-president Issoufou en zou een andere functie door de president opgedragen krijgen waarbij de generaal in realiteit langs de kant werd geschoven. Daarnaast waren er ook tekenen dat Bazoum de politieke en economische macht die Issoufou nog had, aan banden te leggen. De ambigue rol die de ex-president had bij de coup zoals de late veroordeling ervan, is een andere aanwijzing in deze richting. Ook andere militairen die ontevreden waren met Bazoum, bijvoorbeeld de toen recent opzijgeschoven populaire generaal Modi, sloten zich aan bij Tiani. Op die manier vergrootte de steun van het leger voor de initiatiefnemers en zou Modi later bedankt worden met de post van vicepresident bij de junta. Hoewel de experts betrouwbare bronnen zijn is er nog onduidelijkheid over de rol van Issoufou. Ook is er nog verder onderzoek nodig of Tiani, Modi of andere leden van de junta banden hadden met Rusland voor de coup. Met de huidige observaties is hier alleszins nog geen bewijs voor gevonden. Dit wordt verder aangetoond door Reuters, dat meldt dat een spraakbericht van de Wagner Group op Telegram zegt dat Prigozhin geen betrokkenheid claimt over de coup. Onvrede over de regering (vooral bij de militairen) leidde dus tot de staatsgreep maar voorlopig is geen empirische bevestiging gevonden voor Russische inmenging.
- **Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 1**

Bronnen:

- <https://tinyurl.com/45bfsf5j> (European Parliament, Bilquin & Pichon)
- <https://democracyinafrica.org/a-coup-like-no-other-three-reasons-why-the-coup-in-niger-is-different-from-previous-coups-in-the-sahel-and-why-its-very-serious/> (Democracy in Africa, Guichaoua & Wilen)
- <https://www.cairn.info/revue-politique-africaine-2023-3-page-241.htm> (CAIRN, Bianchi & Sangaré)
- <https://www.reuters.com/world/europe/exiled-russian-mercenary-boss-prigozhin-hails-niger-coup-touts-services-2023-07-28/> (Reuters, spraakbericht Prigozhin)

Conclusie bewijs 1

De observaties die werden onderzocht hebben een matig tot degelijke empirische betrouwbaarheid. Dit is het gevolg van primaire bronnen zoals het elite-interview en rechtstreekse communicatie op de sociale media-accounts van Nigerese bewegingen. Echter zijn sommige bronnen secundair en konden bepaalde berichten niet in hun oorspronkelijke vorm teruggevonden worden, wat de matige betrouwbaarheid bij sommige observaties verklaart. Voor de empirische bevestiging van de hypothese is over het algemeen **zwak bewijs** gevonden. Er zijn geen duidelijke indicaties zichtbaar die wijzen op Russische inmenging in de Nigerese staatsgreep. Wel zijn er bewegingen actief die zich pro-Russisch oriënteren maar op het eerste zicht lijkt Rusland daar niet de orkestreerder te zijn. De staatsgreep was dan ook niet meteen het gevolg van grootschalige burgerprotesten maar werd vooral vanuit het leger georganiseerd. Ook daar zijn bij de militaire protagonisten geen observaties gevonden die wijzen op Russische invloed voor de staatsgreep.

Voorspeld bewijs 2 (anti-Frans)	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de (Nigerese) junta over Frankrijk wat leidt tot de Franse militaire terugtrekking. (<i>smoking gun test</i>)
Deel 2.1	Rusland beïnvloedt de ontevredenheid bij de Nigerese junta over Frankrijk.
Observatie 2.1a	<i>Two military officials van een Europese veiligheidsdienst spreken zich uit over de Russische invloed op de ontevredenheid bij de junta over Frankrijk. (verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: De Russische invloed op de junta is er volgens de experts uit opportunisme. Vooral omdat er een verschil is tussen de militaire elite en de politieke omtrent de relaties met Frankrijk. Nochtans nam deze laatste al een voorzichtigere houding aan toen de Franse troepen van Barkhane en Sabre werden verplaatst naar Niger. Zo dienden alle Franse operaties in overeenstemming met de Nigerese autoriteiten uitgevoerd te worden. Wel was duidelijk dat de militairen en de latere juntaleiders een uitgesproken anti-Frans discours volgden, wat hen voor Rusland een interessante partner maakte. Volgens de officials is er dus Russische inmenging bij de ontevredenheid van de junta over Frankrijk, al hoefde het enkel maar het al bestaande sentiment te capteren. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • Interview 4: experten Niger, afgenomen op 14/03/2024 en 04/04/2024
Observatie 2.1b	<i>Na de staatsgreep is er een stijging merkbaar over anti-Franse desinformatie. (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: Volgens het Africacenter worden valse verklaringen verspreid waarbij de Russische desinformatienetwerken de coup proberen te framen als anti-Frans en pro-Russisch. Inkstick Media heeft het over valse berichten na de coup waarbij Frankrijk zeer goedkoop uranium zou verkrijgen uit de Nigerese mijnen of geruchten dat Rusland wapens leverde aan Niger voor een confrontatie met ECOWAS. Ook het DFRLab en France24 bevestigen de desinformatieberichten. Ten slotte heeft All Eyes on Wagner ook dezelfde conclusies over de desinformatie met enkele voorbeelden. Voorlopig wordt hier een beroep gedaan op secundaire bronnen. Om de empirische betrouwbaarheid en bevestiging te verhogen zijn observaties van meerdere originele desinformatieberichten noodzakelijk. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://tinyurl.com/yjrvz4vj (Africacenter, valse verklaringen Tiani) • https://inkstickmedia.com/disinformation-around-nigers-coup-falls-in-the-crosswinds-of-geopolitics/ (Inkstick Media, desinformatie) • https://dfrlab.org/2023/07/27/russian-war-report-russia-africa-ties/ (DFRLab, desinformatie over Frankrijk) • https://www.france24.com/en/live-news/20230818-disinformation-an-easy-sell-in-post-coup-niger (France24, desinformatie) • https://twitter.com/alleyesonwagner/status/1689361841753870336 (All Eyes on Wagner, desinformatie)

Observatie 2.1c	<i>Aan Wagner gelinkte media verspreidt na de staatsgreep fake news dat Frankrijk aan kinderhandel deed. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Het bericht wordt kort na de staatsgreep verspreid door de NGO en zelfverklaarde mensenrechtenorganisatie Fondation pour Combattre l'Injustice (FBI). Daarin beweert de organisatie dat het bewijsmateriaal heeft over de betrokkenheid van Franse strijdkrachten bij de ontvoering van Nigerese minderjarigen. Volgens de FBI worden de kinderen gebruikt als goedkope arbeidskrachten, seksuele uitbuiting of orgaandonoren. Volgens France24 en TF1 is de NGO gefinancierd door de Wagner Group en was hun voorzitter, Mira Terada, tot aan de dood van Prigozhin een vertrouweling van hem. Dit zijn zware beschuldigingen vanuit Russische hoek die een anti-Frans sentiment moeten creëren. Zo is het enige argument dat het artikel gebruikt een vlucht van Niamey naar Parijs op 2 augustus 2023, wat in realiteit een repatriërvlucht was van Franse onderdanen. Zelfs de vice-vertegenwoordiger van Rusland bij de VN, Dmitry Polyanskiy deelde dit valse bericht. Het is een direct voorbeeld hoe Rusland anti-Franse ontevredenheid probeerde te scheppen. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://fondfbr.ru/fr/articles_fr/france-niger-minors-fr/ (FBI, fake news ontvoering) • https://observers.france24.com/en/europe/20240426-russian-embassy-shares-disinformation-on-alleged-atrocities-by-foreign-mercenaries-in-ukraine (France24, over FBI) • https://www.tf1info.fr/international/niger-une-campagne-de-desinformation-menee-par-moscou-accuse-l-armee-francaise-d-avoir-enleve-des-enfants-enlevements-2266282.html (TF1, over FBI) • https://archive.ph/ZsFZP (Telegram Dmitry Polyanskiy)
Observatie 2.1d	<i>Prigozhin haalt in een spraakbericht na de Nigerese staatsgreep hard uit naar de Fransen (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: Reuters meldt vlak na de coup dat toenmalig Wagnerbaas Prigozhin op Telegramkanalen gerelateerd aan de Wagner Group in een spraakbericht de staatsgreep toejuicht. Zo ziet hij de coup als een strijd van het Nigerese volk tegen hun (Franse) kolonistoren en noemt hij het gebeuren zelfs een onafhankelijkheidsstrijd. Het is een indicatie hoe Rusland het Nigerese sentiment tegen Frankrijk verder voedt. Wel is het originele Telegrambericht niet meteen terug te vinden en kon Reuters niet volledig verifiëren of het de woorden van Prigozhin waren. Daarnaast contrasteert het ook met de officiële reactie van Moskou op de coup, waarbij de minister van buitenlandse zaken Lavrov de staatsgreep juist veroordeelt. Diepgaander onderzoek is aangewezen om de betrouwbaarheid en empirische bevestiging te verhogen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 • https://www.reuters.com/world/europe/exiled-russian-mercenary-boss-prigozhin-hails-niger-coup-touts-services-2023-07-28/ (Reuters, reactie Prigozhin coup) • https://www.euractiv.com/section/global-europe/news/exiled-russian-mercenary-boss-prigozhin-hails-niger-coup-touts-services/ (Euractiv, reactie Prigozhin en Lavrov op coup)
Observatie 2.1e	<i>Volgens Inkstick Media beschreven Russische desinformatieberichten dat Frankrijk een militaire interventie plande met ECOWAS tegen de junta. (spoorbewijs)</i>

	• Matige empirische betrouwbaarheid: In een mededeling op de nationale Nigerese televisie beschuldigde een woordvoerder van de junta Frankrijk ervan dat het een militaire interventie met ECOWAS plande tegen Niger. Volgens de couplegers had Frankrijk verschillende vliegtuigen van de luchtmacht klaar staan in Senegal, Ivoorkust en Benin om samen met ECOWAS een einde te maken aan de staatsgreep. Onderzoek van het Amerikaanse Inkstick Media wijst erop dat er valse video's in Niger verspreid werden dat een Franse interventie moest bewijzen waarbij mogelijks een link met Rusland is. Echter zijn observaties van de oorspronkelijke video's en triangulatie voor de Russische link met desinformatie noodzakelijk om deze bewering te bewijzen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://tinyurl.com/3xt4uer2 (RTN, mededeling woordvoerder junta) • https://www.aljazeera.com/news/2023/9/10/niger-says-france-amassing-troops-equipment-in-ecowas-states (Al Jazeera, junta beschuldigt Frankrijk) • https://www.theguardian.com/world/2023/jul/31/niger-coup-leaders-accuse-france-plotting-military-intervention (The Guardian, junta beschuldigt Frankrijk) • https://www.france24.com/en/africa/20230731-eu-to-hold-niger-coup-leaders-responsible-for-attacks-on-embassies (France24, junta beschuldigt Frankrijk) • https://inkstickmedia.com/disinformation-around-nigers-coup-falls-in-the-crosswinds-of-geopolitics/ (Instick Media, Russische desinformatie Franse inval)
Deel 2.2	Frankrijk trekt zich terug na spanningen met de Nigerese junta.
Observatie 2.2f	<i>Verschillende media meldden dat een Frans militair konvooi werd geblokkeerd in Niger door demonstrerende burgers (27/11/2021) (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Volgens France24, RFI en beelden op Twitter werd het Franse militaire konvooi, dat wist te ontsnappen aan dezelfde incidenten in Kaya (Burkina Faso), opgehouden in Tera (Niger). Volgens de Fransen richtte een woedende menigte zich tegen hen en werden ze beschuldigd van samenwerking met terroristen. In een poging om te ontsnappen uit de situatie gebruikten de Fransen waarschuwingsschoten en vielen er enkele doden bij de Nigerese demonstranten. Deze laatste waren van mening dat Frankrijk uit het niets het vuur opende op hen, wat leidde tot de slachtoffers. Daarnaast werden ook slogans geroepen die het vertrek van de Franse troepen eiste. Het leidde niet tot een breuk met Niger aangezien president Bazoum zijn steun voor Frankrijk behield. Het valt ook niet te achterhalen in welke mate dit een impact had op de latere spanningen met de junta doordat het incident bijna twee jaar voor de staatsgreep plaatsvond. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://www.france24.com/fr/émissions/journal-de-l-afrique/20211129-trois-morts-au-niger-après-le-passage-d-un-convoy-de-barkhane-une-enquête-ouverte (France24, incident tussen Frankrijk en Nigerese demonstranten) • https://www.rfi.fr/en/africa/20211128-two-killed-18-wounded-as-protestors-in-niger-clash-with-french-military-convoy-sahel-barkhane (RFI, incident tussen Frankrijk en Nigerese demonstranten) • https://x.com/511ZGS/status/1464607951591809029 (Twitter, indicent tussen Frankrijk en Nigerese demonstranten) • https://tinyurl.com/e5y5tw5v (aNamey, Nigerezen leggen de schuld bij Frankrijk)

Observatie 2.2g	<i>In de dagen na de staatsgreep vinden er grootschalige protesten plaats in Niger die zich uitten tegen de Franse militaire aanwezigheid. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Vlak na de coup berichtten media zoals VOA, RTN, Le monde en France24 dat duizenden demonstranten protesteerden tegen de Franse militaire aanwezigheid en hun steun betuigden aan de junta. Daarbij vielen ze ook de Franse ambassade aan en waren tijdens de betogingen frequent Russische vlaggen en slogans zichtbaar. Meerdere observaties zijn wel wenselijk om te achterhalen in welke mate Moskou deze protesten steunde, al lijkt er een vorm van Russische invloed te zijn geweest. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://www.voaafrika.com/a/niger-coup-seen-as-setback-for-france/7209904.html (VOA, anti-Franse protesten en Russische vlaggen zichtbaar) • https://tinyurl.com/39mne67b (RTN, reportage Nigerese betoging tegen Frankrijk met Russische vlaggen) • https://www.lemonde.fr/afrique/article/2023/07/30/coup-d-etat-au-niger-des-milliers-de-manifestants-pro-putsch-rassemblements-devant-l-ambassade-de-france-a-niamey_6183892_3212.html (Le Monde, Nigerese demonstranten viseren Franse ambassade) • https://www.france24.com/fr/afrique/20230730-des-milliers-de-nigériens-ont-protesté-devant-l-ambassade-de-france-à-niamey (France24, Nigerese demonstranten viseren Franse ambassade)
Observatie 2.2h	<i>Pro-junta demonstranten vragen in september 2023 expliciet het vertrek van Frankrijk uit Niger. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Volgens de mediakanalen TF1, DW, AFP en Le Monde eisten duizenden Nigerezen in september 2023 het vertrek van de Franse troepen. Onder andere aan militaire basis waar Franse troepen gestationeerd waren duidelijk affiches te zien die richtten tegen de Fransen, vergezeld door Russische vlaggen. Het duwt de spanningen tussen Parijs en de machtshebbers in Niamey naar een dieptepunt en zal enkele weken later leiden tot de Franse beslissing om zich terug te trekken. Het is echter wel aangewezen om bewijzen te zoeken hoe Rusland bij de protesten betrokken was. De eerste indicaties wijzen alvast al op de aanwezigheid van een subtiele invloed. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://www.tf1info.fr/international/coup-d-etat-au-niger-des-milliers-de-manifestants-demandent-le-depart-des-soldats-francais-2268364.html (TF1, demonstranten vragen Frankrijk te vertrekken) • https://www.dw.com/en/niger-pro-junta-protesters-demand-french-troop-withdrawal/a-66705391 (DW, demonstranten vragen Frankrijk te vertrekken) • https://youtu.be/TepSeNuCORU?si=jH4FwVnkyFUPn7db (AFP, demonstranten vragen Frankrijk te vertrekken)

	• https://www.lemonde.fr/afrique/article/2023/09/02/au-niger-nouvelles-manifestations-pour-reclamer-le-depart-des-soldats-francais_6187589_3212.html (Le Monde, demonstranten vragen vertrek Frankrijk)
Observatie 2.2i	<i>De Franse ambassadeur in Niger wordt gevraagd te vertrekken, wat uiteindelijk ook gebeurt. (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Degelijke/matige/lage empirische betrouwbaarheid: RFI en Le Monde berichtten dat de junta op 25 augustus 2023 het bevel gaf aan de Franse ambassadeur Sylvain Itté om binnen de 48 uur te vertrekken. De coupplegers rechtvaardigden hun besluit door te stellen dat de ambassadeur weigerde in te gaan op een uitnodiging van de junta voor een gesprek met de Nigerese minister van binnenlandse zaken. De ambassadeur verwierp de uitnodiging omdat die alleen de democratisch verkozen (en omvergeworpen) Nigerese regering erkende. France24 meldde de dagen erna dat Parijs niet inging op het verzoek en de ambassadeur op post bleef. Echter zal president Macron op 24 september 2023 in een officieel interview met TF1 en France 2, waarvan het Élysée het volledige gesprek communiceert, bevestigen dat het de Franse ambassadeur uit Niger terugtrekt. De gebeurtenissen wijzen op de toegenomen Frans-Nigerese spanningen met het vertrek tot gevolg. Onderzoek is wel nog noodzakelijk in welke mate Russische hierbij invloed betrokken. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2 Bronnen: • https://www.rfi.fr/fr/afrique/20230826-le-régime-militaire-au-niger-ordonne-le-départ-de-l-ambassadeur-de-france (RFI, junta vraagt vertrek Franse ambassadeur) • https://www.lemonde.fr/afrique/article/2023/08/25/au-niger-les-militaires-au-pouvoir-exigent-de-l-ambassadeur-qu-il-quitte-le-pays_6186584_3212.html (Le Monde, junta vraagt vertrek Franse ambassadeur) • https://www.france24.com/fr/afrique/20230828-l-ambassadeur-de-france-reste-en-poste-au-niger-malgré-les-pressions-assure-emmanuel-macron (France24, Franse ambassadeur blijft op post) • https://www.elysee.fr/front/pdf/elysee-module-21717-fr.pdf (communicatie Élysée, Franse ambassadeur vertrekt)
Observatie 2.2j	<i>Frankrijk trekt zich op vraag van Niger militair terug, wat officieel bevestigd wordt op 2023. (spoorbewijs, sequentiebewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Reuters, ISW en Franceinfo meldden dat de Nigerese junta verschillende militaire akkoorden met Frankrijk, gesloten tussen 1977 en 2020, heeft opgezegd en de junta aan Frankrijk vraagt hun troepen terug te trekken. In navolging van de anti-Franse protesten (beschreven in observatie 2.2h) kondigt president Macron op 24 september 2024 de terugtrekking van de Franse troepen aan. Dit startte al de week erop en met een ceremonie op 22 december 2023 werd de operatie Les éléments français au Niger officieel beëindigd. In die periode waren er al verschillende meetings tussen Moskou en de junta, wat in voorspeld bewijs 3 wordt beschreven. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 2

	Bronnen: • https://www.reuters.com/world/africa/west-african-defence-chiefs-mull-response-niger-coup-2023-08-03/ (Reuters, junta zegt militaire akkoorden met Frankrijk op) • https://www.understandingwar.org/backgrounder/salafi-jihadi-movement-weekly-update-august-16-2023 (ISW, junta zegt militaire akkoorden met Frankrijk op) • https://www.francetvinfo.fr/replay-jt/france-2/13-heures/niger-la-junte-demande-le-depart-des-militaires-francais_5989595.html (Franceinfo, junta vraagt officieel het vertrek van Frankrijk) • https://www.elysee.fr/front/pdf/elysee-module-21717-fr.pdf (communicatie Élysée, Macron kondigt officieel vertrek aan) • https://www.defense.gouv.fr/actualites/niger-desengagement-militaire-francais-debute (Ministère des Armées, vertrek Franse begint) • https://tinyurl.com/2rvp3ccn (TV5 Monde, ceremonie en einde Fransen in Niger)
Conclusie bewijs 2	De betrouwbaarheid van het gevonden bewijs is over het algemeen degelijk. Dit komt doordat voor elke observatie meerdere betrouwbare bronnen kon gevonden worden. Bij de enkele met een matige betrouwbaarheid komt dit doordat de originele bron nog niet geverifieerd werd en dus met secundaire of tertiaire data werd gewerkt. Voor de hypothese dat Rusland de onvrede bij de junta over Frankrijk beïnvloedde, wat leidde tot de militaire terugtrekking, is een matige empirische bevestiging gevonden. Dit is het gevolg van de massale aanwezigheid van Russische vlaggen bij de Nigerese protesten en enkele sterke observaties die de verspreiding van Russische desinformatie aantonen. Toch is het ook in vele gevallen, ondanks enkele indicaties, nog onduidelijk in welke mate Rusland betrokken was. Hierdoor kan gesteld worden dat voor de hypothese overtuigend matig bewijs is gevonden, dat na diepgaander onderzoek kan verhogen tot sterk.

Voorspeld bewijs 3 (pro-Russisch)	Rusland biedt een militair alternatief aan dat wordt aangenomen door de (Nigerese) junta. (DNA test)
Deel 3.1	Rusland biedt een militair alternatief aan de Nigerese junta.
Observatie 3.1a	<i>Niger beslist in november 2022 om met Rusland militair te blijven samenwerken. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Het Nigerese ministerie van defensie, Afrik.com, ActuNiger en het Europees parlement schrijven in november 2022 dat Niger de militaire samenwerking verderzet met Rusland. In de ontmoeting tussen o.a. de toenmalige Nigerese defensie-minister Indatou en de Russische ambassadeur Gromyko werd beslist om de bilaterale akkoorden te behouden zoals het opleiden van Nigerese officieren in Rusland en het aankopen van Russisch materieel voor de luchtmacht. Echter lijkt Rusland hier geen uitzonderlijke invloed uit te oefenen en begeeft het zich op de economische markt zoals andere (Westerse) landen dat ook doen. Daarnaast is het akkoord bijna een jaar voor de staatsgreep en dus nog met de democratisch verkozen regering onderhandeld waardoor dit weinig geldig is voor de voorspelling. Het toont wel aan dat Rusland toen al een aanbod deed waarop de Nigerezen ingingen. • Zwakke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://tinyurl.com/bdzcaunb (Nigerese ministère de la Défense Nationale) • https://www.afrik.com/niger-russie-une-cooperation-militaire-benefique-ou-dangereuse#_blank (Afrik.com, Russisch-Nigerese samenwerking) • https://www.actuniger.com/politique/18784-niger-russie-le-developpement-de-la-cooperation-dans-le-domaine-militaire-au-centre-d-une-rencontre-entre-le-ministre-de-la-defense-nationale-et-une-delegation-russe.html (ActuNiger, Russisch-Nigerese samenwerking) • https://tinyurl.com/yvm755eb (Europees parlement, Russisch-Nigerese samenwerking)
Observatie 3.1b	<i>Wagner Group leider Prigozhin biedt de diensten aan van zijn PMC aan de Nigerese junta (spoorbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: ADF en Reuters vermeldden dat Prigozhin op Telegram aan de junta zijn steun betuigde en hen de diensten van de Wagner Group aanbood om orde te brengen na de staatsgreep. Het is dus opvallend dat de Wagnerleider op dat moment van zich laat horen aangezien hij toen wat onder de radar bleef wegens zijn mislukte muiterijopstand. Het geeft aan dat de Nigerese staatsgreep een zekere relevantie had voor de PMC. Echter kon zoals in observatie 2.1d beschreven het originele Telegrambericht niet teruggevonden worden en is niet sluitend geverifieerd of het spraakbericht van Prigozhin kwam, al lijken de indicaties hier wel naar te wijzen. Triangulatie is dus zeker aangewezen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://adf-magazine.com/2023/09/russia-exploiting-niger-coup-on-social-media/ (ADF, Prigozhin biedt diensten Wagner aan) • https://www.reuters.com/world/europe/exiled-russian-mercenary-boss-prigozhin-hails-niger-coup-touts-services-2023-07-28/ (Reuters, Prigozhin biedt diensten Wagner aan)

Observatie 3.1c	<i>Tussen de Nigerese junta en delegaties van het Russisch ministerie van defensie vinden er in het najaar van 2023 en voorjaar 2024 verschillende ontmoetingen plaats. (sequentiebewijs, spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: WSJ meldt dat in september 2023 er in Mali een ontmoeting is tussen vertegenwoordigers van de Nigerese junta zoals vicepresident Modi en een Russische delegatie met de Russische viceminister van defensie Yevkurov en Konstantin Myrzayants, de leider van de PMC Redut. Ook in december was er volgens ISW en een open source onderzoeker een ontmoeting waarbij Niger en Rusland akkoorden tekenen met betrekking tot militaire samenwerking. Een memorandum of understanding dat de goedkeuring betekende voor de inzet van Russische huurlingen zou daar volgens de onderzoeker deel van hebben uitgemaakt. In januari 2024 berichtte het ISW dat de een delegatie van de junta in Moskou een ontmoeting had met Yevkurov en er opnieuw enkele militaire overeenkomsten werden gesloten. Eind maart 2024 bericht VOA dat een officiële verklaring van de junta stelt dat Tiani en Poetin een telefoongesprek hadden. Het gesprek ging volgens de verklaring over de Russisch-Nigerese veiligheidssamenwerking en hoe deze de huidige bedreigingen kon aanpakken. Doordat de betrouwbare observaties bevestigen dat officiële vertegenwoordigers van Rusland, de PMC's en Niger met elkaar overlegden m.b.t. militaire samenwerking kan dit als een sterke empirische bevestiging gezien worden. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://www.wsj.com/video/series/in-depth-features/how-russia-is-restructuring-wagner-groups-africa-operations/32272869-3B47-4037-9135-1FA4F2004B4E (WSJ, video ontmoeting Nigerese junta en Russische delegatie in Mali september 2023) • https://tinyurl.com/2mdm9hy7 (ISW, Russisch-Nigerese ontmoeting in december 2023) • https://x.com/ighazer/status/1746894058742513781 (Twitter, open source onderzoeker) • https://www.understandingwar.org/backgrounder/salafi-jihadi-movement-weekly-update-january-19-2024 (ISW, Nigerese delegatie in Moskou januari 2024) • https://www.voaafrique.com/a/niger-entretien-téléphonique-tiani-poutine-pour-renforcer-la-coopération-sécuritaire/7543441.html (VOA, telefoongesprek Tiani en Poetin maart 2024)
Observatie 3.1d	<i>De Nigerese junta kon bij Wagner Group terecht voor hulp tegen een dreigende ECOWAS-interventie. (sequentiebewijs, spoorbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: De coupleiders konden in augustus 2023 terecht bij de Wagner Group voor bescherming tegen een mogelijk interventie van ECOWAS. AP en ISW bevestigen dat de junta een partner zocht en vond toen de deadline voor een militaire ECOWAS-interventie naderde. Zo zijn er observaties dat vicepresident Modi een onderhoud had met de Wagner Group in Mali en stelt het populaire OSINT Defender op Twitter (1,1 miljoen volgers) dat er adviseurs en trainers van de PMC aanwezig waren in Niger. Dit laatste kon echter niet door andere bronnen bevestigd worden. Het wijst er wel op dat Rusland en de Wagner Group verhoogde interesse tonen in Niger na de staatsgreep en daarbij hun aanbod beklemtoonden aan de junta. Het is wel niet duidelijk of de

	samenwerking er kwam doordat Moskou vooral het alternatief presenteerde, eerder dan dat junta hen actief benaderde. Voorlopig lijkt het beide te zijn. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 3
	Bronnen: • https://apnews.com/article/wagner-russia-coup-niger-military-force-e0e1108b58a9e955af465a3efe6605c0 (AP, Wagner en junta) • https://www.understandingwar.org/backgrounder/salafi-jihadi-movement-weekly-update-august-9-2023 (ISW, Wagner en junta) • https://x.com/sentdefender/status/1687820938300051457 (Twitter, OSINTdefender)
Observatie 3.1e	<i>Een military official van een Europese veiligheidsdienst lijst op welk militair materieel Rusland de voorbije jaren heeft geleverd aan Niger. (verslagbewijs, patroonbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: De expert stelt dat Rusland in de loop der jaren verschillende gevechtsvliegtuigen heeft geleverd aan Niger. Het gaat hierbij om twee gevechtshelikopters van het type MI-24 HIND en twee MI-171Sh HIP-L gevechtshelikopters. Wel wordt door Flight International, dat alle luchtmacht vloten oplijst, aangetoond dat er door de junta twee MI-24 zijn besteld. Na de staatsgreep wordt dus het aankoopbeleid bij Rusland verdergezet en lijkt men geen orders meer te plaatsen bij Westerse leveranciers. Het is wel nog af te wachten of met de junta het arsenaal sterk gaat worden uitgebreid met Russisch materieel. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • Interview 6: expert Russisch materieel, afgenomen op 20/03/2024 • https://www.flightglobal.com/download?ac=98881 (Flight International)
Deel 3.2	De Nigerese junta neemt het Russische bod aan.
Observatie 3.2f	<i>Twee military officials van een Europese veiligheidsdienst beschrijven hoe de junta staat ten opzichte van het Russische aanbod. (verslagbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Volgens de experts waren er al banden aanwezig met Rusland, waardoor een aanbod van die laatste niet onlogisch is. Zo was er al Russisch materieel in Niger en organiseerde Rusland opleidingen voor officieren uit het Afrikaanse land. Dat de junta kiest voor Russische samenwerking ten koste van de Franse en de Amerikaanse wijst erop dat de pro-Russische strekking bij de coupleiders de overhand heeft en het Russische alternatief als meest interessant wordt gezien. Dit is een duidelijk signaal want nochtans nam de VS een pragmatische houding aan en bleef de defensieovereenkomst met Niger overeind. Ook een van de juntaleiders die populair is bij de bevolking, generaal Barmoe, staat gekend als eerder pro-Amerikaans en minder pro-Russisch. Dat de junta dus volledig ingaat op het Russische alternatief maakt dat Moskou succesvol invloed heeft uitgeoefend. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • Interview 4: experten Niger, afgenomen op 14/03/2024 en 04/04/2024

Observatie 3.2g	<i>Niger vormt in het najaar van 2023 samen met Mali en Burkina Faso het pro-Russische Alliance des États du Sahel (AES). (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Niger beslist om in september 2023 samen met Mali en Burkina Faso de AES te vormen, een pact tussen de drie landen dat wederzijdse bijstand inhoudt. Daarbij verlaten Niger en Burkina Faso het veiligheidsinitiatief G5-Sahel, waarvan eerder al Mali zich had teruggetrokken. Dat Niger kiest voor een duidelijk pro-Russisch initiatief, ten koste van de door de Fransen ontworpen G5-Sahel indiceert welke partner Niamey prefereert. Le Monde berichtte daarbij dat ook Moskou zich tevreden stelde met het initiatief en noemde de AES een ideaal framework voor verdere samenwerking tussen Rusland en de Sahellanden. Het ISW toont ook aan hoe verweven Rusland is met de AES-landen, wat Niger nog dichter brengt bij Moskou. Het is enkel nog onduidelijk in welke mate Rusland betrokken was bij de vorming van de AES; Voorlopig lijkt het een invloed te hebben uitgeoefend, vooral voor de financiering. Verder onderzoek in hierbij aangewezen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://www.dw.com/en/africas-sahel-region-has-the-g5-sahel-run-its-course/a-66851138 (DW, vorming AES ten koste van G5-Sahel) • https://www.lemonde.fr/en/le-monde-africa/article/2023/12/06/niger-chooses-russia-over-europe_6318064_124.html (Le Monde, Rusland tevreden met AES) • https://www.understandingwar.org/backgrounders/salafi-jihadi-movement-weekly-update-january-19-2024 (ISW, akkoorden tussen AES-landen en Rusland)
Observatie 3.2h	<i>Niger schort het defensieakkoord op met de VS en kiest resoluut voor militaire samenwerking met gelijkgezinde regimes zoals Rusland en Iran (sequentiebewijs, spoorbewijs)</i> • Matige empirische betrouwbaarheid: Ondanks de pragmatische houding van de VS en de miljoenen investeringen in de dronebasis schort Niger de overeenkomst met Washington op. Volgens het ISW betekent dit een grote opportuniteit voor samenwerking met gelijkgezinde regimes. Landen zoals Iran en vooral Rusland lijken zullen hierdoor aan invloed winnen ten koste van Westerse staten zoals de VS en Frankrijk. De nieuwe partners helpen ook de junta in het legitimeren van hun beleid dat steunt op maximalisatie van de nationale soevereiniteit, het doorknippen van banden met voormalige kolonisatoren en het diversifiëren van partnerschappen met autoritaire regimes. De expert van het ISW voorspelt in maart 2024 dat Russische huurlingen naar alle waarschijnlijkheid de vrijgekomen Amerikaanse positie zullen innemen. Iets wat volgens een onderzoeker begin mei 2024 werkelijkheid is. Hij deelt namelijk een video van wat een Africa Corps huurling lijkt die op dezelfde basis zou verblijven als de Amerikanen. Verder triangulatie is nodig om dit te bevestigen. • Matige empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://www.understandingwar.org/backgrounders/africa-file-special-edition-niger-cuts-united-states-russia-and-iran (ISW, Niger zegt akkoord met VS op)

	• https://twitter.com/FpAnalysis/status/1786413358243054050 (Twitter, Africa Corps huurlingen op Amerikaanse basis)
Observatie 3.2i	<i>Betrouwbare bronnen meldden in april 2024 dat een ontplooiing van het Africa Corps naar Niger nakend is. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Open source kanalen zoals Critical Threats (CT) en All Eyes on Wagner meldden dat het pro-Russische en aan Wagner gelinkte Afrique Media TV op 9 april 2024 berichtte dat het Africa Corps binnenkort ontplooid zou worden in Niger. Door de sterke banden tussen Afrique Media TV en Wagner heeft het volgens CT goede bronnen om hun berichten te ondersteunen. Daarnaast ziet CT het bericht als deel van een Russische informatie operatie. Aangezien Afrique Media TV spreekt van een “mogelijke ontplooiing die een belangrijke stap zou zijn voor de junta om de veiligheidssituatie te verbeteren” heeft het als doel om een pro-Russisch sentiment te creëren bij de Nigerese bevolking. De gebeurtenissen volgen ook hetzelfde patroon voorafgaand aan de Russische ontplooiing in Burkina Faso. Dat het Africa Corps een dag later effectief landde in Niger bevestigt deze berichtgeving. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://afriquemediatv.com/2024/04/09/apres-le-burkina-faso-lafrica-corps-russe-sera-deploye-au-niger/ (Afrique Media TV, Africa Corps naar Niger) • https://disinfo.afrika.afrique-media-tv-wagners-new-african-mouthpiece-7fc7e0a4b9f8 (ADDO, Afrique Media TV gelinkt aan Wagner) • https://twitter.com/alleyesonwagner/status/1777995927866704154 (All Eyes on Wagner, Africa Corps naar Niger) • https://www.criticalthreats.org/analysis/africa-file-april-11-2024-kremlins-africa-corps-nears-niger-ethiopia-somalia-rift-widens-al-qaeda-affiliates-strengthen-in-the-sahel-and-horn (CT, Africa Corps naar Niger)
Observatie 3.2j	<i>Het Africa Corps komt officieel toe in Niger. (spoorbewijs)</i> • Degelijke empirische betrouwbaarheid: Berichtgeving van de Nigerese staatstelevisie RTN, ISW en France24 wijst erop dat het Africa Corps is toegekomen in Niger. Op 10 april 2024 landde een Russisch transportvliegtuig met een 100-tal manschappen en militair materieel. De huurlingen zouden de Nigerese strijdkrachten trainen en hadden luchtafweer mee. Een open source onderzoeker beschrijft op Twitter dan de pro-Russische en pro-junta propaganda meteen na de aankomst werd verspreid in Niger en er werd opgeroepen te demonstreren tegen de Amerikaanse aanwezigheid. Voorlopig verwacht het ISW dat het Russisch contingent klein blijft omwille van rekruteringsproblemen en lijken er op de korte termijn geen Russische drones voorzien om gestationeerd te worden in Niger. Wel vergroot de ontplooiing van het Africa Corps de invloed van Rusland in de Sahel en heeft Moskou nu bijvoorbeeld toegang tot Nigerese uraniummijnen. Het is alvast een sterk bewijs dat Niger het Russisch alternatief verkiest ten koste van Frankrijk en de VS. • Sterke empirische bevestiging van voorspelling 3 Bronnen: • https://www.understandingwar.org/background/africa-file-special-edition-russia's-africa-corps-arrives-niger-what's-next

	• https://www.france24.com/en/africa/20240412-russian-military-instructors-air-defence-system-arrive-in-niger-amid-deepening-ties • https://tinyurl.com/7aes8cem (RTN, officiële video van aankomst Africa Corps) • https://x.com/casusbellii/status/1778765932355068216 (Twitter, oproep tot manifestatie tegen de VS in Niger + beelden aankomst Africa Corps)
Conclusie bewijs 3	Door geloofwaardige bronnen zoals de elite-interviews, open source onderzoek van experts en bepaalde media is de betrouwbaarheid degelijk van de meeste observaties. De matige betrouwbaarheid bij sommige bronnen is te verklaren omdat er door de nog maar relatief korte Russisch-Nigerese intense samenwerking onvoldoende onderzoek naar is verricht. Een meerderheid van de observaties zijn matig tot sterk, met een iets prominentere vertegenwoordiging van het eerste. Er is dus overtuigend matig bewijs gevonden voor deze hypothese. Het is wel zo dat diepgaander onderzoek moet uitwijzen hoe intensief Rusland Niger trachtte te overtuigen van hun alternatief. Doordat langdurige samenwerkingen met Westerse partners zoals de VS en Frankrijk werden opgezegd ten koste van de Russische kan besloten worden dat deze alvast effectief was. De recente militaire aanwezigheid via een staatsgeleide PMC is hier alvast een gevolg van.